interno

Interni časopis Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana junij 2026 | št. 03

- Priznanja sodelavcem Gradniki odličnosti
- Robotska kirurgija se širi na nova področja
- Ko zdravnik in dietetik stopita skupaj
- Vpliv kriz na zaposlene v zdravstvu
- Oskrbovalne službe: prvi vtis in zadnja obramba pred okužbami

kazalo

3 UVODNIK
prof. dr. Jadranka Buturović Ponikvar, dr. med.,
višja svetnica Center za klinične raziskave, UKC Ljubljana

AKTUALNO

4 Gradniki odličnosti
11 Virtualna resničnost v delovni terapiji
12 Robotska kirurgija v UKC Ljubljana se širi na nova področja
14 Prvi rezultati kazalnikov kakovosti IQM za leto 2025
16 Ko zdravnik in dietetik stopita skupaj
18 Matevž Trdan, dr. med., o poti v neonatologijo, nepredvidljivosti zdravljenja nedonošenčkov in moči sodelovanja
20 Odprta znanost
22 Varno na soncu z zaščito proti UV-sevanju in vročini
24 Vpliv kriz na zaposlene v zdravstvu
26 Oskrbovalne službe: prvi vtis in zadnja obramba pred okužbami

UTRIP UKCL

28 Čiste roke rešujejo življenja!
31 Babice – tihe junakinje rojstva
32 Nejc in gasilec Sandi – zgodba o pravih junakih vsakdanjega življenja
32 Gasilci UKC Ljubljana osvojili vrh Kristalne palače
33 Glas pacientov v UKC Ljubljana
33 Nova podoba urgence za hitrejšo in lažjo orientacijo pacientov
34 Reševalci motoristi
35 Reševalec motorist Luka Uršič
36 Prostovoljci v UKC Ljubljana
38 Dnevnik prostovoljca Gašperja Ilca
39 Družili smo se na 11. Dnevu za zdravje
40 Rekorden 8. Hop na Grad
41 Romana Kren, umetnica po duši, sodelavka po srcu
42 Umetnost Eve Petrič na Pediatrični kliniki
42 Preplet poezije in slikarstva
43 Novo vodstvo v Sindikatu delavcev v zdravstveni negi Slovenije in podelitev priznanj

STROKOVNO

46 Ateroskleroza vratnih arterij in koronarne kalcifikacije pri bolnikih s sumom na ishemično srčno bolezen

46 KAJ MENIJO O NAS

47 IN MEMORIAM
Marjan Sabolek, Nuška Kotnik

48 NAGRADNA KRIŽANKA

PRIZMA ZA NAŠE SKUPNE ZGODBE ODLIČNOSTI

V Enoti za odnose z javnostmi smo ponosni prejemniki nagrade Prizma, najvišjega strokovnega priznanja za odličnost na področju odnosov z javnostmi in izvedbe komunikacijskih programov v podjetjih, organizacijah ter agencijah v Sloveniji. Priznanje, ki ga v okviru Slovenske konference o odnosih z javnostmi (SKOJ) podeljuje Slovensko društvo za odnose z javnostmi (PRSS), smo prejeli v kategoriji upravljanja sprememb za projekt Prebojni medicinski dosežki UKC Ljubljana 2025. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo vsem zaposlenim v UKC Ljubljana. Vaši strokovni uspehi, predanost in izjemne zgodbe so navdih za naše delo ter temelj vsebin, ki jih predstavljamo javnosti. Ta nagrada je tudi vaše priznanje, saj brez vaših dosežkov in zaupanja našega dela ne bi bilo.

Hvala, ker skupaj soustvarjamo zgodbo odličnosti UKCL.

Likovni izdelek je nastal v Bolnišnični šoli OŠ Ledina, kot skupinsko delo učencev, ki so se zdravili na kliničnem oddelku za otroško, mladostniško in razvojno nevrologijo. Nastal je po zgledu znane umetnine Edvarda Muncha: Dim lokomotive. Mentorica: Tina Žvab

uvodnik

CENTER ZA KLINIČNE RAZISKAVE: PODPORA RAZISKOVALNI DEJAVNOSTI UKC LJUBLJANA

Univerzitetni klinični center Ljubljana (UKC Ljubljana) s svojim obsegom in kompleksnostjo dela ustvarja edinstveno okolje, ki omogoča raziskovanje na vseh področjih klinične medicine. Poleg lastnih raziskav je UKC Ljubljana tudi zaželen partner v domačih in mednarodnih raziskovalnih projektih in konzorcijih.

Kot raziskovalna organizacija je UKC Ljubljana pri ARIS registriran pod številko 0312. Konec leta 2025 je bilo registriranih več kot 1400 raziskovalcev. Center za klinične raziskave (CKR) v sodelovanju z drugimi službami UKC Ljubljana zagotavlja administrativno, pravno, finančno in regulatorno podporo raziskovalcem na različnih področjih medicine.

Največji del raziskovalne dejavnosti predstavljajo raziskave, ki potekajo v okviru stabilnega in projektnega financiranja ARIS, evropskih in drugih mednarodnih projektov, terciarnih razvojno-raziskovalnih projektov UKC Ljubljana, pa tudi zunaj formalnih finančnih okvirov. Pomemben del raziskav poteka v sodelovanju s farmacevtsko industrijo oz. gospodarstvom, predvsem v obliki kliničnih preskušanj zdravil in medicinskih pripomočkov ter raziskav na pobudo raziskovalcev. Takšne raziskave bolnikom omogočajo dostop do najsodobnejših terapij, raziskovalnim timom pa dodatno strokovno uveljavitev.

Pomembno vlogo ima tudi izobraževanje zaposlenih. CKR je v letu 2025 uvedel brezplačno e-izobraževanje o posodobljenih smernicah dobre klinične prakse v slovenskem jeziku, s preverjanjem znanja. Program poteka preko sistema REDCap in zaposlenim omogoča pridobitev mednarodno priznanega certifikata z veljavnostjo treh let. Do zdaj je bilo izdanih 125 certifikatov, kar pomembno prispeva k večji kakovosti in primerljivosti raziskav.

CKR skrbi tudi za urejanje bibliografskih zapisov zaposlenih, kar omogoča pripravo osebnih bibliografij za potrebe vrednotenja ARIS in habilitacijskih postopkov ter pomoč pri uveljavljanju statusa kliničnosti. Odprtodostopni prispevki se vnašajo v dCOBISS. UKC Ljubljana se je konec leta 2025 vključil v repozitorij DiRROS (Digitalni repozitorij raziskovalnih organizacij Slovenije), kjer je že več kot 550 prispevkov v polnem besedilu.

Pomemben del raziskovalne infrastrukture predstavlja Biobanka UKC Ljubljana, namenjena sistematičnemu zbiranju in varni uporabi bioloških vzorcev. Posebna pozornost je namenjena informatizaciji, varovanju podatkov, vključno s pseudonimizacijo, nadzorovanim dostopom in popolni sledljivosti vzorcev. V okviru prihajajočih raziskovalnih projektov se dejavnost biobanke vključuje v ustvarjanje zbirk bioloških vzorcev za določene bolezni.

Ob tem je ključno tudi tesno sodelovanje s pooblaščenko za varstvo osebnih podatkov. V UKC Ljubljana nastaja ogromna količina občutljivih zdravstvenih podatkov, kar predstavlja izjemen raziskovalni potencial, hkrati pa tudi veliko odgovornost za njihovo zaščito.

Kompleksna in raznolika raziskovalna dejavnost UKC Ljubljana pomembno prispeva h kakovosti zdravljenja naših bolnikov ter hkrati krepi zaupanje med bolniki, zdravstvenimi delavci in ustanovo. K temu s svojo celovito podporo prispeva tudi Center za klinične raziskave.

prof. dr. **Jadranka Buturović Ponikvar**, dr. med., višja svetnica
Center za klinične raziskave , Univerzitetni klinični center Ljubljana

interno

Interni časopis Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana
junij 2026, številka 3
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Zaloška c. 2, 1550 Ljubljana, Slovenija

Glavni urednik: doc. dr. Marko Jug, dr. med., generalni direktor UKCL

Uredniški odbor:
- izr. prof. dr. Gregor Norčič, dr. med.
- Andreja Basle
- Andreja Comino
- Alenka Klun

Lektoriranje: Nina Krajnc

Fotografije: Žan Rutar, Matej Povše, Tina Roš, arhiv UKCL in drugi

Fotografija na naslovnici: Matej Povše

Fotografija v križanki: Matej Povše

Oblikovanje: Ana Vedlin

Tisk: Grafex d.o.o., naklada: 3.000

univerzitetni klinični center ljubljana

VABIMO VAS, DA TUDI VI SOUSTVARJATE NAŠ ČASOPIS

Želimo si, da zaposleni v UKC Ljubljana tudi v letu 2026 čim bolj sodelujete pri vsebini časopisa. Prispevke, obvestila in fotografije, ki jih želite objaviti v naslednji številki, pošljite v uredništvo najkasneje do 15. avgusta 2026. V uredništvu si pridržujemo pravico do krajšanja poslanih prispevkov in izbora fotografij, primernih za objavo. Poročila o strokovnih srečanjih naj vsebujejo do 3.500 znakov s presledki, članki s strokovno vsebino pa do 8.000 znakov s presledki. Prispevke lektoriramo. Fotografije oddajte posebej (ne v besedilu) v digitalni obliki (jpg, png), minimalna velikosti datoteke 500 KB in obvezno navedite ime avtorja fotografije.

Prispevke in fotografije pošljite na naslov: soj@kclj.si.

Glasilo v elektronski obliki na:
www.kclj.si

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi

Foto: Matej Povše

Gradniki odličnosti: priznanja sodelavcem, ki soustvarjajo srce UKC Ljubljana

Čisto vsak sodelavec je pomemben!

Konec maja je UKC Ljubljana znova zažarel tudi v znamenju hvaležnosti, spoštovanja in prepoznavanja sodelavcev, ki s svojim delom pogosto ostajajo v ozadju, a so nepogrešljiv del vsakodnevnega delovanja bolnišnice. V okviru dogodka Gradniki odličnosti so drugo leto zapored podelili priznanja zaposlenim iz nemedicinskih služb, ki s predanostjo, strokovnostjo in človeškim odnosom pomembno soustvarjajo uspešno delovanje ustanove. Med letošnjimi prejemniki priznanj so sodelavci iz administracije, tehnično-vzdrževalnih služb, transporta, higiene, prehrane, varnosti, kadrovskih in drugih podpornih področij, ki vsak na svoj način prispevajo k varni, učinkoviti in kakovostni zdravstveni oskrbi. Dogodek je poudaril pomembno sporočilo: čisto vsak sodelavec je pomemben za delovanje največje slovenske bolnišnice.

Četica najbolj odličnih in predanih med odličnimi.

Na toplo in sončno sredino popoldne je bila avla pred predavalnico 1 skoraj premajhna za vse, ki so se prišli pokloniti sodelavcem nemedicinskih služb, ki izstopajo po svoji predanosti, odnosu in zavzetosti. Vodstvo največje slovenske bolnišnice se namreč zaveda, kako pomemben in nepogrešljiv del sistema so sodelavci, ki skrbijo za administracijo, tehnično vzdrževanje, nemoten pretok ljudi in materialov, transport, bolnišnično prehrano in številna druga področja – naloge, ki so bistvene za varno, strokovno in učinkovito zdravstveno oskrbo ter gradijo odličnost naše ustanove. Celoten kolektiv zato pozdravlja eno najbolj srčnih akcij v bolnišnici, kjer izpostavljamo sodelavke in sodelavce, ki svoje delo opravljajo z veliko predanostjo ter z odnosom navdihujejo ostale.

Tudi tokrat so sodelavci izbrali tiste, ki presegajo osnovne zahteve svojega delovnega mesta, ki gradijo pozitivne odnose in prispevajo k uspešnemu delovanju UKC Ljubljana. Prireditev, ki jo je povezovala Polona Križnar, se je začela s prekrasno glasbeno popotnico glasbenikov in bodočih zdravnikov Vida Ibica in Neje Štampar, nato pa je prejemnike priznanj, njihove sodelavce, predstojnike in druge povabljence najprej nagovoril generalni direktor doc. dr. Marko Jug, dr. med., nato še pomočnik generalnega direktorja za upravljanje s človeškimi viri Matevž Šušteršič, ki sta skupaj s prof. dr. Miho Arnolom ter glavno medicinsko sestro mag. Zdenko Mrak tudi podeljevala priznanja.

PREJEMNIKI PRIZNANJ

Aida Rozman, Kadrovska služba

V UKC Ljubljana je prišla leta 1992 kot srednja medicinska sestra pripravnica na abdominalni kirurgiji. Po strokovnem izpitu je svoje znanje izpopolnjevala in nagrajevala v Centru za intenzivno terapijo. Sodelovala je v multidisciplinarnih timih na področju intenzivne terapije in dodobra spoznala procese zdravstvene nege v največjem zdravstvenem zavodu v državi. Leta 2008 je kljub zahtevnemu triizmenskemu delu diplomirala še na Fakulteti za organizacijske vede. Od leta 2012 je zaposlena v Kadrovski službi, kjer je odgovorna za vodenje invalidskih postopkov na ravni celotnega zavoda. Zaradi dolgoletnega dela v zdravstveni negi obvlada medicinsko terminologijo in pozna procese dela na posameznih delovnih mestih ter v posameznih enotah, kar je izjemen doprinos pri zaposlovanju invalidov oziroma iskanju drugega ustreznega dela za zaposlene, ki pridobijo status invalida. Ves čas sodeluje z delovno skupino KIMDPŠ, SVDZ in vodjo KO, v sodnih postopkih se udeležuje obravnav na sodišču. Zaradi svojih interdisciplinarnih znanj in izkušenj je nepogrešljiva v Kadrovski službi, saj kot edina zaposlena na tem področju razpolaga s poglobljenim znanjem invalidskih postopkov ter zaposlovanja invalidov, ob tem pa obvladuje tudi širše kadrovske procese v zdravstveni ustanovi. Svoje strokovno znanje je nadgradila še z magisterijem iz organizacije in managementa. Premore veliko strokovnosti, odgovornosti in empatije ter ima spoštljiv odnos do vseh sodelavcev. Odlikujejo jo komunikacijske veščine, sposobnost aktivnega poslušanja in zmožnost reševanja problemov.

Ana Cimerman, Kadrovska služba

Samostojna strokovna sodelavka za kadre v Službi za organizacijo in strateške kadrovske zadeve je tudi zelo energična sodelavka, ki tako tudi zastopa svoje mnenje in stališča. Je predana, pridna, marljiva sodelavka, ki se ne boji prevzeti najbolj zahtevnih nalog. Ko so iskali članico komisije za spregled izobrazbe in uvrstitve v višje plačne razrede na podlagi novega zakona o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju, se je takoj javila. Nato ji je bila zaupana še naloga vodenja komisije. S svojim pristopom, zavzetostjo in predanostjo se je izkazala, organizirala delo in spravila v pogon komisijo. Kot se je izkazalo, vodenje te komisije ni najbolj hvaležna odgovornost; pogosto je bila tarča pritiskov, saj so si sodelavci želeli dodatnih plačnih razredov in to, da bi se spregledala izobrazba, vendar je vseeno delo opravila zgledno.

Rebeka Berg, Služba za korporativno varnost

V Enoti za kibernetsko varnost Službe za korporativno varnost ima Rebeka pomembne zadolžitve kot administratorka sistemov za kontrolo pristopa, upravljanje ID kartic in enotne identitete, kjer s svojo vestnostjo in delovno vnemo zagotavlja varno in nemoteno delovanje ključnih bolnišničnih sistemov ter ustanove kot celote. V delovno okolje in ekipo vedno prinaša nasmeh in pozitivno energijo, zaradi česar je delo prijetnejše za vse okoli nje. Odlikujejo jo skrbnost in profesionalnost pri opravljanju nalog ter predvsem pripravljenost pomagati sodelavcem. Njena delovna vnema je očitna v tem, da redno prevzema dodatne naloge, tudi izven svojih osnovnih dolžnosti, in jih izvaja z izjemno natančnostjo ter zanesljivostjo, ki je v varnostno občutljivem okolju bolnišnice ključna za zaščito pred tveganji in zagotavljanje kontinuitete storitev za paciente in sodelavce. S svojim predanim delom, spoštovanjem in prijaznostjo si zasluži pohvalo, ki odraža njen izjemen prispevek in srčnost ter navdihuje druge k višjim standardom profesionalizma v bolnišničnem okolju UKC Ljubljana.

Generalni direktor UKC Ljubljana doc. dr. Marko Jug je zbrane ganil s svojim govorom

Boris Ačko, Služba za korporativno varnost

Nadzornik v sklopu Enote za fizično in tehnično varovanje Službe za korporativno varnost dosledno presega osnovne zahteve delovnega mesta ter s svojo predanostjo pomembno prispeva k uspešnemu delovanju naše ekipe. Odlikujejo ga visoka stopnja strokovnosti, odgovornosti ter pripravljenost pomagati sodelavcem tudi izven svojih rednih zadolžitev. S svojim odnosom do dela in ljudi aktivno soustvarja pozitivno delovno okolje ter spodbuja sodelovanje in medsebojno podporo. Pri svojem delu dosledno izkazuje vrednote organizacije – ustvarjalnost, kakovost, celovitost in lojalnost – ter si prizadeva za nenehne izboljšave in višjo raven storitev. Njegova budnost pri nadzoru varnostnih ukrepov v bolnišničnem okolju zagotavlja varnost pacientov, sodelavcev in opreme, hkrati pa njegova zanesljivost v kritičnih situacijah krepi zaupanje celotne ekipe. Boris Ačko s svojim zgledom predstavlja izjemnega sodelavca, ki si zasluži posebno priznanje.

Sladžana Divović, Služba za korporativno varnost

Kot strokovna sodelavka za upravno pravne zadeve znotraj Službe za korporativno varnost Sladžana igra ključno vlogo pri zagotavljanju preglednosti in zakonitosti procesov v delovnem okolju. Z vestnim vodenjem preprečuje izgube, optimizira razporeditev sredstev in omogoča hitro odzivnost na potrebe zaposlenih. Njena natančnost pri pripravi in arhiviranju formalnih dokumentov, kot so obrazci, evidence in poročila, zagotavlja skladnost z notranjimi predpisi in zakonodajo, kar zmanjšuje administrativna tveganja. Poleg tega s svojo organiziranostjo in pripravljenostjo za sodelovanje aktivno podpira celotno ekipo, saj zagotavlja, da so vsi procesi tekoči in pregledni. Sladžana Divović s svojo predanostjo in zanesljivostjo predstavlja steber stabilnosti, ki si zasluži priznanje za izjemen prispevek k učinkovitosti in profesionalnosti naše organizacije.

Suzana Kovač, Dermatovenerološka klinika

Suzana Kovač svoje delo v sprejemni pisarni Dermatovenerološke klinike opravlja z izjemno predanostjo, natančnostjo in toplino do ljudi. Vedno poskrbi, da so pacienti in sodelavci prijazno sprejeti ter da vse poteka gladko in brez zapletov. Njena organiziranost in sposobnost reševanja težav bistveno prispevata k učinkovitemu delovanju pri sprejemu pacientov. S svojo umirjenostjo in profesionalnostjo ustvarja občutek zaupanja in varnosti. Je nepogrešljiv člen ekipe, ki s svojim delom vsak dan dokazuje svojo odličnost.

Irena Sherif, Inštitut za medicinsko rehabilitacijo

Sodelavka Inštituta za medicinsko rehabilitacijo je vzor odličnosti: natančna, zanesljiva in vedno pripravljena narediti korak več. Njena predanost delu se izraža v brezhibni organizaciji, hitrem reševanju izzivov in doslednem spoštovanju rokov. Hkrati je steber ekipe: spodbuja sodelovanje, priskoči na pomoč kolegicam in s svojim pozitivnim odnosom dviguje moralo. Njena profesionalnost in srčnost pomembno prispevata k uspehu naše organizacijske enote.

Maja Melinec, Interna klinika

Že vrsto let dela v UKC Ljubljana. Začela je na elitnem oddelku IPP. Že tam je izstopala s svojo hitrostjo in naglico, kar pa seveda ni imelo vpliva na kakovost opravljenega dela. Vedno je razumela, da imajo bolniki vseskozi resne težave, in to ji je povsem zadostovalo. Nato so jo opazili na Interni kliniki, natančneje na KOH, in jo povabili v svoje vrste. Maja je z veseljem svojo poklicno pot nadaljevala kot poslovna sekretarka KOH. Odlikuje jo lastnost, da sama poišče delo oziroma ga opravi, brez da potrebuje navodila in prošnje. Samoiniciativno in odgovorno ter v celoti, kakovostno in v polnem obsegu. Uživa polno zaupanje sodelavcev.

Nadia Jan, Služba za investicije in upravljanje s premoženjem

V Službi za investicije in upravljanje s premoženjem so veseli sodelavke Nadie, arhitektke, ki pri svojem delu izkazuje izjemno predanost delu in sodelavcem ter visoko stopnjo odgovornosti in zanesljivosti. Vedno je pripravljena pomagati in po potrebi preseči okvire svojih rednih zadolžitev, s čimer pomembno prispeva k učinkovitemu in usklajenemu delovanju celotnega tima. Njeno delo odlikujejo ustvarjalnost, kakovost, celovitost in lojalnost, hkrati pa izkazuje stalno željo po nenehnem strokovnem in osebnem izboljševanju ter aktivno prispeva k pozitivni in sodelovalni delovni kulturi. Aktivno sodeluje pri številnih zahtevnih investicijskih projektih, med katerimi izstopajo Celovita prenova Hospitala in Projekt izgradnja nove Gastroenterološke in Infekcijske klinike, kjer s svojim strokovnim znanjem in arhitekturnim pristopom pomembno prispeva h kakovostni, premišljeni in pravočasni izvedbi projektov.

Ivo Čuden, Služba za investicije in upravljanje s premoženjem

V Službi za upravljanje s premoženjem Ivo pri svojem delu izstopa po zavzetosti, pristopu in visoki stopnji odgovornosti. Odlikujejo ga odlične organizacijske sposobnosti, odzivnost ter sposobnost učinkovitega usklajevanja različnih deležnikov tudi v zahtevnih in nepredvidljivih situacijah. S svojo dostopnostjo, spoštljivo komunikacijo in usmeritvijo k iskanju izvedljivih rešitev pomembno prispeva k nemotenemu poteku delovnih procesov ter k dobremu sodelovanju med službami. Njegov odnos do dela je zgleden, saj s svojo zanesljivostjo, prilagodljivostjo in pripravljenostjo pomaga krepiti dobro sodelovanje in medsebojno spoštovanje. Njegovo delo je zgled odgovornosti, srčnosti in predanosti; sodelavci ga iskreno cenijo in spoštujejo.

Prejemniki priznanj in ostali povabljenci so zbrano prisluhnili tako glasbenemu delu kot utemeljitvam.

Za odlično glasbeno spremljavo sta poskrbela glasbenika ter bodoča zdravnika Vid Ibic in Neja Štampar.

Za prejemnike priznanj so prišli navijati tudi njihovi sodelavci.

Priznanja so podeljevali Marko Šušteršič, generalni direktor UKC Ljubljana doc. dr. Marko Jug, prof.Miha Arnol in glavna medicinska sestra UKC Ljubljana mag. Zdenka Mrak.

Šefika Gutić, Centralna kurirska in gospodinjska služba

Izjemno vestna in marljiva delavka svoje delo opravi natančno in v dogovorjenih rokih. Pogosto opravi tudi več, kot se od nje pričakuje, ter hkrati zanesljivo pokriva delo na več oddelkih. Pri svojem delu ne izraža pripomb, ohranja pozitiven odnos in prispeva k prijetnemu delovnemu okolju. Odlikuje jo nekonfliktnost, pripravljenost za sodelovanje ter visoka profesionalnost in čut do človeka. Zaposlena je od leta 1986, pri čemer izkazuje stalno pripravljenost za učenje, novosti in mentoriranje mlajših sodelavcev.

Siniša Juras, Služba za notranji transport

Sodelavci se velikokrat šalijo, da je Siniša Juras ime, ki je lahko že sinonim za Službo za notranji transport. Siniša je namreč rasel skupaj z UKC Ljubljana, saj je bila v največji slovenski bolnišnici zaposlena že njegova mama in je otroške dni preživljal v vrtcu UKC Ljubljana. Pred leti smo v UKC Ljubljana našli celo risbo, ki jo je Siniša kot otrok v varstvu narisal takratnemu predsedniku Jugoslavije Josipu Brozu Titu in mu želel hitro okrevanje. V transportni službi se je zaposlil kot mlad fant, na žalost je bila le-ta vmes predana v upravljanje zunanjemu izvajalcu in nato je leta 2016 spet prišla nazaj pod okrilje UKC Ljubljana, on pa ji je vsa ta leta ostajal zvest. V Službi za notranji transport je Siniša nepogrešljiv člen, saj s svojim znanjem in idejami pripomore k izboljšanjem delovnega procesa. Zadolžen je za ves vozni park v SNT, v sodelovanju s SVZD usposablja novo zaposlene za delo z vlečnimi električnimi vozili, ne nazadnje pa je desna ali leva roka vodje SNT. Sam vedno s ponosom in veliko mero spoštovanja do vseh sodelavcev pove, da je zaposlen v Službi za notranji transport, UKCL.

Katja Malik, Služba za higieno prostorov in opreme

V oskrbovalnih službah, natančneje v Službi za higieno prostorov in opreme, so Katji Malik hvaležni za dolgoletno sodelovanje in izjemno skrb za zdravje sodelavcev. Katja s predanim delom s svojo ekipo na kliničnih oddelkih skrbi za urejeno, čisto in zdravo okolje za paciente, osebje in obiskovalce. V UKC Ljubljana je s pomočjo sodelavcev vpeljala aerosolno razkuževanje, kar je pomemben prispevek k učinkoviti higieni, predvsem ob okužbah. Ves čas išče nove tehnologije, ki bi bile bolj prijazne tako uporabnikom kot izvajalcem, jih testira v okviru Službe za higieno prostorov in opreme ter implementira v redno delo. Prav tako je prizadevna – še bolj v skrbi za zdravje in zdrav življenjski slog zaposlenih v Oskrbovalnih službah. Osvešča o škodljivih razvadah, promovira gibanje, organizira interklinične seminarje iz več področij, ki se navezujejo na tematiko »Čili pri delu«, in še mnogo več.

Asist. dr. Danijela Kralj, Služba za oskrbo s perilom

Kot vodja Službe za oskrbo s perilom skrbi za nemoteno oskrbo z bolnišničnim perilom za paciente in tudi delovne obleke za zaposlene. Odlično sodeluje z vsemi zunanjimi izvajalci in dobavitelji, ki so nepogrešljiva veriga podpore za našo bolnišnico. Pri svojem delu je izredno natančna in dosledna ter to pričakuje tudi od sodelavcev. Kot koordinator za področje kakovosti skrbi za celotne Oskrbovalne službe pri reševanju odklonov, zbiranju kazalnikov kakovosti, urejanju dokumentov, sodeluje pa tudi pri različnih projektih in predavanjih. Njen prispevek je pri delovanju Oskrbovalnih služb nepogrešljiv in to ji želimo tudi uradno izkazati.

Matjaž Pavlič, Očesna klinika

Matjaž Pavlič je naš voznik kurir. Ker je Očesna klinika nekoliko oddaljena od ostalih enot UKC Ljubljana, je pogosto prav njegovo delo ključno, da delovni dan poteka gladko, brez zastojev in težav. Matjaž skrbi za pravočasno dostavo pomembnih dokumentov in nujnih pošiljk, zadolžen je za prevoz bioloških materiala do ustreznih laboratorijev, poskrbi, da so zmrzli rezi, odvzeti pri operativnem posegu, čim prej dostavljeni Inštitutu za patologijo. Pogosto je tudi v vlogi »taksista« za zaposlene, ki se jim mudi na konziliarni pregled, odvzem tkiv, konzilij ali drug pomemben sestanek v UKC Ljubljana. Matjaž je odličen sodelavec – angažiran, vesten, delaven, uvideven in vedno pripravljen na sodelovanje. Ker je njegovo delovno okolje zelo dinamično in precej nepredvidljivo, je pogosto tudi stresno, vendar zna Matjaž s svojo dobro voljo, energičnostjo in iznajdljivostjo premostiti prav vsako oviro in pomiriti tudi najbolj razgreto ozračje. Matjaž je izjemno topla oseba z neizmernim zaupanjem do življenja in vedrim pogledom na svet. Z njim je vedno prijetno poklepetati.

Matej Keber, Služba za informatiko

Matej Keber ima pri svojem delu vlogo povezovalnega sodelavca, na katerega se je mogoče zanesti v različnih delovnih situacijah in pri obravnavi raznolikih nalog. Pri svojem delu redno sodeluje z različnimi sodelavci in službami, kar zahteva prilagodljivost, razumevanje različnih pogledov ter sposobnost jasne in mirne komunikacije. Vedno je pripravljen pomagati, deliti svoje znanje, poiskati ustrezne rešitve ter sodelovati tako znotraj ožje ekipe kot tudi širše v organizaciji. Pri tem ohranja spoštljiv, korekten in umirjen odnos do sodelavcev, kar pozitivno vpliva na medsebojno sodelovanje in delovno okolje. S svojim delovanjem izkazuje spoštovanje do temeljnih vrednot UKC Ljubljana. Njegova vsakodnevna zavzetost, pripravljenost prispevati k skupnim ciljem ter usmerjenost v konstruktivno sodelovanje predstavljajo tiste drobne, a zelo pomembne gradnike odličnosti, ki pozitivno vplivajo na delo.

Ranka Simikić, Enota za pripravo bolniške hrane, Služba bolnišnične prehrane in dietoterapije

Ranka Simikić je že vrsto let zaposlena v Enoti za pripravo bolniške hrane in dietoterapije in predstavlja nepogrešljiv del kolektiva. S svojo dolgoletno predanostjo, prizadevnostjo in srčnostjo pomembno prispeva k uspešnemu in nemotenemu delovanju službe. Njeno delo odlikujejo visoka stopnja vestnosti, natančnost in izrazit občutek odgovornosti, zaradi česar so naloge vedno opravljene kakovostno, zanesljivo in pravočasno. Pri delu izkazuje veliko mero samoiniciativnosti ter dosledno upošteva strokovne in organizacij-

ske usmeritve. Vedno je pripravljena priskočiti na pomoč sodelavcem, ne glede na okoliščine ali izzive, ter s svojo odzivnostjo, sodelovalnostjo in pozitivnim odnosom pomembno prispeva k dobremu timskemu duhu. Posebno vrednost njenega dela predstavlja tudi pripravljenost na prenos znanja in izkušenj, saj nesebično podpira uvajanje novozaposlenih in s tem aktivno sodeluje pri razvoju ter krepitvi kadra. Njena posebna odlika je zbran, miren in odgovoren pristop k proaktivnemu reševanju težav. S svojo toplino, delavnostjo in zanesljivostjo soustvarja spodbudno in prijetno delovno okolje, v katerem se sodelavci počutijo sprejete, cenjene in podprte.

Kolektivi so bili iskreno ponosni na srčne sodelavce, prejemnike priznanj.

Ivica Deronja, Sanitarno-higienska enota
Služba bolnišnične prehrane in dietoterapije

V Službi bolniške prehrane in dietoterapije je zaposlen že od leta 1988. S svojo vestnostjo, natančnostjo in visoko stopnjo predanosti deluje nepogrešljiv član Sanitarno-higienske enote ter pomembno prispeva k zagotavljanju urejenega, varnega in higiensko ustreznega delovnega okolja. Pri svojem delu dosledno upošteva predpisane zahteve, navodila in higienske standarde, s čimer zagotavlja stalno visoko raven kakovosti in zanesljivosti opravljenih nalog, ki jih opravlja izredno odgovorno, natančno in strokovno, pri čemer je pozoren tudi na najmanjše podrobnosti, ki so ključne za kakovostno izvedbo dela. Sodi med zaposlene z dolgoletnimi delovnimi vrednotami, ki temeljijo na spoštovanju dela, vodij in sodelavcev, doslednosti ter zanesljivosti – vrednote, ki jih tudi danes dosledno uresničuje v praksi. V času svoje zaposlitve se je večkrat soočil z različnimi izzivi, vključno z delom v času prenove pomivalnice in centralne kuhinje, pri čemer je vedno znova izkazal visoko stopnjo prilagodljivosti, vztrajnosti in odgovornosti. Vedno je pripravljen sodelovati in po potrebi priskočiti na pomoč, s svojim korektnim, spoštljivim in profesionalnim odnosom pa pomembno prispeva k dobremu delovnemu vzdušju v kolektivu.

Liljana Jančigaj,
Področje za ekonomsko in finančno dejavnost

Liljana Jančigaj že dolga leta v naši največji bolnišnici skrbi za področje računovodenja. Pri svojem delu izkazuje visoko raven znanja in integriteto, ki je izjemno pomembna v smislu zaupanja notranjih in zunanjih deležnikov v računovodske izkaze javnega zavoda in ostala poročila. V zadnjih letih je to vsako leto potrdil tudi priznani zunanji revizor, kar daje njenemu delu še dodatno težo.

Tanja Petrič, Področje za ekonomsko in finančno dejavnost,
Služba za obračun plač in drugih osebnih prejemkov

Tanja je prevzela vodenje obračuna plač v zahtevnih časih kadrovske podhranjenosti oddelka, ki se je hkrati soočal z mnogimi procesni izzivi. S svojim osebnim angažmajem in pozitivno naravnanostjo ji je uspelo kadrovsko močno okrepiti ekipo ter z nenehnim uvajanjem izboljšav v procesih in njihovo digitalizacijo močno pripomoči k izboljšanju UKC Ljubljana na tem zelo kompleksnem področju.

Jože Sodnik, KIVBS

Jože se je na Kliniki za infekcijske bolezni in vročinska stanja zaposlil leta 1995 kot voznik kurir. Njegove naloge so na videz enostavne, vendar sila pomembne za nemoteno delovanje klinike in zagotavljanje celovite oskrbe pacientov v ambulantni in hospitalni dejavnosti klinike. Odgovoren je za prevoz bioloških materiala, medicinskih in drugih aparatur, dokumentacije in osebja med različnimi lokacijami znotraj UKC Ljubljana in do drugih ustanov, s katerimi so procesi dela na KIBVS povezani (Medicinska fakulteta, Zavod za transfuzijsko medicino, Ministrstvo za zdravje ipd.). Svoje delo opravlja skrbno in odgovorno, predvsem pa je spreten in varen voznik službenega vozila. Ker je potreb po prevozih veliko, še posebej zdaj, ko klinika deluje na različnih nadomestnih lokacijah, ki niso povezane s cevno pošto, je tudi dela za Jožeta ogromno. Uskladitev vseh obveznosti zahteva veliko prilagajanja, potrpljenja in natančne ocene nujnosti prevoza. Jože je uslužen, korekten in do svojih sodelavcev vedno spoštljiv. Tudi sicer je med sodelavci cenjen kot dober delavec, prijeten sodelavec, predvsem pa dober človek. Sodelavci pravijo, da je Jože človek z velikim srcem, ki je pripravljen pomagati tudi izven svojih delovnih obveznosti in rednega delovnika. Sam velikokrat reče, da on z nikomer nima težav in z vsemi lepo sodeluje. Tudi v svojem domačem okolju je prepoznaven in cenjen kot dober gospodar, kot človek, ki ogromno dela in če le more, priskoči na pomoč svojim sokrajanom. Poleg številnih obveznosti v službi in doma še vedno najde čas tudi za druženje z vnuki, hojo v hribe, smučanje ter druženje s prijatelji.

Marko Lenič, Tehnično-vzdrževalni sektor

Prvega maja je minilo 23 let, ko se je kolektivu pridružil Marko Lenič. Že dolga leta vodi kovinsko delavnico in svoje bogato znanje in izkušnje prenaša na mlade sodelavce. Seveda takrat, ko jih dobi, saj je v tehničnih službah izredno težko pridobiti mlade sodelavce, ki so na trgu dela zelo iskani, vendar po ponujeni plači javni zavodi ne moremo konkurirati zasebnemu sektorju. S svojim odnosom do dela in sodelavcev Marko že dolga leta izkazuje vrednote UKC Ljubljana. Vedno poudarja, da je izredno pomembno, da se v enoti oblikuje ekipni duh in tako je pred kratkim s svojo ekipo poskrbel, da so v zelo kratkem času izdelali estetske in kakovostne kovinske klančine, ki vsem osebam na invalidskem vozičku na glavnem vhodu v veliki meri olajšajo dostop v UKC Ljubljana.

Uroš Zajec, Tehnično-vzdrževalni sektor

Uroša pri delu v Tehnično-vzdrževalnem sektorju (TVS) odlikujejo izjemna zavzetost, strokovnost in odgovornost. S svojo izrazito samoiniciativnostjo ter proaktivnim pristopom pomembno prispeva tudi k nalogam na področju nabavne dejavnosti, kjer pogosto presega pričakovanja. Njegova pripravljenost prevzeti pobudo in iskati učinkovite rešitve omogoča, da so uspešno izvedene tudi naloge, ki bi sicer ostale nerešene. Svoje delo opravlja samostojno, natančno in zanesljivo, brez potrebe po dodatnem nadzoru ali popravkih. S svojim odnosom do dela in visoko stopnjo profesionalnosti predstavlja zgled sodelavcem ter pomembno prispeva k uspešnosti in kakovosti delovanja celotnega kolektiva. Za izjemen prispevek, predanost in odlično opravljeno delo mu izrekamo iskreno priznanje in zahvalo.

Maja Bauch, Kirurška klinika, KO za torakalno kirurgijo

S svojo visoko strokovnostjo, izjemno organiziranostjo in odgovornostjo Maja pomembno prispeva k nemotenemu delovanju Oddelka za torakalno kirurgijo. Kot strokovna sodelavka za upravno pravne zadeve ter koordinatorka zdravstvene administracije presega okvirje svojega delovnega mesta, saj je vedno pripravljena pomagati sodelavcem in aktivno reševati zahtevne administrativne ter organizacijske izzive. Pri svojem delu dosledno uresničuje vrednote UKC Ljubljana – kakovost, celovitost, lojalnost in ustvarjalnost, kar se odraža v urejenosti procesov in pozitivnem delovnem okolju. Njena komunikacija je spoštljiva, umirjena in povezovalna, zato je nepogrešljiv člen med zdravstvenim osebjem, vodstvom in administrativnimi službami. S svojo predanostjo, zanesljivostjo in željo po nenehnem izboljševanju je zgled odličnosti ter pomemben gradnik uspešnega delovanja naše ustanove.

Darja Lahne, vodja
Službe za zdravstveno administracijo, Pediatrična klinika

Ob zavedanju, da je urejena in ažurirana zdravstvena dokumentacija pogoj za varno, strokovno in ne nazadnje tudi ustrezno finančno ovrednotenje opravljenih storitev v zdravstvu, so zaradi bolj učinkovite organizacije dela na PEK že pred leti organizirali ločeno skupno službo za administracijo kot enotno dejavnost za potrebe klinike. Darja Lahne je od samega začetka vodja te enote in združuje do 50 zaposlenih, ki zaradi narave svojega dela in nenehnih intervencij/sprememb ZZZS terja izjemno odzivnost, prilagajanje in ukrepanje ter spodbujanje vseh zaposlenih k doseganju skupnih ciljev. Pomembna je tudi potrpežljiva komunikacija z zdravniki in sestrami ter vsemi zaposlenimi v tej službi. Darja ima znanje, pripadnost in srce na pravem mestu, zato smo na Pediatrični kliniki ponosni in hvaležni, da je del njihovega tima.

Kristjan Rupnik, Nevrološka klinika

Administrativni sodelavec Kristjan Rupnik v Centru za kognitivne motnje Nevrološke klinike s svojim delom bistveno presega osnovne zahteve svojega delovnega mesta. Ima pomembno koordinacijsko vlogo pri delovanju Centra, saj učinkovito usklajuje procese in podpira organizacijo dela. Delo opravlja spoštljivo in motivirano. S prijaznostjo in ustrežljivostjo, ki temelji na razumevanju delovnega procesa vseh sodelavcev Centra, ustvarja dobro počutje vseh sodelavcev. Predstavlja tudi ključno telefonsko in osebno kontaktno točko za bolnike in njihove svojce v procesu naročanja in napotovanja, kar je izjemnega pomena pri obravnavi ranljive populacije oseb s kognitivnimi motnjami. Z izjemno empatijo, potrpežljivostjo in delavnostjo vsakodnevno podpira delovanje dveh sočasnih ambulant, ki obravnavata starejše bolnike in njihove svojce. Njegova pripravljenost pomagati, prilagodljivost in skrbnost zagotavljajo nemoten potek dela ter pomembno prispevajo k pozitivni izkušnji bolnikov in sodelavcev. Kristijan je eden tistih dragocenih sodelavcev, ki vedno naredijo še »korak dlje« v smer odličnosti UKC Ljubljana.

Janja Miholič, ORL in CFK

Na Kliniki za ORL in CFK UKCL se je zaposlila maja 2009 kot administrativna sodelavka. Najprej v ambulantni službi, nato od leta 2024 v hospitalni administraciji. V ORL hospitalni administraciji svoje delo opravlja izjemno vestno, natančno in z visoko stopnjo odgovornosti. Pri delu ureja sprejemno dokumentacijo, izvaja vnašanje dekursusov in zaključevanje dokumentacije v smislu premestitev in odpustov. Poleg rednih nalog aktivno pomaga tudi ambulantni administraciji, kjer pogosto pride do presežka izvidov za naše kapacitete. Tu se pozna njeno delo, ki velikokrat preseže število administrativno obdelanih obravnav zaposlenih, ki tam delajo stalno. Njene dodatne naloge so nadomeščanje vodje administrativne službe, naročanje, prenaročanje pacientov po telefonu, kjer izkazuje sposobnost za delo z ljudmi in empatijo. Odlikujejo jo profesionalen odnos do dela, sodelavcev in uporabnikov, izjemna delovna zavzetost, sodelovanje pri uvajanju mlajših sodelavk ter pripravljenost pomagati tudi pri reševanju nesporazumov med sodelavkami. S svojim pozitivnim pristopom in zanesljivostjo pomembno prispeva k nemotenemu delovanju delovnih procesov ter predstavlja zgled gradnikov odličnosti. V prostem času skrbi za telesno aktivnost, hodi v hribe, teče, smuča in nabira energijo za delovne dni.

Petra Štembergar,
Skupne nemedicinske službe Ginekološke klinike

Univerzitetna diplomirana socialna delavka z večletnimi izkušnjami na področju socialnega dela v zdravstvu je od leta 2017 zaposlena v Socialno-svetovalni službi na Ginekološki kliniki, pred tem pa je strokovne izkušnje pridobivala v času pripravništva in v Službi za socialne zadeve UKC Ljubljana. Pri svojem delu izkazuje visoko stopnjo strokovnosti, odgovornosti in predanosti uporabnikom. Njeno znanje temelji na uspešno opravljenih strokovnih izpitih s področja upravnega postopka, socialnega varstva in dela v zdravstveni dejavnosti, kar redno nadgrajuje z dodatnim izobraževanjem ter spremljanjem aktualne zakonodaje in dobrih praks. Aktivno sodeluje tudi v komisijah za umetne prekinitve nosečnosti, kjer njena strokovna presoja in občutek za etične vidike pomembno prispevata h kakovosti obravnave. Odlikujejo jo razvite komunikacijske veščine, visoka stopnja empatije ter sposobnost samostojnega in timskega dela. V odnosu do uporabnikov in sodelavcev je spoštljiva, strokovna in zanesljiva, kar pomembno prispeva k pozitivni delovni klimi in kakovostni interdisciplinarni obravnavi. Poleg rednega dela aktivno sodeluje tudi pri pripravi strokovnih prispevkov ter ima dragocene izkušnje s prostovoljstvom in delom z različnimi ranljivimi skupinami, kar dodatno bogati njeno strokovno širino. Njeno delo je izjemno cenjeno, saj s svojo strokovnostjo, predanostjo in človeškim pristopom predstavlja pomemben doprinos tako ustanovi kot tudi širši skupnosti.

Ksenija Zalar, Ortopedska klinika

Ksenija deluje na Ortopedski kliniki od leta 2013. Začela je z delom v administraciji, nato hitro prešla na mesto strokovne sodelavke pri vodenju čakalne knjige. S svojim strokovnim delom ter spoštljivim, predanim in odgovornim odnosom do zaposlenih, pacientov, sodelavcev, zunanjih partnerjev in vseh, ki prihajajo v stik z Ortopedsko kliniko, pomembno soustvarja visoko kulturo odličnosti. Pred kratkim je z izjemno odgovornostjo prevzela novo, zahtevno delovno mesto strokovne sodelavke, KSV ter se hitro in učinkovito prilagodila njegovim izzivom. Pri svojem delu izkazuje visoko stopnjo samoiniciativnosti in zanesljivost.i Pri vsakodnevnih nalogah jo odlikujeta prijaznost in nasmeh, s katerima ustvarja spodbudno

in pozitivno delovno okolje. Je oseba, ki dosledno išče rešitve, ter s svojim pristopom dokazuje, da je za vsak izziv mogoče najti pot napredka. Z delom pomembno prispeva k ugledu ustanove in k pozitivni izkušnji vseh, ki se z njo srečujejo.

Andreja Basle, prejemnica posebne nagrade Gradniki odličnosti za komuniciranje in strokovno integriteto

»S svojim prihodom je zaznamovala novo obdobje UKC Ljubljana. Obdobje iskrenosti in notranje moči. S pokončno držo, predanostjo in neomajno vero v dobroto ljudi je bila prav ona tista, ki je s svojo neomadeževano notranjo lepoto kolektivni zavesti UKC Ljubljana pomagala prebroditi vsa bridka soočanja z vsakodnevno neusmiljenostjo družbene plitvine. In uspela je. Z iskrenim spoštovanjem do vseh sodelavcev je v UKC Ljubljana ustvarila okolje zaupanja in upanja, da lahko vsak med nami prispeva pomemben delež k skupnemu cilju. Pomagati ljudem. Kar je tudi načelo delovanja UKC Ljubljana.

V okolju, ki lahko človeka neizprosno razčloveči, je z upornim duhom, skromnostjo in notranjo močjo ohranila človečnost in z njo kot neusahljiv izvir napajala naše utrujene duše. S svojo dosledno in odgovorno držo ter izjemnim strokovnim delovanjem je postopoma zgradila most med strokovno javnostjo, pacienti, zaposlenimi in širšo javnostjo ter s tem pomembno krepila razumevanje kompleksnosti delovanja največje zdravstvene ustanove v državi. Njena sposobnost jasnega, verodostojnega in premišljenega komuniciranja pa je pomembno prispevala k transparentnosti delovanja celotnega UKC Ljubljana ter h krepitvi zaupanja javnosti v zdravstveni sistem kot celoto.

S svojim delom dokazuje, da se zaupanje javnosti v zdravstveni sistem gradi postopno, z integriteto, strokovnostjo in spoštovanjem do ljudi. S svojo zavzetostjo in jasnim razumevanjem poslanstva UKC Ljubljana je pomembno prispevala k temu, da je naša ustanova prepoznana kot temeljni steber slovenskega zdravstva ter prostor razvoja vrhunske, sodobne medicine.

Njeno delo presega vsakodnevne delovne naloge – odraža globoko odgovornost do ustanove, zaposlenih, pacientov in družbe kot celote ter s tem predstavlja tisti ključni gradnik odličnosti, na katerem temeljita ugled in verodostojnost naše ustanove,« je o vodji Enote za odnose javnostmi zapisal generalni direktor doc. dr. Marko Jug, dr. med.

Tjaša Sitar, Klinični inštitut za radiologijo

Tjaša Sitar ni le administrativna moč njihovega tima, temveč ključni člen, ki omogoča, da njihov »stroj« deluje brezhibno. V okolju univerzitetne bolnišnice, kjer se prepletajo vrhunska zdravstvena oskrba, pedagoški proces in raziskovalno delo, Tjaša s svojo neverjetno organiziranostjo zagotavlja, da nobena informacija ni izgubljena in nobena pot pacienta ali dokumentacije ni prekinjena. Čeprav njeno delo poteka v ozadju, je njen vpliv na nemoteno delovanje Kliničnega inštituta za radiologijo neposreden. Z natančnim vodenjem dokumentacije, koordinacijo terminov in skrbjo za nemoten pretok informacij med različnimi dejavnostmi zmanjšuje tveganja za napake in zagotavlja, da zdravstveno osebje vstopa v delovni proces razbremenjeno administrativnih ovir. Njena odzivnost in predvidevanje težav, še preden se te pojavijo, sta v delovnem okolju neprecenljiva. Poleg strokovnih kvalitet Tjašo odlikuje izjemen čut za sočloveka – do sodelavcev goji spoštljiv in kolegialen odnos. Njena profesionalnost, mirnost v stresnih situacijah in pripravljenost pomagati vsakomur, ne glede na zahtevnost naloge, so zgled tistih vrednot, ki jih UKC Ljubljana postavlja v ospredje. S svojo predanostjo, diskretnostjo in vrhunsko opravljenim delom pooseblja »gradnike odličnosti«. Je oseba, ki s svojo prisotnostjo izboljšuje delovno klimo in neposredno prispeva k ugledu naše ustanove. Verjamemo, da si zahvalo za svoj neizmeren trud več kot zasluži.

Lanska in letošnja dobitnica priznanja Gradniki odličnosti za posebne dosežke Lucija Mak Uhan in Andreja Basle.

Urška Jauh, KIMDPŠ

Urško Jauh predlagamo za nagrado zaradi njene visoke zavzetosti, zanesljivosti in odgovornega odnosa do dela. Naloge v administraciji in vpisni sobi Oddelka za psihologijo v Centru za medicino dela in prometa opravlja natančno, pravočasno in samostojno, tudi v obdobjih večjih delovnih obremenitev. S svojim mirnim in premišljenim pristopom prispeva k umirjenemu in stabilnemu delovnemu okolju tudi v organizacijsko zahtevnih okoliščinah.

Pri delu izkazuje visoko stopnjo lojalnosti do centra za medicino dela in prometa in do institucije ter ostaja zanesljiva tudi ob povečanih organizacijskih pritiskih in zahtevah. Pogosto prostovoljno prevzema dodatne naloge, tudi izven formalnega opisa del, s čimer razbremeni sodelavce. Njena delovna vzdržljivost in sposobnost obvladovanja obremenitev v potencialno konfliktnih situacijah omogočata bolj tekoče in učinkovito delo tima. Pri svojem delu dosledno uresničuje vrednote UKC Ljubljana – proaktivnost, kakovost in lojalnost. S svojim zgledom pomembno prispeva k pozitivni in stabilni delovni kulturi v Centru za medicino dela in prometa. ■

mag. Jelka Janša, del. ter., Nevrološka klinika

Foto: Alenka Klun

Virtualna resničnost v delovni terapiji

Virtualna resničnost (VR) predstavlja sodoben pristop k rehabilitaciji okvarjene zgornje okončine. Zgodnja in individualno prilagojena rehabilitacija roke lahko pomembno vpliva na njeno dolgoročno funkcionalno okrevanje. To je še posebej pomembno pri bolnikih po možganski kapi, saj je znano, da je sposobnost okrevanja motorične skorje največja v prvih 3–5 tednih po nastanku bolezni. Prav v tem obdobju so bolniki praviloma hospitalizirani na Nevrološki kliniki. Sistem je primeren tudi za ostale hospitalizirane nevrološke bolnike z okvaro zgornje okončine.

VR je sodobna tehnologija, ki bolniku omogoča izvajanje aktivnosti in gibov v računalniško ustvarjenem, varnem in nadzorovanem okolju, zasnovanem za simulacijo situacij iz vsakdanjega življenja. Popolnoma potopitveni (fully immersive) VR-sistemi uporabljajo naglavne prikazovalnike oziroma VR-očala, ki omogočajo visoko stopnjo vključenosti uporabnika v virtualno okolje. Hkrati zagotavljajo sprotne povratne informacije in prilagajanje terapevtskih nalog glede na sposobnosti posameznega bolnika. Tak pristop spodbuja ponavljajoče se, v nalogo usmerjeno gibanje, ki krepi motorično učenje, pospešuje procese nevroplastičnosti ter prispeva k izboljšanju motoričnih in kognitivnih funkcij. Tudi raziskave potrjujejo, da uporaba VR-očal omogoča varno izvajanje aktivnosti, ki posnemajo vsakodnevne situacije, ter da vključevanje VR-sistemov v delovnoterapevtsko obravnavo izboljšuje funkcijo okvarjene roke in samostojnost pri opravljanju dnevnih aktivnosti.

NAJSODOBNEJŠE NAPRAVE NA NEVROLOŠKI KLINIKI

Na Nevrološki kliniki so v Enoti za delovno terapijo s pomočjo Terciarnega projekta (nosilec: prof. Dejan Georgiev) uvedli sistem Neurovirt, ki vključuje specializiran računalniški program in VR-očala. Med njegovimi ključnimi prednostmi so delovanje tudi ob šibki internetni povezavi, enostavna uporaba ter možnost izvajanja terapije že v bolniški postelji oziroma v bolniški sobi, pa tudi v drugih rehabilitacijskih okoljih.

Sistem temelji na principih »error-based motor learning«, torej učenju pravilnih gibalnih vzorcev z zmanjševanjem napačnih oziroma kompenzatornih gibov. Poleg splošnih rehabilitacijskih učinkov sistem namreč samodejno zaznava neustrezne kompenzacijske gibe roke in bolnika spodbuja k njihovemu popravljanju. Terapijo je mogoče prilagoditi tudi bolnikom z vidnimi ali kognitivnimi težavami. Pomembna prednost je tudi ta, da so ustna navodila na voljo v slovenskem jeziku, obstaja pa tudi možnost uporabe mobilne rehabilitacije, saj VR-očala pacienta brezžično povežejo z aplikacijo. Uporaba VR v rehabilitaciji dodatno povečuje motivacijo bolnikov, saj interaktivni elementi, takojšnje povratne informacije in sprotno prilagajanje zahtevnosti nalog spodbujajo aktivno sodelovanje ter boljšo vključenost v terapevtski program. ■

Alenka Klun, Enota za odnose z javnostmi

Foto: Žan Rutar, Matej Povše

Robotska kirurgija v UKC Ljubljana se širi na nova področja

Robot nadgrajuje znanje kirurga

Robotska kirurgija v Sloveniji ni več tehnologija prihodnosti, temveč je pri številnih posegih – zlasti na področjih urologije, abdominalne kirurgije in ginekologije – že postala standard sodobne kirurške obravnave. Bolnikom prinaša številne prednosti, med drugim manjšo izgubo krvi, manj zapletov, hitrejše okrevanje ter večjo natančnost posegov. Pomemben mejnik za Slovenijo predstavlja vstop kirurgije srca in ožilja (KVK), torakalne kirurgije ter področja ORL v robotsko kirurgijo v UKC Ljubljana. Ta korak pomeni dodatno širitev uporabe naprednih tehnologij in nadaljnjo krepitev multidisciplinarnega pristopa k zdravljenju bolnikov v osrednji slovenski bolnišnici.

Na nacionalnem simpoziju robotske kirurgije, ki je v UKC Ljubljana potekal sredi aprila, so vodilni strokovnjaki iz slovenskih bolnišnic predstavili organizacijske, strokovne in tehnološke vidike razvoja tega področja ter njegovo prihodnost v slovenskem zdravstvenem sistemu. Strokovni program je zajemal celoten nabor robotske kirurgije – od vzpostavitve centrov in sistematičnega usposabljanja ekip do standardiziranih kirurških pristopov pri najpogostejših onkoloških boleznih.

Poseben poudarek je bil namenjen prehodu v novo obdobje – ero digitalne kirurgije, ki povezuje robotiko, umetno inteligenco in napredno slikovno diagnostiko. Izpostavljene so bile tudi prihodnje usmeritve, na primer single-port kirurgija (operacije skozi eno samo vstopno točko) in telerobotika. Simpozij tako predstavlja pomembno platformo za strokovno in javno razpravo o tem, kako robotsko kirurgijo v Sloveniji razvijati odgovorno, trajnostno in predvsem v korist bolnikov.

NA TEKOČEM S SVETOVNIMI NOVOSTMI

Kot je na novinarski konferenci ob dogodku v UKC Ljubljana poudaril doc. dr. Simon Hawlina, dr. med., s KO za urologijo Kirurške klinike UKCL, gre razvoj v smeri manj invazivnih pristopov, vključno z že omenjenimi operacijami skozi eno samo vstopno točko, s katerimi se je sam spomladi seznanil tudi na strokovnem izobraževanju na Kitajskem.

Ob tem je doc. dr. Hawlina dodal, da tehnologija že danes omogoča tudi operacije na daljavo (telerobotiko), pri katerih kirurg upravlja robota na drugi lokaciji: »Čeprav to še ni del rutinske klinične prakse, številni pilotni projekti po svetu potrjujejo, da je to realna smer razvoja kirurgije.«

> *Vstopamo v novo obdobje – ero digitalne kirurgije, kjer se robotika povezuje z umetno inteligenco, napredno slikovno diagnostiko in podatkovno podprtim odločanjem.*
>
> Doc. dr. Simon Hawlina, dr. med., KO za urologijo

»Robotska kirurgija prinaša številne prednosti za bolnike: manjšo izgubo krvi, manj zapletov, hitrejše okrevanje in večjo natančnost posegov. V razvitih zdravstvenih sistemih se delež robotsko izvedenih operacij iz leta v leto povečuje, zlasti na področju urologije, ginekologije in onkološke kirurgije,« je sklenil.

Pomemben mejnik za Slovenijo predstavlja tudi vstop srčno-žilne in torakalne kirurgije v robotsko kirurgijo v UKC Ljubljana, kar pomeni dodatno širitev uporabe te tehnologije in nadaljnjo krepitev multidisciplinarnega pristopa k zdravljenju bolnikov.

ROBOTSKI SISTEMI ŠE POVEČUJEJO VARNOST

Strokovni direktor Kirurške klinike, doc. dr. Ivan Kneževič, dr. med., je ob tem povedal: »Uvajanje robotsko asistiranih posegov na področju kardiovaskularne in torakalne kirurgije je ključni korak v razvoju vrhunske zdravstvene oskrbe. Nova tehnologija bo omogočila manj invazivne posege, krajše okrevanje in manj zapletov za bolnike. Robotski sistemi prinašajo izjemno natančnost, stabilnost in izboljšano vizualizacijo, kar povečuje varnost najzahtevnejših operacij.«

Doc. dr. Kneževič je pojasnil, da bodo na ta način v kardiokirurgiji omogočeni napredni minimalno invazivni posegi na srčnih zaklopkah, v torakalni kirurgiji pa varnejše in učinkovitejše resekcije pljuč ter mediastinalnih sprememb (mediastinum ali medpljučje je težko dostopno področje med levim in desnim krilom pljuč, ki se nahaja za prsnico, op. a.).

> *Krajše bivanje v enotah intenzivne terapije bo omogočilo večjo pretočnost bolnikov in učinkovitejšo izrabo kapacitet UKC Ljubljana.*

Doc. dr. Ivan Kneževič, dr. med., strokovni direktor Kirurške klinike

»Robotska kirurgija žrela in grla predstavlja pomemben korak za Kliniko za ORL in CFK Ljubljana ter slovensko otorinolaringologijo,« je poudaril izr. prof. dr. Robert Šifrer, dr. med., predstojnik Klinike za ORL in CFK UKC Ljubljana, in ponazoril: »V otorinolaringologiji in kirurgiji glave in vratu operiramo v zelo majhnem in občutljivem prostoru, kjer so ključne anatomske strukture – živci, žile in organi, pomembni za dihanje, požiranje in govor – tesno skupaj.«

NA ORL SO ORALI LEDINO

Prve robotske operacije v ORL so začeli izvajati leta 2005 v ZDA, od takrat pa se metoda hitro razvija in danes predstavlja pomemben del sodobnega zdravljenja tumorjev glave in vratu. Pri tem ne gre za to, da bi robot operiral sam – kirurg ves čas vodi instrumente, robot pa omogoča bistveno večjo natančnost, boljši pregled in dostop do težko dosegljivih mest.

V ORL je to še posebej pomembno, saj omogoča operacije skozi usta brez rezov na vratu, izjemno natančne gibe, 3D prikaz z do 15-kratno povečavo in operiranje »okrog vogala«, večjo gibljivost instrumentov kot človeška roka, odpravo tremorja rok operaterja, ohranjanje

> Z enim samim robotom smo (do pridobitve drugega) v UKC Ljubljana v letu 2025 opravili 470 operacij, do zdaj pa skupaj več kot 2.000. Skupno je bilo z robotskimi sistemi da Vinci, kakršne uporabljamo v osrednji slovenski bolnišnici, do danes v svetu opravljenih že več kot 12 milijonov posegov.

funkcij, kot sta govor in požiranje, ter zmanjšanje poškodb okoliških tkiv. Za bolnika to pomeni manj zapletov, bolečin in krvavitev, krajšo hospitalizacijo ter hitrejšo vrnitev v normalno življenje.

»Trenutna vloga robota v ORL je predvsem pri operacijah ustnega dela žrela in zgornjega dela grla. Uporablja se tudi za iskanje izvora tumorja pri bolnikih z metastazami na vratu neznanega izvora,« je še pojasnil izr. prof. dr. Šifrer in sklenil: »Robot ni nadomestilo za kirurga, ampak orodje, ki nam omogoča, da operiramo še bolj natančno in varno. Nepogrešljive ostajajo izkušnje ekipe in pravilna izbira bolnika.«

> *Na koncu ne gre za robota, ampak za bolnika – in če lahko z njegovo pomočjo ohranimo govor, požiranje in kakovost življenja, potem vemo, da gremo v pravo smer.*

Izr. prof. dr. Robert Šifrer, dr. med., predstojnik Klinike za ORL in CFK

ROBOTA V UKC LJUBLJANA STA BOLJ ZASEDENA KOT V TUJINI

Generalni direktor UKC Ljubljana doc. dr. Marko Jug, dr. med., je izrazil veselje, da imamo v UKC Ljubljana zdaj dva robotska sistema, ki sta precej več v uporabi kot roboti v sorodnih institucijah v tujini. V začetku naslednjega leta je načrtovana pridobitev single-port sistema, ki omogoča prestop v novo dimenzijo, nato pa še enega robota za bolj rutinske posege.

»Imamo srečo, da lahko ta trenutek doživljamo renesanso v UKC Ljubljana in širše ter smo veseli in ponosni, da lahko svojim bolnikom ponudimo najbolj kakovostne in napredne storitve,« je povedal generalni direktor doc. dr. Jug in se doc. dr. Hawlini kot gonilni sili robotske kirurgije v UKC Ljubljana v imenu ustanove in bolnikov zahvalil za vsa njegova prizadevanja in izjemne rezultate. ■

Dominika Oroszy, dr. med., Služba za kakovost

Foto: Žan Rutar, Matej Povše, arhiv

Prvi rezultati kazalnikov kakovosti IQM za leto 2025 – od rezultatov do izboljšav

V UKC Ljubljana smo s 1. 1. 2025 kot prva slovenska bolnišnica postali člani mednarodnega združenja Initiative Qualitätsmedizin (IQM) – Pobuda za kakovostno medicino. IQM povezuje bolnišnice in univerzitetne klinične centre iz Nemčije, Švice in Slovenije s skupnim ciljem: zagotavljati najboljšo možno kakovost in varnost zdravstvene obravnave.

To je za nas pomembno, ker IQM prinaša strukturiran, mednarodno uveljavljen okvir, znotraj katerega rezultate merimo na primerljiv način, jih transparentno objavimo in – kar je bistveno – kazalnike uporabimo kot izhodišče za učenje in izboljševanje.

Mreža IQM vključuje 435 bolnišnic in 25 univerzitetnih kliničnih centrov, ki uporabljajo enotno metodologijo izboljševanja kakovosti, ki temelji na treh načelih:

1. merjenje kakovosti s kazalniki na podlagi rutinskih podatkov;
2. transparentnost rezultatov (tudi z javno objavo);
3. prepoznavanje priložnosti za izboljšave s pomočjo kolegialnih presoj (Peer Review).

OD RUTINSKIH PODATKOV DO IZRAČUNA KAZALNIKOV

Osnova za izračun kazalnikov kakovosti je podatkovna baza za obračun bolnišničnih obravnav (SPP), pa tudi drugi rutinski podatki. Za pripravo podatkovne baze smo izvedli obsežno preslikavo šifranta kliničnih postopkov KTDP v nemški šifrant kliničnih postopkov OPS. Z odličnim sodelovanjem kliničnih oddelkov je preslikava šifrantov uspešno prestala »Proof of concept«, za kar se vsem sodelujočim zdravnikom in medicinskim sestram iskreno zahvaljujemo.

Kazalniki so opredeljeni po metodologiji:

- G IQI (German Inpatient Quality Indicators), verzija 5.5, in
- AHRQ Patient Safety Indicators v8.0 (German Modification).

Gre za mednarodno priznan nabor več kot 550 kazalnikov, ki pokriva približno 56 % vseh vrst bolnišničnih obravnav. Kazalniki med drugim zajemajo:

- bolnišnično umrljivost,
- procesne kazalnike,
- delež zapletov, opozorilne dogodke,
- obseg izbranih zdravstvenih storitev.

Vsebinsko so razdeljeni v štiri skupine:

1. GIQI – German Inpatient Quality Indicators (GIQI verzija 5.5):
2. PSI – Patient safety indicators (varnost pacientov);
   AHRQ Patient Safety Indicators V8.0 (German Modification);
3. SE – Sentinel Events (opozorilni dogodki);
4. PsQI – kazalniki kakovosti zdravstvene nege.

KAKO RAZUMETI REZULTATE KAZALNIKOV

Za del kazalnikov je izračunana pričakovana vrednost, ki upošteva dejavnike tveganja obravnavane populacije pacientov (npr. starost, spol in druge pomembne dejavnike). Pri nekaterih kazalnikih je izračunana SMR (standardizirana stopnja umrljivosti), ki prikazuje razmerje med dejansko in pričakovano umrljivostjo.

Ciljna vrednost kazalnikov, ki jo želimo doseči, je:

SMR ≤ 1 (statistično odstopanje predstavlja SMR > 1,2), ali pričakovano vrednost kazalnika za UKC Ljubljana.

Za orientacijo nam služijo tudi povprečni rezultati IQM bolnišnic ali referenčne vrednosti nemških bolnišnic.

Pri razlagi rezultatov posameznih kazalnikov je ključno poudariti: odstopanje od pričakovane vrednosti samo po sebi še ne pomeni slabše kakovosti. Gre za signal, ki zahteva poglobljeno strokovno analizo v kliničnem kontekstu – analizo procesov in organizacije zdravstvene obravnave, vključno s presojo kodiranja diagnoz in kliničnih postopkov, preslikave šifrantov ter dokumentacije.

Rezultat kazalnika tudi ne moremo pripisati izključno posamezni organizacijski enoti, ker je odraz celotne zdravstvene obravnave v naši ustanovi.

REZULTATI ZA LETO 2025

V letu 2025 smo na naši spletni strani prvič javno objavili rezultate 263 kazalnikov kakovosti ter primerjavo s povprečjem IQM bolnišnic in pričakovanimi rezultati za našo ustanovo. Pri tem je pomembno razumeti, da se pričakovane vrednosti pri univerzitetnih klinikah zaradi dejavnikov tveganja pacientov razlikujejo od povprečja IQM bolnišnic, zato rezultati niso vedno neposredno primerljivi.

»V primerjavi z univerzitetnimi bolnišnicami naši prvi rezultati kažejo, da je kakovost zdravstvene obravnave pacientov v UKC Ljubljana primerljiva s priznanimi univerzitetnimi bolnišnicami v Nemčiji in Švici.

- **pri 45 ključnih G IQI kazalnikih UKC Ljubljana dosega ciljne vrednosti v 69,77 % primerov (30/43);**
- **pri kazalnikih PSI (varnost pacientov) je doseganje ciljnih vrednosti 77,23 %.**

Do naših rezultatov lahko dostopate na naslednji povezavi: https://www.initiative-qualitaetsmedizin.de/mitglieder/report/krankenhaeuser/universitaetsklinikum-ljubljana

NASLEDNJI KORAKI: OD REZULTATOV DO IZBOLJŠAV

Na osnovi statističnih odstopanj od pričakovanih vrednosti bomo izvedli poglobljene analize v okviru svetovalnih obiskov in kolegialnih presoj na kliničnih oddelkih. Skupaj bomo preverili klinični kontekst, lokalne posebnosti, procese in organizacijo zdravstvene obravnave z namenom prepoznati priložnosti za izboljšave ter po potrebi opredeliti ustrezne ukrepe za optimizacijo.

Vzporedno bomo nadaljevali tudi s pregledom podatkovne baze, ustreznosti preslikav šifer in kodiranja – v sodelovanju z analitiki IQM.

NAČRT KOLEGIALNIH PRESOJ – PEER REVIEW 2026

Kolegialne presoje so odlična priložnost za analizo in optimizacijo celotnega procesa bolnišnične obravnave. Omogočajo objektiven strokovni dialog, zaznavo lokalnih posebnosti, prehod iz »oddelčnega razmišljanja« k interdisciplinarni analizi primerov bolnišnične obravnave in vzpostavitev kulture varnosti.

Naša ustanova bo letos vključena v številne kolegialne presoje. V preteklem letu se je šest zdravnikov udeležilo usposabljanja za izvedbo kolegialnih presoj – Peer Review in bo letos sodelovalo na kolegialnih presojah bolnišnic (univerzitetne klinike, javne in zasebne bolnišnice). Predmet presoje bodo pooperativne pljučnice, porodne poškodbe, možganska kap pri pacientih s prekomerno telesno težo, umetno predihavanje > 96 ur pri starostnikih, delirij pri starostnikih po zlomu kolka.

V jeseni bo potekala tudi prva kolegialna presoja na KO za kardiologijo, kjer bo mednarodna ekipa zdravnikov in medicinskih sester iz mreže IQM bolnišnic presojala zdravstveno obravnavo akutnega miokardnega infarkta.

V okviru združenja IQM bomo v jeseni v usposabljanje za kolegialne presoje vključili tudi zdravstveno nego in tako zagotovili interprofesionalno sodelovanje ter priložnost za mednarodno izmenjavo dobrih praks.

IQM kazalniki so naš »radar«, ki pokaže, kje smo v okviru pričakovanj in kje so signali za poglobljeno analizo. Pomembno je, da jih vedno beremo v kontekstu: statistično odstopanje ne pomeni samodejno slabe kakovosti, ampak sproži strokovno presojo procesov, dokumentacije, kodiranja in organizacije zdravstvene obravnave – z jasnim ciljem: zagotavljanjem izboljšav v korist pacientov in zaposlenih.

Več o mednarodnem združenju IQM na naslednji povezavi: https://www.initiative-qualitaetsmedizin.de/ ■

Enota za odnose z javnostmi

Foto: Alenka Klun

Ko zdravnik in dietetik stopita skupaj

Sodelovanje za boljšo obravnavo bolnikov z ledvično boleznijo

Prehrana je eden od ključnih stebrov zdravljenja kronične ledvične bolezni, njena vloga pa postaja vse pomembnejša tudi pri preprečevanju zapletov in ohranjanju kakovosti življenja bolnikov. V UKC Ljubljana od leta 2020 deluje ambulantna nefrološko-dietetična obravnava, kjer bolnika že ob prvem pregledu skupaj obravnavata nefrolog in klinični dietetik. Takšen timski pristop omogoča celostno, individualizirano in na dokazih temelječo obravnavo, ki bolnikom pomaga bolje razumeti njihovo bolezen, učinkoviteje spreminjati prehranske navade ter aktivno sodelovati pri zdravljenju. O nastanku ambulante, njenem poslanstvu in prihodnjih načrtih sta spregovorila doc. dr. Gregor Mlinšek, dr. med., in Aljoša Kuzmanovski, mag. inž. preh.

Od kod izvirajo začetki sodelovanja – se še spomnita ideje za vzpostavitev prehransko-nefrološke ambulante?

Prehranska obravnava je del obravnave nefrološkega bolnika že desetletja. Ambulanta, kjer bolnika pri prvem pregledu obravnavata zdravnik in klinični dietetik hkrati, omogoča takojšnje usklajevanje zdravljenja in prehrane, kar je v interesu vseh – bolnika, zdravnika in dietetika. Pri nas smo prve nefrološko-dietetske ambulantne obravnave začeli izvajati leta 2020.

Kako bi na kratko opisala poslanstvo ambulante danes?

Poslanstvo je celostna, individualizirana in na dokazih temelječa obravnava nefrološkega bolnika, kar najbolj optimalno izboljša prehransko stanje in pomaga pri upočasnjevanju ledvične bolezni ter zmanjšuje njene zaplete.

Katere prehranske ali presnovne težave pri nefroloških bolnikih najpogosteje zahtevajo obravnavo v ambulanti?

Vemo, da so ledvice presnovno zelo aktiven organ s številnimi fiziološkimi funkcijami, zato okvara ledvic močno vpliva na delovanje telesa. Pri višjih stopnjah ledvične bolezni in predvsem pri zdravljenju z dializo je beljakovinsko-energijska podhranjenost absolutna indikacija za obravnavo pri nas. Prav tako obravnavamo bolnike z rezistentno hiperfosfatemijo, hiperkaliemijo ali arterijsko hipertenzijo. V zgodnejših stopnjah KLB obravnavamo bolnike, pri katerih je indicirana nizko-beljakovinska prehrana (KLB stopnje 3-5, ki niso podhranjeni, pri katerih je velika verjetnost za napredovanje ledvične bolezni in so pripravljeni spremeniti življenjski slog) z namenom ugodnega vpliva na presnovo in počasnejšega napredovanja bolezni.

Kdo so najpogostejši bolniki, ki jih obravnavate?

Glede na epidemijo debelosti v splošni populaciji so tudi pri nas številčno najpogostejši bolniki tisti, pri katerih je hujšanje bistvenega pomena za nadaljevanje zdravljenja (npr. bolniki z debelostjo, ki imajo predvideno transplantacijo ledvice, ali bolniki z nefropatijo, ki je posledica debelosti).

Kako običajno pride bolnik do prehransko-nefrološke obravnave (napotitev, indikacije, potek)?

Na pregled v ambulantno nefrološko-dietetsko obravnavo bolnika napoti lečeči zdravnik nefrolog, ki dela v UKC Ljubljana. Na pregled so lahko napoteni bolniki iz nefrološke ambulante, obeh dializnih centrov, centra za peritonealno dializo, centra za transplantacijo ledvic in po hospitalizaciji na bolniškem oddelku KON.

Kako si razdelita delo: kje se začne delo dietetika in kje je nujen zdravniški klinični okvir?

Vsak bolnik je ob prvem pregledu pregledan s strani zdravnika in dietetika hkrati. Ključna dela pregleda v ambulantni nefrološko-dietetski obravnavi sta pregled zdravnika, ki opredeli stanje bolnika in določi ključne cilje prehranske obravnave. Nato pa klinični dietetik v sodelovanju z bolnikom poskuša doseči zastavljene cilje.

Kaj je po vajinem mnenju največja prednost takšnega timskega pristopa za bolnika?

Bistvo vsakega prehranskega svetovanja je individualen pristop. Bolnika je treba najprej dobro spoznati – ne le z vidika njegove zdravstvene anamneze, temveč tudi življenjskega sloga, navad, vrednot in razlogov za njegove vsakodnevne odločitve. Da lahko prehranska priporočila učinkovito prilagodimo posamezniku, moramo najprej razumeti njegove prehranjevalne navade, zato bolniki pred pregledom izpolnijo prehranski dnevnik. Na podlagi teh informacij strokovna priporočila prevedemo v konkretne, razumljive in izvedljive korake, ki jih lahko vključijo v svoj vsakdan. Cilj je, da spremembe niso le učinkovite, temveč da so tudi dolgoročno vzdržne.

Katere so najpogostejše napake ali nerazumevanja pri bolnikih glede prehrane pri ledvičnih boleznih?

Prehranska priporočila pri kronični ledvični bolezni so pogosto zahtevna, saj vključujejo več prehranskih vidikov hkrati, kot so vnos beljakovin, kalija, fosfata, natrija in tekočin. Dodatno jih lahko zapletejo pridružene bolezni, na primer sladkorna bolezen, kjer je treba usklajevati različne prehranske cilje. Zaradi velike količine informacij bolniki včasih določena priporočila razumejo preveč strogo in začnejo pretirano omejevati prehrano. Pogosto iz jedilnika izločijo številna živila, ne da bi jih ustrezno nadomestili, kar lahko vodi v nezadosten energijski in beljakovinski vnos ter posledično v izgubo telesne in mišične mase. Zato je pomembno, da prehranska navodila niso usmerjena zgolj v omejitve, temveč tudi v iskanje ustreznih alternativ ter ohranjanje kakovostne in uravnotežene prehrane.

Kje se najpogosteje pokaže razlika v izidu zdravljenja, ko je bolnik vključen v takšen timski pristop zdravnik–dietetik?

Ključna prednost je čas, ki ga lahko namenimo bolniku. Bolnik je tako deležen zdravniške razlage, kar izboljša razumevanje bolezenskega stanja ter predvsem zavedanje, kako pomembna je prehrana za njihovo zdravstveno stanje. Ob tem prejme s strani kliničnega dietetika natančna, njemu prilagojena navodila, ki jih lahko prenese v svoj vsakdan.

Katere spremembe pri bolnikih najpogosteje opazite po dobri prehranski obravnavi?

Spreminjanje prehranskih navad je ena največjih sprememb, ki jih lahko pričakujemo od bolnikov, zato je vsak uspeh na tem področju pomemben dosežek. Po uspešni prehranski obravnavi najpogosteje opažamo boljše splošno počutje, več energije in večje zadovoljstvo bolnikov z lastnim zdravstvenim stanjem. Pri nekaterih lahko dosežemo tudi izboljšanje laboratorijskih parametrov in zmanjšanje potrebe po določenih zdravilih, kar bolniki vedno sprejmejo zelo pozitivno. Posebno pozornost namenjamo tudi spremembam telesne sestave in mišične funkcije, saj sta ohranjanje mišične mase in telesne zmogljivosti pomembna kazalnika uspešne prehranske obravnave ter ključna dejavnika za kakovost življenja in dolgoročne zdravstvene izide.

Kje vidite največji potencial za nadgradnjo sodelovanja ali obravnave bolnikov?

Vsekakor je želja, da je nefrološko-dietetske obravnave deležnih čim več bolnikov oz. vsi, ki jo potrebujejo. Nadgradnja tega je, da tovrsten model dela prenesemo tudi v druge zdravstvene ustanove in da izobražujemo mlajši kader. S tem namenom letos pripravljamo tudi prvo šolo klinične prehrane v nefrologiji. To bo prvi večji korak k boljšemu prepoznavanju tega izjemno pomembnega področja ter prenosa znanja in izkušenj tudi v druge konce Slovenije.

Kaj je eno ključno sporočilo, ki bi ga dali bolniku (ali svojcem)?

Ustrezna prehrana je ena od osnov zdravja. Prehransko zdravljenje pomembno dopolnjuje ostale načine zdravljenja nefroloških in drugih bolnikov.

Kaj vas pri tem delu najbolj motivira?

Verjetno vsi oz. vsaj večina, ki dela v zdravstvu, ob svojem delu čuti neko vrsto zadovoljstva. S tem, ko prispevamo k boljšemu zdravju in ob tem boljši kakovosti življenja naših bolnikov, delamo nekaj dobrega tudi zase. Ob vseh izzivih, ki jih imamo v zdravstvu, so zato ti trenutki tako pomembni in dragoceni. ■

Najnovejša spoznanja s področja obravnave debelosti in presnovnih bolezni

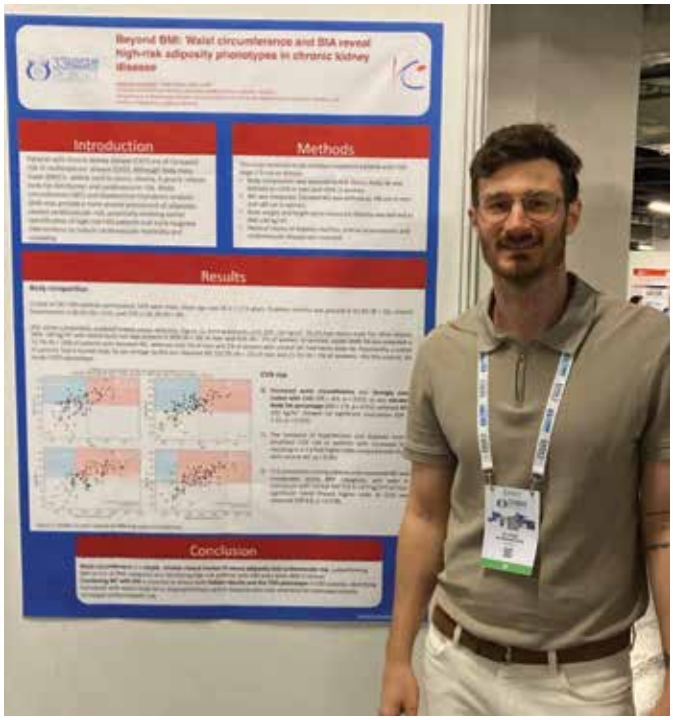

Med 12. in 15. majem 2026 je v Istanbulu potekal 33. evropski kongres o debelosti (European Congress on Obesity – ECO 2026), ki ga organizira European Association for the Study of Obesity (EASO).

Kongresa se je iz Službe za bolniško prehrano in dietoterapijo udeležil **Aljoša Kuzmanovski**. Program pa je zajemal številna predavanja in delavnice s področja debelosti, presnovnih bolezni, klinične prehrane, telesne sestave, telesne dejavnosti in predvsem farmakoterapije. Poseben poudarek kongresa je bil namenjen sodobnim pristopom k obravnavi debelosti, s poudarkom na vzdrževanju ustrezne telesne mase. Izpostavili so pomen vedenjskih sprememb, ki zajemajo prehransko intervencijo in telesno dejavnost, kar omogoča, da je izguba telesne mase varna z vidika ohranjanja mišične mase in zagotavljanja vseh makro in mikrohranil.

Na kongresu je Aljoša predstavil poster z naslovom Beyond BMI: Waist Circumference and BIA Reveal High-Risk Adiposity Phenotypes in Chronic Kidney Disease. V raziskovalnem delu so ugotovili visoko prevalenco trebušne debelosti pri bolnikih s kronično ledvično boleznijo ter potrdili močno povezavo med povečanim obsegom pasu in srčno-žilnimi boleznimi. Na podlagi rezultatov raziskave so podali predloge, da bi bilo v klinični praksi poleg merjenja telesne mase in telesne višine smiselno rutinsko izvajati tudi merjenje obsega pasu, saj lahko ta enostavna meritev pomembno prispeva k zgodnjemu prepoznavanju bolnikov z večjim srčno-žilnim tveganjem. Udeležba na kongresu je predstavljala pomembno priložnost za pridobivanje novih strokovnih znanj, spremljanje aktualnih raziskovalnih trendov ter povezovanje s slovenskimi in mednarodnimi strokovnjaki s področja debelosti, prehrane in presnovnih bolezni. ■

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi

Foto: osebni arhiv

Matevž Trdan, dr. med., o poti v neonatologijo, nepredvidljivosti zdravljenja nedonošenčkov in moči sodelovanja

Ko najmanjši borci učijo največ o življenju

Raznolikost izkušenj je zdravnika Matevža Trdana pripeljala do dela, ki ga danes opravlja s predanostjo in občutkom poslanstva. Kot neonatolog se vsakodnevno srečuje z najkrhkejšimi pacienti – prezgodaj rojenimi otroki, katerih zdravljenje je pogosto negotovo in polno izzivov. V svetu, kjer štejejo znanje, timsko delo in človeški stik, ostajajo v ospredju prav zgodbe malih borcev in njihovih družin, ki dajejo njegovemu delu poseben pomen.

»Odločitev za poklic zdravnika pri meni ni bila povsem enostavna. V tistem obdobju me je zanimalo več različnih stvari in iskreno se mi zdi še danes kar zahtevno, da človek v tistih najstniških letih izbira poklic, ki ga bo opravljal celo življenje. Nekaj let pred mano se je za študij medicine odločila moja sestra – to mi je verjetno nekoliko olajšalo odločitev, ker sem preko nje začel spoznavati vsebine študija. In čeprav danes delava na povsem različnih področjih, je še vedno dober občutek, da imaš v tem svetu nekoga svojega – da v medicini nisi sam,« začne dr. Trdan in doda, da se je po končanem študiju kar nekaj časa odločal glede specializacije. Vmes je nekaj let delal kot sobni zdravnik na interni medicini, kasneje pa še nekaj časa z otroki in mladostniki v Mladinskem klimatskem zdravilišču Rakitna in takrat se je odločil, da postane pediater.

PRIJATELJSTVA, KI TRAJAJO

»Eno mojih prvih kroženj v času specializacije je bilo prav v porodnišnici. Na to obdobje imam lepe spomine. Takrat sem imel priložnost bolje spoznati delo z nedonošenčki – zanimivo mi je bilo videti tako oskrbo prezgodaj rojenih otrok v porodni sobi kot tudi potek zdravljenja v Enoti za intenzivno terapijo. Pritegnilo me je predvsem zaradi posebnega, nekoliko drugačnega pristopa. Še posebej mi je v spominu ostal dan, ko me je moj takratni mentor, danes moj sodelavec dr. Križnar, vzel s seboj na helikopterski transport. Šla sva po novorojenčka z dihalno stisko, ki se je rodil v periferni porodnišnici – posebna izkušnja oz. popestritev kroženja, ki bi si jo zapomnil vsak specializant. A takrat še nisem vedel, da bom enkrat tudi jaz delal prav z novorojenčki,« pripoveduje dr. Trdan, ki se je kasneje na povabilo prim. Vidmarja pridružil ekipi KO za otroško kirurgijo in intenzivno medicino (KOOKIT). Tam je pridobil dragocene izkušnje, za kar je še danes iskreno hvaležen. Bili pa so tudi zelo dobra in povezana skupina KOOKIT specializantov – med njimi so se spletla prava prijateljstva, ki so ostala do danes.

POPOLNOMA PREDANI NEDONOŠENČKOM

Proti koncu specializacije se je dr. Trdan vključeval tudi v dežurno službo v Porodnišnici, kasneje pa je sprejel odločitev, da želi svojo pot nadaljevati prav tu. Vodja Službe za neonatologijo dr. Cerar ga je lepo sprejela in podprla. Kasneje je opravil še subspecializacijo iz neonatologije, ki mu je dala dodatno širino pri delu. Pot do tega, kar danes počne, ni bila ravna, a svoj poklic ima rad. Verjame v to, da je človek za poklic res poklican in ni samo izbira – na koncu pristaneš tam, kjer ti je namenjeno.

»Novorojenčki, posebej prezgodaj rojeni, zaradi svoje majhnosti in krhkosti res predstavljajo poseben izziv. Njihov potek zdravljenja v Enoti za intenzivno terapijo je nepredvidljiv in to je dejstvo, ki ga pač moramo sprejeti – o tem vedno odkrito govorimo tudi s starši. Čim nižja je gestacijska starost otroka ob rojstvu, večja je negotovost,« pravi in dodaja, da mu je v spominu ostalo kar nekaj zgodb nedonošenčkov. Še posebej se spomni tistih prvih otrok, ki jih je vodil; nekateri med njimi so danes že šolarji.

> *Ena od njih je deklica, ki ni imela enostavnega poteka zdravljenja, a kljub številnim zapletom je zrasla v zdravo in veselo punco. Njena mama pa je prav preko nje delo z novorojenčki tako vzljubila, da se je kasneje izšolala za medicinsko sestro in je danes zaposlena v naši porodnišnici.*

VELIKE STISKE STARŠEV OB ROJSTVU NEDONOŠENČKOV

Rojstvo nedonošenega otroka je pogosto za starše nepričakovan dogodek in se zato lahko znajdejo v veliki stiski in negotovosti. Če je le mogoče, se z njimi pogovorijo, še predno pride otrok na svet. Dr. Trdanu se zdi pomembno, da se potrudijo, da je rojstvo otroka tudi v takšni situaciji vseeno lep in poseben dogodek. Nedonošenčka najprej oskrbijo in stabilizirajo, nato pa, če je le možno, omogočijo vsaj kratek stik z mamo – ta prvi dotik veliko pomeni obema. Potem pa sledi bivanje v porodnišnici, ki je pogosto dolgotrajno, polno vzponov in padcev.

»Zelo pomembno se mi zdi, da si za starše vzamemo čas, jim iskreno in na razumljiv način razložimo stanje in potek zdravljenja. Pomembno se mi zdi, da dobijo zaupanje v ekipo in občutek, da bomo za njihovega otroka naredili vse, kar je v naši moči. Vedno pa povem, da je potek nepredvidljiv in se zato vsak dan sproti pogovarjamo o tem, kaj se dogaja. Seveda si želimo, da starši ves čas ostajajo v stiku z otrokom in so s svojo prisotnostjo vključeni v proces obravnave. Ob dobrem sodelovanju vseh skupaj rešujemo zaplete in se veselimo napredka. Ravno zaradi pogosto dolgotrajnih obravnav pa se med nami splete neka vez in veliko teh otrok ter njihovih staršev ostane povezanih z nami tudi kasneje v življenju,« pravi zdravnik, ki se mu zgodi, da kakšna zgodba ostane z njim tudi

po koncu službe. To je del poklica. Vesel je, da dela v timu, kjer se lahko s kolegi odkrito pogovorijo o stvareh, ki jih bremenijo. »Včasih je že en klepet ob kosilu ali kavi dovolj, da stvari vidiš drugače, greš lažje naprej in ne neseš bremena domov. Še posebej, ko se nekatere zgodbe žal res ne končajo srečno.«

> *Nekateri otroci so preprosto premajhni ali preveč krhki za ta svet in kljub vsemu trudu jih ne uspemo rešiti. Prav oni pa nas vedno znova opomnijo, da vendarle ni vse v naših rokah in da ima narava svojo pot.*

KLJUČ JE V SODELOVANJU

Dr. Trdan pravi, da je lepo biti zraven ob tako posebnih trenutkih, kot je rojstvo otroka. »Poseben občutek je tudi, ko po več tednih pride dan, ko lahko starši s prezgodaj rojenim otrokom odidejo domov. Dejstvo pa je, da ob odpustu iz porodnišnice nismo povsem gotovi, kako bo otrokov razvoj potekal naprej. Zato imamo ambulanto za sledenje naših otrok in zagotovo nas zelo razveseli, ko vidimo, da je otrok zdrav in lepo napreduje,« je zadovoljen zdravnik, katerega delo zahteva sodelovanje različnih strok. Dobro sodelujejo s porodničarji, ki te otroke spremljajo vse do rojstva, kasneje pa se po potrebi vključujejo tudi specialisti drugih strok. Pomembno vlogo ima širša ekipa – babice, medicinske sestre, zaposleni v mlečni kuhinji, strežnice … Vsak na svoj način prispevajo k oskrbi in dobremu počutju otrok ter njihovih staršev.

ZADOVOLJNI Z OPREMO

Zdravnik poudari, da imajo lep in dobro opremljen intenzivni oddelek. Hvaležni so vsem tistim, ki so v preteklih letih postavili tak standard oskrbe, ki ga imajo in so jim predali znanje. Čuti dolžnost, da stroko razvijajo naprej. »Neonatologija je v zadnjih desetletjih izjemno napredovala. Danes preživi vse več zelo prezgodaj rojenih otrok, kar so si včasih težko predstavljali. Ob tem se mi zdi pomembno, da se ni izboljšalo le preživetje, ampak tudi kakovost življenja teh otrok. Poleg tega se spreminjajo pristopi, ki so vse bolj prilagojeni posameznemu otroku – trudimo se, da je oskrba čim manj invazivna, z ravno prav podpore: toliko, kot jo otrok potrebuje, ne preveč in ne premalo«.

Kljub napornemu delovniku je pri takem delu pomemben tudi prosti čas. Dr. Trdan še vedno najde čas za druge stvari: ukvarja se s fotografijo, rad potuje, del njegovega prostega časa je prežet tudi z glasbo – igra kitaro in vodi orkester. Vedno si je predstavljal, da bo imel večjo družino, in danes ima tri otroke, za katere si zavestno vzame čas, kolikor si ga le lahko. »Imam pa tudi srečo, da me pri vsem tem podpira žena, ki sicer ni iz zdravniških krogov, a dobro razume, kaj delo zdravnika prinese, in mi pri tem stoji ob strani,« sklene. ■

mag. Simona Juvan, Center za klinične raziskave

Odprta znanost

Priložnosti za večjo prepoznavnost UKC Ljubljana

Odprta znanost (open science) je pristop k znanstvenemu raziskovalnemu procesu, ki temelji na akademski svobodi, raziskovalni integriteti in znanstveni odličnosti. V skladu s Priporočilom UNESCA o odprti znanosti spodbuja odprt dostop do znanstvenih rezultatov, sodelovanje in deljenje podatkov za dobrobit znanosti in družbe. Pristop vključuje zavezo k takojšnji odprtosti recenziranih publikacij ter upravljanju raziskovalnih podatkov po načelih FAIR.

ODPRTI DOSTOP DO PUBLIKACIJ IN ČLANKOV

Odprti dostop omogoča brezplačen dostop do celotne vsebine publikacij na svetovnem spletu ter ureja avtorskopravna razmerja s pomočjo prostih licenc. Uporabnikom so poleg branja, shranjevanja in tiskanja vsebine dovoljeni tudi njena reprodukcija, uporaba, širjenje, prenos, javno prikazovanje ter ustvarjanje in distribucija izpeljanih del v katerem koli digitalnem mediju, ob pogojih odgovorne in zakonite rabe. Publikacije v odprtem dostopu so prosto dostopne bodisi na spletni strani založnika bodisi v repozitoriju. Avtor obdrži materialne avtorske pravice in ob objavi založniku praviloma podeli pravico do objave (licence to publish), ne pa tudi izključnih pravic. Obseg dopustne uporabe je jasno opredeljen z ustrezno odprtokodno licenco, najpogosteje iz nabora Creative Commons, ki jo določi avtor ali založnik.

ZAKAJ ODPRTI DOSTOP?

Odprti dostop do znanstvenih objav na svetovnem spletu, brez naročniških in avtorskopravnih omejitev, prinaša koristi raziskovalcem, institucijam, državam in družbi kot celoti. Za raziskovalce in raziskovalne institucije pomeni hitrejše širjenje znanstvenih izsledkov, večjo prepoznavnost in dostopnost del, večje število bralcev ter potencialno višjo citiranost avtorjev.

Osnovna pobuda odprtega dostopa je zagotavljanje brezplačnega dostopa do rezultatov javno financiranih raziskav, kot so projekti in programi ARIS, Horizon 2020, Horizon Europe ter drugi nacionalni in mednarodni raziskovalni projekti.

Avtor ima več možnosti za objavo v odprtem dostopu:

✓ **Zeleni odprti dostop (Green OA):**

Objava v naročniških revijah, kjer založnik pridobi materialne avtorske pravice (npr. © 2025 Založnik). Avtorju je običajno dovoljena shranitev končne recenzirane različice članka (author accepted manuscript), ne pa tudi založnikove končne verzije, v institucionalni repozitorij. Dostopnost te različice je pogosto omejena z določenim časovnim zamikom (t. i. embargo).

✓ **Zlati odprti dostop (Golden OA):**

Objava v odprtih revijah, kjer je pogost strošek objave (APC – article processing charge). Avtorji obdržijo materialne avtorske pravice (pogosto pod licenco CC-BY, npr. © 2025 Avtor1 et al.). Licenca CC-BY omogoča shranjevanje založnikove končne verzije članka v repozitorij, vsebina je dostopna takoj po objavi.

✓ **Hibridni odprti dostop (Hybrid OA):**

Objava v naročniških revijah, ki objavljajo posamezne članke v odprtem dostopu proti plačilu. Gre za kombinacijo plačljivega in odprtega modela znotraj iste revije.

✓ **Diamantni odprti dostop:**

Objava v odprtih revijah brez plačila stroškov objave. Avtorji ohranijo materialne avtorske pravice (pogosto pod licenco CC-BY, npr. © 2025 Avtor1 et al.). Licenca CC-BY omogoča shranjevanje založnikove končne verzije članka v repozitorij, vsebina je dostopna takoj po objavi.

Večina založnikov avtorjem dovoljuje, da eno izmed različic svoje znanstvene objave shranijo v institucionalnem repozitoriju. Avtorji iz UKC Ljubljana lahko svoje znanstvene objave odlagajo v repozitorij DiRROS, kjer je trenutno zbranih že več kot 450 objav UKC Ljubljana.

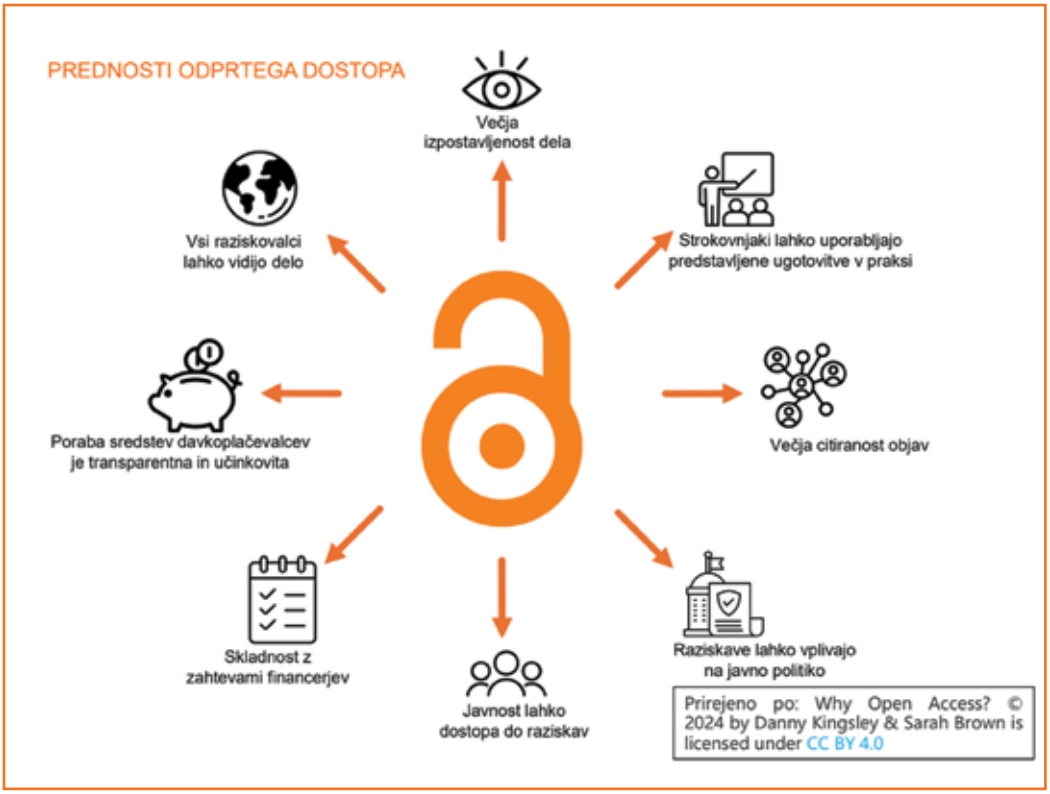

KAKO IZBRATI USTREZNO REVIJO ZA OBJAVO V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI?

Pri izbiri revije za objavo lahko avtorji uporabijo različne specializirane portale in orodja:

- **DOAJ** (Directory of Open Access Journals), https://doaj.org/: obsežen indeks revij z odprtim dostopom, ki vključuje več kot 4.300 revij s področja medicine. Približno polovica teh revij deluje po modelu diamantnega odprtega dostopa, ki ne zahteva plačila stroškov objave.
- **Jisc Open Policy Finder** (prej Sherpa services), https://openpolicyfinder.jisc.ac.uk/: spletno orodje, ki omogoča iskanje in pregled informacij o založniških politikah glede odprtega dostopa pri različnih revijah, založnikih in financerjih.

KJE IN KAKO OBJAVITI V SKLADU Z NAČELI ODPRTE ZNANOSTI?

- **Open Research Europe** (ORE), https://open-research-europe.ec.europa.eu/: založniška platforma Evropske komisije za objavo raziskav, financiranih v okviru programov Horizon 2020 in Horizon Europe. ORE omogoča odprti dostop do publikacij ter raziskovalcem olajša izpolnjevanje obveznosti glede odprtega dostopa. Gre za diamantni odprti dostop, kjer so članki dostopni takoj in jih je mogoče shraniti v institucionalni repozitorij. Revija ima faktor vpliva SNIP (Scopus) in je po klasifikaciji ARIS uvrščena v kategorijo 1B (znanstveni članki v revijah, ki jih indeksira A&HCI ali Scopus), s pripadajočimi 40 znanstvenimi točkami.
- **Konzorcijske ugodnosti za avtorje**: avtorji, zaposleni v UKC Ljubljana in na Medicinski fakulteti UL, lahko koristijo vavčerje za brezplačne ali znižane stroške objave (APC). Za samodejno prepoznavo s strani založnikov je pomembno, da avtorji uporabljajo e-poštni naslov @mf.uni-lj.si in poleg afiliacije UKC Ljubljana navedejo tudi Medicinsko fakulteto UL. Več informacij o ugodnostih je na voljo na spletni strani UL: https://www.uni-lj.si/raziskovanje/odprta-znanost/odprti-dostop-do-publikacij.
- **Revije z zlatim odprtim dostopom**: pri teh revijah avtorji običajno sami krijejo stroške objave (APC). Avtorji lahko pridobijo delno povračilo stroškov objave, če revija ustreza pogojem razpisa ARIS (Javni razpis za povračilo stroškov znanstvenih objav v odprtem dostopu). Pogoji za povračilo so: deponiranje članka v zaupanja vrednem repozitoriju, takojšnja odprta dostopnost članka v polnem besedilu ter objava pod odprto licenco, ki omogoča prost dostop, uporabo, spreminjanje in deljenje članka v skladu z načeli znanstvenoraziskovalne etike (na primer licenca Creative Commons Priznanje avtorstva – CC BY ali njena ekvivalentna licenca).

ODPRTI RAZISKOVALNI PODATKI

Odprti podatki predstavljajo ključen sestavni del odprte znanosti. Vedno več financerjev, znanstvenih revij in raziskovalnih ustanov zahteva izpolnjevanje obveznosti glede deljenja podatkov znotraj znanstvene skupnosti, kadar to ni v nasprotju npr. s patentno zakonodajo ali varstvom osebnih podatkov. Raziskovalni podatki v odprtem dostopu omogočajo njihovo ponovno uporabo, kar prispeva k oblikovanju novih zaključkov, preverjanju že objavljenih rezultatov, združevanju različnih podatkovnih virov ter spodbujanju interdisciplinarne izmenjave v nacionalnih ter mednarodnih okvirih in s tem pocenitev raziskovanja.

Pomembno je spoštovati pravice ustvarjalcev podatkov, da najprej sami izkoristijo podatke za lastne prve objave, ter zagotoviti, da se bibliografski navedek raziskovalnih podatkov, vključno z njihovim naslovom in avtorstvom, obravnava kot samostojen znanstveni dosežek, enakovreden objavam v znanstvenih revijah. Odprta dostopnost podatkov dodatno povečuje citiranost povezanih publikacij. Za pravočasno in ustrezno pripravo podatkov za ponovno uporabo so se v znanstveni skupnosti uveljavila načela FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), ki zagotavljajo, da so podatki najdljivi, dostopni, povezljivi in uporabni za nadaljnjo rabo.

MENTOR ODPRTE ZNANOSTI

Monitor odprte znanosti je orodje za spremljanje in merjenje stopnje odprtosti rezultatov znanstvenoraziskovalnega dela v Sloveniji. Napredek odprte znanosti se ocenjuje na podlagi kazalnikov, ki zajemajo odprtost znanstvenih publikacij, raziskovalnih podatkov, programske opreme, doktorskih disertacij ter drugih digitalnih raziskovalnih objektov. Osnova za Monitor so metapodatki iz nacionalnega bibliografskega sistema COBISS. Monitor zajema digitalne objave iz COBISS-a, kot so na primer znanstveni članki, prispevki s konferenc, monografije ter raziskovalni podatki, ne glede na dostopnost (odprti, prosti ali zaprti dostop). Ključni pogoj za zagotavljanje ažurnosti in zanesljivosti podatkov v Monitorju je, da raziskovalci sprotno oddajajo zahtevke za vnos bibliografskih podatkov svojih objav v sistem COBISS takoj po njihovi objavi.

UKC LJUBLJANA IN MONITOR ODPRTE ZNANOSTI

Prikazana slika prikazuje število digitalnih objav UKC Ljubljana za obdobje 2010–2025. V letih 2019–2022 in 2024–2025 je opazno zmanjšano število objav v primerjavi z drugimi leti. Možni vzroki za ta upad so lahko: večji delež objav v tiskani obliki, ki jih Monitor ne zajema; vpliv epidemije covida-19 v obdobju od 2020 do 2022, zaradi katere je verjetno prišlo do zmanjšanja števila objav (podoben trend je zaznan tudi v drugih zdravstvenih ustanovah); neoddajanje zahtevkov za vnos bibliografskih podatkov v sistem COBISS s strani raziskovalcev ter morebitni zaostanki pri vnosu podatkov v sistem COBISS.

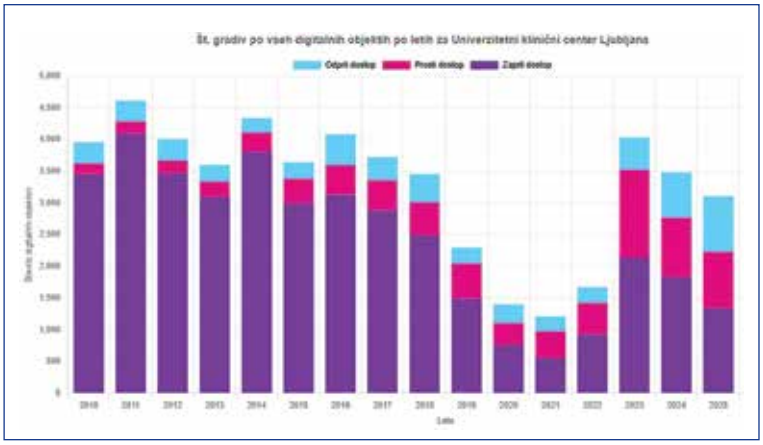

Da bi bili podatki za UKC Ljubljana v Monitorju odprte znanosti pravilno zajeti, je ob vnosu bibliografskih podatkov v COBISS nujno vključiti tudi informacije o morebitnih stroških objave, nazivu projekta, nazivu financerja ter podrobnosti o raziskovalnih podatkih. To vključuje podatke o tem, ali objava temelji na raziskovalnih podatkih (ne glede na to, ali so ti podatki javno objavljeni) in ali so raziskovalni podatki ustvarjeni v sodelovanju s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami (RO). Prav tako je pomembno navesti, ali so raziskovalni podatki javno dostopni in opremljeni z enoličnim identifikatorjem (PID), kot so DOI ali Handle. ■

Alina Cirman, Mojca Mačkovšek Danev in Tanja Urdih Lazar, KIMDPŠ

Varno na soncu z zaščito proti UV-sevanju in vročini

Daljši dnevi, podaljšani vikendi in dopusti pomenijo več časa, ki ga preživimo na prostem. Mnogi se na delo odpravijo peš ali s kolesom, med malico se sprehodijo ali jedo zunaj. Tudi prosti čas pogosto namenimo dejavnostim na prostem – vrtnarjenju, športu, dopust preživimo ob vodi ali v gorah, kjer smo lahko več ur izpostavljeni soncu. Mnogi se radi tudi sončijo, da bi pridobili nekaj zagorelosti, ki v naši kulturi še vedno velja za simbol lepote. Čeprav je gibanje na prostem koristno in pomembno za zdravje, pa lahko izpostavljenost sončnemu UV-sevanju prinese tudi negativne posledice.

UV-sevanje povzroča tako akutne kot tudi trajne poškodbe kože in pospešuje njeno staranje. Prvi znaki akutne poškodbe so sončne opekline, pri katerih najprej nastane pekoča in skeleča rdečina kože, ob daljši izpostavljenosti močnejšim žarkom pa se lahko razvijejo oteklina in mehurji; pozneje koža odstopi in se olušči. Sčasoma se pojavijo gube, pigmentna znamenja in izguba elastičnosti kože, pri čemer je kar 80 % vidnih znakov staranja posledica izpostavljenosti sončnemu UV-sevanju.

Dolgotrajna ali ponavljajoča se izpostavljenost UV-žarkom znatno poveča tveganje za nastanek kožnega raka. Podatki Registra raka kažejo, da v Sloveniji letno zboli za rakom kože približno 4.000 ljudi, od tega okoli 600 za malignim melanomom. V Evropi je med svetlopoltimi prebivalci od 70 do 90 % primerov melanoma povezanih z izpostavljenostjo sončnemu UV-sevanju. Tveganje dodatno naraste pri pogostih sončnih opeklinah, zlasti če se pojavljajo v mladosti (tveganje je od tri- do petkrat večje).

KAKO SE USTREZNO IN UČINKOVITO ZAŠČITITI?

1. Omejimo izpostavljenost soncu

Izogibamo se gibanju na prostem med 10. in 17. uro, aktivnosti prestavimo v jutranje ali večerne ure. V primeru, da se v tem času gibamo na prostem, poiščemo naravno ali umetno senco (npr. uporabimo premična senčila) in se zaščitimo z drugimi zaščitnimi ukrepi. Zavedati se moramo, da zdrave zagorelosti ni, zato se sončenju tudi ob zaščiti s kremami čim bolj izogibajmo. Zelo se odsvetuje tudi uporaba solarijev; strokovnjaki poudarjajo, da je pridobivanje zagorelosti v solarijih škodljivo in nikakor ne prispeva k boljši zaščiti kože ob izpostavljenosti soncu.

2. Nosimo dolga oblačila in sončna očala

Oblečemo majice z dolgimi rokavi in dolge hlače, nadenemo si pokrivalo s krajci, zaščito za vrat in uhlje ter sončna očala. Obleka naj bo ohlapna in lahka, da omogoča izhlapevanje znoja in zračenje telesa, vendar hkrati dovolj gosto tkana, da ne prepušča UV-sevanja. Sončna očala morajo imeti deklarirano zaščito pred sevanjem UVA in UVB ter morajo ustrezati evropskim zaščitnim standardom (oznake CE, UV 400), morajo se tesno prilegati obliki obraza in biti oblikovana tako, da preprečijo sevanje v oči tudi od strani.

3. Uporabljamo zaščitne pripravke za kožo

Dele telesa, ki jih ni mogoče zakriti z oblačili, namažemo s kremo z zaščitnim faktorjem najmanj 30, ki naj bo tudi vodoodporna, za zaščito obraza pa se priporoča uporaba krem z zaščitnim faktorjem 50+. Pri daljši izpostavljenosti je treba nanašanje kreme ponavljati vsaj na dve uri, pri močnem znojenju in kopanju še pogosteje. Za učinkovito zaščito celotnega telesa je treba porabiti okoli 30 ml kreme.

4. Poskrbimo za zadostno hidracijo

Pomembno je redno pitje vode, tudi ko nismo žejni. Za odraslega človeka se v poletnem času priporoča okoli 2 litra tekočine, najbolje vode ali nesladkane pijače.

5. Redno si pregledujmo kožo

Tako kot pri drugih rakavih boleznih je tudi pri kožnih pomembno zgodnje odkrivanje sprememb na koži. Priporoča se redno pregledovanje kožnih znamenj; pri tem je lahko v pomoč model ABCDEF (A – asimetrija, B – nejasni ali različni robovi meje znamenja, C – ali se spreminja barva znamenja, D – premer, večji od 6 mm, E – evalvacija, razvoj znamenja oz. ali znamenje raste in F – občutek). Na splošno pa lahko upoštevamo znake grdega račka: pozorni bodimo na znamenja, ki so drugačna od drugih in izstopajo po obliki, barvi, velikosti itd.

6. Zaščita tudi v oblačnem vremenu

UV-žarki prodrejo tudi skozi oblake, zato je zaščita potrebna tudi v primeru oblačnega vremena. Poleg tega je treba vedeti, da se vpliv sončnih žarkov poveča zaradi odboja od površin (npr. voda, sneg, pesek ipd.) in na višjih nadmorskih višinah.

UV-sevanje lahko okvari tudi oči. Že kratkotrajna neposredna izpostavljenost UVB-sevanju na nezaščiteni roženici in veznici po nekaj urah povzroči hudo opeklinsko vnetje z rdečino, bolečinami in solzenjem. Dolgotrajna izpostavljenost UV-sevanju pa povečuje tveganje za nastanek sive mrene, vodi lahko do razvoja zgodnejše okvare očesne mrežnice ter nastanka rakavih sprememb na očesu in koži okoli oči.

V poletnih mesecih naše zdravje lahko ogroža tudi vročina. Dolgotrajna izpostavljenost visokim temperaturam lahko zaradi prekomernega znojenja in nezadostnega vnosa tekočine povzroči nezmožnost vzdrževanja normalne telesne temperature, dehidracijo in pregretje telesa, kar vodi v slabost, glavobole, omotičnost, vročinske krče, v najtežjih primerih tudi v vročinsko kap.

Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa že vrsto let izvaja nacionalne kampanje ozaveščanja delodajalcev in delavcev o pomenu zaščite pred sončnim UV-sevanjem in visokimi temperaturami pri delu na prostem. Letošnja kampanja poteka pod sloganom Zaščita pred soncem vedno bolje izgleda kot kožni rak. ■

▶ MIT:
Za dovolj vitamina D se moram dolgo izpostavljati soncu.

✔ DEJSTVO: Vitamin D je pomemben za kosti, mišice in imunski sistem, vendar prevelika izpostavljenost soncu ni varen način pridobivanja vitamina D. Že kratka izpostavljenost soncu – približno 5 do 15 minut trikrat tedensko, na primer v kratkih rokavih ob UV-indeksu 3 – običajno zadostuje za tvorbo zadostne količine vitamina D.

ZAŠČITA
PRED SONCEM

VEDNO IZGLEDA BOLJE KOT

VARNO DELO NA SONCU

KOŽNI RAK

ČILI ZA DELO

univerzitetni klinični center ljubljana

Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa

Saška Roškar[1], Matej Vinko[1], Bojana Lobe[2], Janja Vuga Beršnak[2]

[1]Nacionalni inštitut za javno zdravje; [2] Fakulteta za družbene vede

Vpliv kriz na zaposlene v zdravstvu

Vloga zaposlenih v zdravstvu in tudi v drugih kritičnih poklicih je nepogrešljiva za dobro in nemoteno delovanje družbe. Njihova vloga pa postane še pomembnejša v času dogodkov, ki predstavljajo grožnjo dobremu počutju, varnosti in kritični infrastrukturi. Mednje spadajo kompleksne krize, naravne in druge nesreče ter ne nazadnje tudi vojna. V takšnih okoliščinah se zaposleni v zdravstvu in v drugih kritičnih poklicih še dodatno srečujejo z velikimi delovnimi obremenitvami in visokimi delovnimi zahtevami, kar ima lahko čustvene in vedenjske posledice ter škodljive učinke na njihovo duševno zdravje.

Najpogostejše duševne težave, s katerimi se srečujejo zaposleni v zdravstvu in v kritičnih poklicih, so zaskrbljenost, težave s koncentracijo in spanjem, somatizacija, depresija, medosebne težave, anksioznost, akutna stresna motnja ter akutna in kronična posttravmatska stresna motnja. Med zdravstvenimi delavci in tudi med zaposlenimi v drugih kritičnih poklicih, je tudi visoka stopnja samomorilnosti, ki je glede na rezultate določenih raziskav celo višja kot v splošni populaciji. Kljub temu pogosto odlašajo z iskanjem pomoči zaradi visoke stopnje javne stigme in samostigme, kar je tesno povezano z njihovo delovno kulturo, ki poudarja samozadostnost in moč.

BREME KOMPLEKSNIH KRIZ IN DEJAVNIKI DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Povezanost med delovnimi zahtevami in osebno odpornostjo se odraža na vsakodnevnem delu zaposlenih, še posebej pa pride do izraza v času dogodkov, ki predstavljajo grožnjo javnemu zdravju in dobremu počutju (npr. izbruh nalezljivih bolezni, kot je covid-19; poplave; potres, vojna, teroristični napad idr.). V sodelovanju z Univerzo v Celovcu smo v bilateralnem projektu »Socialnoekološki dinamični modeli duševnega zdravja: breme kompleksne krize med zaposlenimi v kritičnih poklicih«, ki ga financira ARIS (J5-50161), raziskovali, kakšne izkušnje s kriznimi dogodki imajo zaposleni v kritičnih poklicih ter kakšno je njihovo duševno zdravje, prav tako pa smo raziskovali s tem povezane dejavnike. Dejavnike smo razdelili na štiri ravni:

- INDIVIDUALNA RAVEN: izkušnje s kriznimi dogodki, subjektivna ocena kakovosti lastnega zdravja.
- MIKRO RAVEN: doživljanje pomembnih osebnih odnosov (partnerski odnos, družinsko okolje, starševska vloga); doživljanje odnosov v delovnem okolju.
- MESO RAVEN: doživljanje delovnega okolja (doživljanje delovnih obremenitev, usposobljenost za delo, občutek, da je delo nagrajujoče).
- MAKRO RAVEN: doživljanje socialne opore s strani pomembnih drugih (izven družinskega okolja) in lokalnega okolja.

DEJAVNIKI OSEBNE ODPORNOSTI IN DUŠEVNEGA ZDRAVJA GLEDE NA POSAMEZNO RAVEN

Raven	Povzetek glavnih ugotovitev
Individualna	▸ Udeleženci svoje zdravje v preteklem mescu v povprečju ocenjujejo kot dobro ali zelo dobro; ▸ udeleženci se v povprečju dojemajo kot kreativne v iskanju rešitev v težkih situacijah, imajo občutek nadzora nad svojimi odzivi ter aktivno iščejo možnosti rešitve za težave; ▸ udeleženci svoje življenje doživljajo kot smiselno, sebe pa kot kompetentne in sposobne; ▸ povprečna srednja vrednost dosežena na presejalnem vprašalniku duševnega blagostanja in depresije nakazuje na dobro duševno stanje vzorca; ▸ dve tretjini udeležencev je že imelo izkušnjo z določenimi kriznimi dogodki (npr. naravne nesreče, hudo človeško trpljenje, nenadna smrt, požar ali eksplozija, izpostavljenost vojnemu območju, itd.)
Mikro	▸ Med udeleženci, ki so poročeni (80 % vzorca), jih večina doživlja, da partnerju lahko zaupajo in da se v partnerskem odnosu počutijo srečne; ▸ večinoma so udeleženci deležni partnerjeve podpore pri delu in poklicnih izzivih; ▸ udeleženci, ki imajo otroke (dve tretjini vzorca), starševsko vlogo doživljajo kot izpopolnjujočo, ki jim prinaša dodano vrednost in razbremenitev od službe; ▸ udeleženci doživljajo občutek varnosti zaposlitve, spoštovanja in podpore s strani nadrejenih in sodelavcev.
Meso	▸ Udeleženci svoje delovno mesto v povprečju doživljajo kot obremenjujoče in stresno; ▸ med udeleženci, ki so imeli izkušnje s kriznimi razmerami, jih tretjina meni, da so bili deležni učinkovitega usposabljanja za spoprijemanje s kriznimi razmerami, prav tako so zadovoljni z organizacijo dela v kriznih razmerah;
Makro	▸ Udeleženci so v povprečju ocenjevali, da so deležni podpore pomembnih bližnjih, družbene in lokalne podpore.

UGOTOVITVE

K sodelovanju v raziskavi smo povabili tri skupine zaposlenih iz vrst kritičnih poklicev (zdravstvo, policija, vojska), tokrat predstavljamo samo rezultate (osnovne deskriptivne analize), ki se nanašajo na zaposlene v zdravstvu [1](n = 89; 79 % žensk; povprečna starost je 46 let). Glede na velikost vzorca ugotovitve dajejo začetni vpogled, ki služi kot osnova za nadaljnje poglobljeno raziskovanje. Izvedli smo presečno anketno raziskavo, podatke smo zbirali s spletnim anketnim orodjem 1ka med 20. 6. 2025 in 21. 8. 2025.

POT NAPREJ

Na podlagi dobljenih rezultatov in drugih dostopnih raziskav lahko previdno razmišljamo, da sta osebna odpornost in duševno blagostanje zaposlenih v zdravstvu zadovoljiva. Kljub temu pa je potreben razvoj specifičnih psihosocialnih, preventivnih in strokovnih programov, posebej prilagojenih podpori duševnemu zdravju zaposlenih v zdravstvu, saj gre za poklicno skupino, ki je ključna za ohranjanje javnega (duševnega) zdravja. Posebno pozornost bi veljajo nameniti obravnavi specifičnih delovnih zahtev, delovne klime in s tem povezanega stresa. Slednje še posebej velja za obdobje, ko kritične razmere trajajo dolgo, hkrati pa je treba skrb za duševno blagostanje uvajati tudi po tem, ko kritične razmere že minejo. Ukrepanje ne sme biti omejeno le na individualno svetovanje. Ustanovam bi koristilo zagotavljanje standardiziranih protokolov za razbremenitev po kriznih dogodkih in varno okolje, kjer iskanje pomoči ni razumljeno kot šibkost, temveč kot poklicna odgovornost. Glede na to, da duševne motnje znatno prispevajo k posrednim stroškom duševnega zdravja, naložba v duševno zdravje zaposlenih v zdravstvu ne bi koristila le na individualni ravni (tj. za zaposlene v stiski), temveč tudi na organizacijski in družbeni ravni. Ugotovitve o vplivu kriznih razmer na duševno zdravje zaposlenih v zdravstvu so redke in zahtevajo nadaljnje raziskave na to temo. Rezultati pričujoče študije vsaj delno zapolnjujejo to vrzel. ■

Kljub spodbudnim rezultatom se moramo izogniti t. i. ekološki zmoti v mišljenju (angl. *ecological fallacy*), da bi o stanju posameznika sklepali na podlagi podatkov, ki veljajo za njegovo referenčno skupino. Med zaposlenimi v zdravstvu, ki v povprečju dosegajo dober rezultat na merah duševnega zdravja, zagotovo obstajajo posamezniki, ki so zaradi določenih individualnih ali okoljskih determinant bolj ogroženi. Za te posameznike je v času čustvene izčrpanosti in visokih delovnih zahtev eden izmed ključnih ukrepov za zagotavljanje ohranjanje zdravja in dobrega počutja psihološka podpora zaposlenim. Potencialno pot naprej pri ohranjanju duševnega zdravja in obvladovanju težav z duševnim zdravjem pri zaposlenih v zdravstvu bi lahko predstavljali presejanje na duševne težave, različni preventivni programi in svetovanja. Glede na specifiko zdravstvenega poklica je ključno, da se vsi ukrepi zagotavljajo z visoko stopnjo zaupnosti, saj se je izkazalo, da je eden izmed glavnih zaviralnih dejavnikov iskanja pomoči strah pred stigmo.

Rezultati celotnega projekta so na voljo v monografiji Odpornost pod pritiskom: Zaposleni v kritičnih poklicih med dolžnostjo in ranljivostjo (Vuga Beršnak idr., 2025), dostopno na https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/book/834

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi

Foto: Žan Rutar

Prvi vtis in zadnja obramba pred okužbami

Nevidni varuhi bolnišnične higiene

Prvega vtisa ni mogoče narediti dvakrat, zato se je treba zelo potruditi, da paciente, obiskovalce in zaposlene ob prvem stiku z največjo bolnišnico v Sloveniji pričakajo brezhibno čisti in urejeni prostori. Za več kot 200.000 kvadratnih metrov najrazličnejših površin, od avle in hodnikov, do ambulant, operacijskih dvoran, bolniških sob in še veliko drugih, ki jih je treba očistiti, že skoraj tri desetletja skrbi Natalija Čulk s svojo ekipo, ki šteje več kot 230 ljudi. Kljub temu, da si pri tem pomagajo s sodobnimi stroji, je treba še vedno veliko dela opraviti na roke. »Naši strežniki v zdravstvu so veliko več kot »samo« čistilke. Imeti morajo posebna znanja, da s svojim delom zadostijo najvišjim sanitarnim zahtevam,« svojo predano ekipo pohvali Natalija.

Natalija Čulk

»V UKC Ljubljana sem prišla decembra 1994. Začela sem kot srednja medicinska sestra na abdominalni kirurgiji in niti sanjalo se mi ni, da bo moja nadaljnja kariera v sanitarnem inženirstvu, kjer sem delala v različnih enotah. Potem sem bila pomočnica vodje, zadnjih dvajset let pa sem vodja. Delo se je od začetka zelo spremenilo. Sprva se je čiščenje izvajalo ločeno na oddelkih in v skupnih prostorih. Na oddelkih so čiščenje opravljale strežnice, ki so bile del kliničnega oddelka, medtem ko je bilo za skupne prostore zaposlenih 13 strežnic v »Skupnih prostorih«. Delo je potekalo predvsem ročno, tehnike čiščenja so bile preproste, strežnice pa niso opravljale samo čiščenja, temveč so pomembno sodelovale tudi pri negi pacientov, jih spremljale, prenašale material, opravljale gospodinjska dela, razdeljevale hrano in še veliko drugega,« **Natalija Čulk** postreže z bogato zgodovino.

CENTRALIZACIJA IN ŠIRITEV

Leta 1994 se je začel proces centralizacije podpornih služb, v okviru katerega je nastala tudi Služba za higieno prostorov in opreme. Začelo se je na Hematološkem oddelku v 6. nadstropju. Kmalu se jim je pridružila tudi Urgenca, nato pa so se postopoma vključevali vedno novi oddelki: osrednja zgradba UKC Ljubljana z upravo, Ortopedska klinika, ORL klinika in Nevrološka klinika. »Začasno« so jih nastanili v drugi kleti, kjer so še danes. Preoblikoval pa se je tudi profil zaposlenih – iz čistilke v strežnico v zdravstvu. Danes služba obsega 230 strežnic v zdravstvu in strežnic s posebnimi znanji. Med njimi so zaposleni tudi 14 sanitarnih inženirjev, 2 finančno-računovodski delavki in vodja službe. Skupno Služba za higieno prostorov in opreme obvladuje več kot 200.000 kvadratnih metrov površin dnevno, leta 2010 pa so dejavnost razširili še na koordinacijo izvedbe deratizacije in dezinsekcije ter čiščenje in razkuževanje pripomočkov za nego pacientov, kot so bolniške postelje in druga medicinska oprema. Čiščenje je zelo zahtevno delo in ni za vsakega, še posebej, ker čistijo tudi mrtvašnico. Sodelavci morajo znati reagirati pri čiščenju izlitih kužnin, kot sta kri in blato.

ZAHTEVNA SKRB ZA ČISTOČO BOLNIŠNICE

»Vrsta čiščenja je odvisna od zahtevnosti epidemiološkega področja: zelo zahtevna je za operacijske dvorane, prostore za invazivne posege, prostore urgence in dialize, zahtevna za klinične oddelke, inštitute, ambulante in manj zahtevna za skupne prostore, pisarne, tunele ... Opravljajo vsa redna čiščenja, temeljita čiščenja, razkuževanja prostorov in opreme, vzdržujejo talne površine, kar

vključuje premazovanje, poliranje tal, kristalizacijo marmorja ...

Sanitarni inženirji nadzorujejo čistost površin, ki so v delokrogu strežnice v zdravstvu, in prav tako tiste, ki so v delokrogu zdravstvene nege. Te izvajajo z luminometrom, kjer z brisi in z odčitavanjem ATP-ja kvantitativno opredelijo količino nečistoč in metodo »glow check«, kjer gre za metodo, nanosa fluorescentnega sredstva in pregleda s fluorescentno lučko, če je bila površina dobro očiščena. Izvajajo tudi ukrepe iz Programa za preprečevanje legioneloz, kot je merjenje temperature vode, izvajajo rotacijo vode, prav tako izvajajo aerosolno razkuževanje, sodelujejo kot člani strokovnih komisij na javnih razpisih na več področjih, pri oddaji storitve čiščenja, nabavi nemedicinskega potrošnega materiala, izvajanju DD, razpisih, ki se navezujejo na metode glow check in luminometrov, nabavi postelj in posteljnih vložkov ... To so veliki razpisi, ki obsegajo tudi po 1500 izdelkov,« razlaga Natalija in dodaja, da je bilo na začetku njene karierne poti tako, da so sanitarni inženirji izvajali izključno organizacijo dela in nadzor, nato pa so z leti sodelovali z različnimi profili, stroka se je razvijala, sčasoma so postali učna baza za sanitarne inženirje.

»Vsako leto imamo na praksi štiri študente. Na ta način smo dobili kar nekaj dobrih kadrov, imamo tudi pripravnike preko ministrstva. Ponosna sem, da je v naši hiši ostalo kar nekaj zelo dobrih kadrov. Smo prava valilnica kadrov.

Njihovi sodelavci prihajajo iz vseh vetrov: republik nekdanje skupne države, Bolgarije, Ukrajine, Brazilije, Romunije, Albanije ... So prava »multi-kulti« ekipa, vendar že na vhodnih razgovorih poudarijo ničelno toleranco do kakršne koli nestrpnosti. Poseben izziv je bilo tudi zaposlovanje sodelavk, ki iz verskih razlogov nosijo naglavne rute. Potreben je bil pristop z vidika higiene, osebne varovalne opreme, nezanemarljiv je bil tudi vidik sprejemanja drugačnosti v skupini in na enotah, ki jih vzdržujejo.

NENEHEN RAZVOJ

Natalija je hvaležna, da zelo lepo sodelujejo z ostalimi oddelki. Z razvojem stroke so se spreminjale tudi metode čiščenja in razkuževanja. Prihajala je nova tehnologija, velik napredek se je zgodil z uvedbo čistilnih strojev, uporabe termodezinfektorjev in nove tehnologije razkuževanja, kot je na primer aerosolno razkuževanje ipd.

OSUPLJIVE ŠTEVILKE

V Službi za higieno prostorov in opreme dnevno skrbijo tudi za to, da je v UKC Ljubljana vedno dovolj papirne galanterije (zloženih brisačk za roke, toaletnega papirja, papirnatih podlog za wc desko ...), mil in razkužil za higieno rok.

- ✓ Mesečno namestijo 4.500 rol toaletnega papirja, 17.000 zavitkov zloženih brisačk za roke, 1.600 kosov pol litrskega tekočega mila in 900 kosov pollitrskega razkužila za roke.
- ✓ Za razkuževanje površin porabijo 350 vrečk čistilno-razkužilnega sredstva s sporocidnim delovanjem in 18 litrov čistilno-razkužilnega sredstva.
- ✓ Za čiščenje površin uporabijo 300 litrov koncentriranega univerzalnega čistila, 50 litrov čistila za dnevno čiščenje sanitarnih površin, 75 litrov koncentriranega čistila za čiščenje vodnega kamna in 40 litrov koncentriranega čistila za čiščenje urinskega kamna.
- ✓ Dnevno za pomivanje talnih površin uporabijo 2.500 talnih krp, za pomivanje večjih talnih površin uporabijo tudi samohodne čistilne stroje. Za čiščenje zgornjih površin dnevno uporabijo 7.000 barvnih krpic.
- ✓ V enem mesecu opravijo diplomirani sanitarni inženirji okoli 60 aerosolnih razkuževanj po temeljitih češčenjih prostorov bolniških sob za izolacijo, po adaptacijah ali odpustu bolnikov z različnimi okužbami.
- ✓ Uporabijo 330 ATP brisov za ugotavljanje organskih snovi na površinah na različnih klinikah in kliničnih oddelkih.

Sledijo spremembam, trenutno preizkušajo več naprav za razkuževanje prostorov z UV svetlobo. »Naši sodelavci so tudi invalidi, ki z vidika ohranjanja delovnih mest potrebujejo še posebej primerne stroje, s samohodnim pogonom,« pravi in doda, da so pri svojem delu nadvse diskretni. Nenehno so na terenu in zaznajo veliko stvari. Kljub temu pa v vseh letih in desetletjih iz njihove službe ni pricurljala nobena informacija ne o bolnikih, ne zaposlenih, ne glede na to, da je bilo v bolnišnici na zdravljenju tudi veliko zelo znanih imen. Vodja je ponosna na svoje sodelavce in si želi, da bi bili tako uspešni, predani in željni napredka tudi v prihodnje.

PONOSNI NA SODELAVCE NEKADILCE!

Vzdrževanje brezhibne čistoče je za sodelavce fizično zelo naporno in eno najbolj zahtevnih del. Natalija Čulk s sodelavci poskuša skrbeti tudi za zdravje zaposlenih. Pripravljajo razne dejavnosti na delovnem mestu. Še posebej pa je ponosna, da med člani ožjega kolegija ni niti enega kadilca.

FANTJE SO DOBRODOŠLI!

Čeprav čiščenje velja za »žensko« delo, je med sodelavci kar enajst moških. »Ko pridejo na razgovor, jim povemo, da je ekipa pretežno ženska in tudi vodenje pretežno žensko, vendar so dobrodošli. Navržemo še, da ne bodo delali samo za stroji, temveč da bodo morali tudi na redno čiščenje. To sprejmejo brez težav, z veseljem pa se lotijo še drobnih popravil, pobelijo, položijo kakšno keramično ploščico, kaj popravijo ali pritrdijo. Z veseljem med nami delajo moški, ki so prej delali v še bolj zahtevnih pogojih na gradbiščih. Prinesejo pa malce drugačno klimo med sodelavke.

Sodelavci Oskrbovalnih služb, Službe za higieno prostorov in opreme so povedali:

Herolind Demiri:

» V Sloveniji sem devet let. Prej sem delal v pekarni, septembra lani sem prišel delati v UKC Ljubljana. Delo mi je zelo všeč, pogoji so krasni: čistim za pacienti, postelje, avle, s stroji … Najprej me je čiščenja naučila mama, po prihodu v UKC Ljubljana pa so me uvajale Nevenka, Melita in Marija. Upam, da nas bo kmalu v ekipi še več moških, za to (dobro) službo pa sem že povedal ženi, s katero imava dva otroka, in se bo najverjetneje pridružila.«

Fatima Velić:

» V UKC Ljubljana sem prišla julija lani. Vesela sem bila združitve družine, saj je mož zaposlen in živi v Sloveniji. Prej sem čistila turistične apartmaje, kar je bilo bolj naporno, saj je bilo izjemno malo časa med prihodom in odhodom turistov. Dela me ni bilo strah. Po nekajdnevnem uvajanju sem šla takoj samostojno delati na Nevrološko kliniko. Pozitivno sem bila presenečena nad prijaznim sprejemom in odnosom. Na uvodnem usposabljanju so me obvestili, da naglavna ruta ne sme biti zelo pisana, razložili so mi tudi, kako uporabljati osebno varovalno opremo v skladu z ruto. Omislila sem si več rut, ki so skladne z uniformo, in jih vsakodnevno menjam. Nosim jih samo v službi, ko grem domov, jo zamenjam z drugo. S svojo službo sem zelo zadovoljna. Predvsem sem vesela, da so me razporedili v manjšo skupino v timu.«

Mihal Breznjik:

» V UKC Ljubljana sem dve leti in en mesec. Prej sem delal v podjetju v Trzinu. Ko so se lastniki odločili za zaprtje, sem šel za tri mesece na zavod, potem pa izvedel, da v UKC Ljubljana iščejo nove sodelavce. Tu sem zelo zadovoljen. Trenutno svoje delovne naloge opravljam v Lekarni, kjer čistim vse, kar je potrebno. Pogoji so res dobri, delovni čas pa tudi. Izpolnil sem že en pogoj za upokojitev – delovno dobo, a mi manjka še starost. Nimam nobenih težav s predsodki o moških in čiščenju, pa še z veliko tovrstnimi izkušnjami od prej sem prišel v največjo slovensko bolnišnico. To je mala malica! Ne boste verjeli, vendar včasih delo čiščenja opravimo še bolje od žensk. Nimam pa nobenih težav s tem, da doma priskočim ženi na pomoč.« ■

Deborah Novak in Natalija Čulk,
Služba za higieno prostorov in opreme

Čiste roke rešujejo življenja!

Ob 5. maju, svetovnem dnevu higiene rok, tudi v Oskrbovalnih službah, v Službi za higieno prostorov in opreme (SHPO) pripravimo različne aktivnosti za zaposlene. Cilj aktivnosti v letu 2025 je bil izboljšanje vsakodnevne prakse in krepitve zavedanja pomena pravilne higiene rok ter pravilne in odgovorne uporabe osebne varovalne opreme. V letošnjem letu je bil slogan Svetovne zdravstvene organizacije Ukrepanje rešuje življenja. Aktivnosti smo oblikovali z namenom preveriti poznavanje tehnike higiene rok in teoretičnega znanja zaposlenih v SHPO o higieni rok v bolnišnici.

Higiena rok je temeljni ukrep za preprečevanje prenosa mikroorganizmov v zdravstvenih ustanovah. Uporaba zaščitnih rokavic pogosto ustvarja lažen občutek varnosti. Rokavice niso nadomestilo za razkuževanje rok, temveč dopolnilni zaščitni ukrep. Nepravilna ali neracionalna uporaba rokavic lahko vodi v nasprotni učinek – povečuje tveganje za navzkrižno kontaminacijo in širjenje okužb. Prav tako je pomembno poznavanje tehnike razkuževanja rok in poznavanje higiene rok v bolnišnici.

ŠTEVILNE AKTIVNOSTI

V smeri teme Svetovnega dne higiene rok v letu 2025, ki je izpostavila pomen pravilne, smotrne in indikacijsko utemeljene uporabe rokavic, smo načrtovali več aktivnosti. Pripravili smo sistematično opazovanje uporabe rokavic pri strežnicah v zdravstvu, praktično delavnico v obliki interaktivne učne izkušnje in plakat, ki bo služil kot stalni vizualni pripomoček. Z aktivnostmi smo zajeli celovit pristop, ki je vključeval opazovanje dejanskega stanja na kliničnih oddelkih, izvedbo praktičnih delavnic, pripravo izobraževalnih gradiv ter aktivno vključevanje zaposlenih v procese učenja. Cilj teh aktivnosti ni bil zgolj ugotoviti trenutnega stanja, temveč predvsem prepoznati priložnosti za izboljšave in oblikovati konkretne ukrepe za dvig kakovosti dela.

SPODBUJANJE UPORABE ZAŠČITNIH ROKAVIC

Ena izmed ključnih aktivnosti je bilo sistematično opazovanje uporabe zaščitnih rokavic pri strežnicah v zdravstvu. Potekalo je na enajstih kliničnih oddelkih in je zajelo dvanajst zaposlenih, pri čemer je sodelovalo sedem sanitarnih inženirjev. Opazovanja so bila izvedena v dopoldanskem času, ko je delovna dinamika intenzivna in vključuje širok nabor nalog – od čiščenja bolniških sob do pobiranja vreč z odpadki in vzdrževanja higiene prostorov. Pri opazovanju smo se osredotočili na ključne trenutke uporabe rokavic, ki predstavljajo potencialno tveganje za prenos mikroorganizmov. Med njimi so bili pravilno nameščanje rokavic, njihovo snemanje, uporaba pri pobiranju smeti, dotikanje kljuk in drugih kontaktnih površin, čiščenje bolniške postelje in opreme po odpustu pacienta, čiščenje umivalnikov ter pravilno odlaganje uporabljenih rokavic. Vsi podatki so bili sistematično zabeleženi v pripravljen obrazec.

Rezultati opazovanja so pokazali, da večina zaposlenih dobro pozna osnovna pravila pravilne uporabe rokavic. To potrjuje, da so dosedanja izobraževanja in smernice učinkoviti ter da se zavedanje o pomenu higiene rok v zdravstvenem okolju implementira v delovnih procesih.

Kljub temu pa so bile zaznane tudi nekatere nepravilnosti, ki jih ni mogoče zanemariti. Prav tako smo opazili primere nepotrebne uporabe rokavic, na primer pri opravilih, kjer stik z biološkim materialom ni predviden, kar kaže na nerazumevanje indikacij za uporabo.

KLJUČNA STA NADZOR IN IZOBRAŽEVANJE

Kot problematično smo zaznali dotikanje čistih površin, kot so kljuke ali oprema, z že uporabljenimi oziroma potencialno kontaminiranimi rokavicami, po pobiranju smeti, nadaljevanje z drugimi opravili, brez menjave rokavic in pobiranje vreč s smetmi brez uporabe rokavic. Tovrstna praksa predstavlja neposredno tveganje za prenos potencialno nevarnih mikroorganizmov na druge površine in opremo ter neposredno izpostavljenost zaposlenih. Vse te ugotovitve jasno kažejo, da sta ključnega pomena tudi nadzor izvajanja procesov v praksi in kontinuirano izobraževanje.

Da bi te izzive naslovili na učinkovit in razumljiv način, smo organizirali praktično delavnico z naslovom »Smotrna in pravilna uporaba rokavic v bolnišnici«. Delavnica je bila zasnovana kot interaktivna učna izkušnja, ki je udeležencem omogočila neposredno soočenje z realnimi situacijami in posledicami nepravilnega ravnanja. Udeležilo se je je 26 zaposlenih, ki so pod vodenjem dveh diplomiranih sanitarnih inženirk aktivno sodelovali v skupinskem delu in praktičnih prikazih. Glavni namen delavnice je bil med drugim poudariti, kdaj so rokavice pri delu potrebne, kako jih pravilno uporabljati in kdaj njihova uporaba ni potrebna.

RAZMIŠLJANJE IN AKTIVNO SODELOVANJE

Delavnica je bila zasnovana tako, da je spodbujala razmišljanje in aktivno sodelovanje. Z barvami smo vizualizirali »nevidni svet«, to je prenos mikroorganizmov pri nepravilni uporabi rokavic pri različnih opravilih. Udeleženci so lahko sami preizkušali različne scenarije, razpravljali o pravilnih in nepravilnih postopkih ter izmenjevali izkušnje iz prakse. Po odzivih sodeč je prav ta pristop bistveno prispeval k večji ozaveščenosti in boljšemu razumevanju pomena pravilne uporabe rokavic. Udeleženci so bili pogosto presenečeni nad tem, kako hitro in obsežno lahko pride do kontaminacije, kar je dodatno okrepilo njihovo motivacijo za spremembe v praksi.

Pomemben del aktivnosti je bila tudi priprava izobraževalnega plakata, ki na pregleden in vizualno privlačen način povzema ključne informacije o pravilni uporabi rokavic. Plakat vključuje navodila za pravilno nameščanje in snemanje, jasno opredeljuje situacije, kjer je uporaba rokavic nujna, ter opozarja na primere, kjer njihova uporaba ni potrebna. Poleg tega izpostavlja najpogostejše napake in opozarja na okoljski vidik pretirane uporabe rokavic, kar prispeva k povečani količini odpadkov. Plakati so bili po koncu aktivnosti razdeljeni po vseh enotah, kjer služijo kot vizualni opomnik zaposlenim. Takšna oblika komunikacije je pomembna, saj omogoča kontinuirano utrjevanje znanja in spodbuja pravilno ravnanje tudi v vsakodnevnih, rutinskih situacijah.

ZAHTEVEN PROCES IZBOLJŠEVANJA HIGIENE ROK

Celoten sklop aktivnosti jasno kaže, da je izboljševanje higiene rok in pravilne uporabe rokavic proces, ki zahteva celosten pristop. Vključuje opazovanje prakse, izobraževanje, vizualno komunikacijo in aktivno sodelovanje zaposlenih. Le s kombinacijo teh elementov je mogoče doseči trajne spremembe in izboljšave. Ugotovitve, pridobljene v okviru opazovanj in delavnic, bodo služile kot podlaga za pripravo nadaljnjih ukrepov, usmerjenih v odpravljanje zaznanih pomanjkljivosti in krepitev dobrih praks. S kontinuiranimi aktivnostmi na področju higiene rok dvigujemo znanje in pravilno izvajanje pri zaposlenih, ki opravljajo delo na različnih deloviščih v bolnišnici.

PREVERJANJE ČISTOSTI ROK

Letos smo pri načrtovanih aktivnostih povabili zaposlene, da si razkužijo roke in preverijo svojo uspešnost z napravo, ki osvetli pravilno razkužene predele rok. Diplomirane sanitarne inženirke smo interpretirale izvedeno razkuževanje rok in podale usmeritve za izboljšanje tehnike higiene rok vsakemu zaposlenemu. Poudarek je bil tudi na osveščanju glede dolgih nohtov, nošenja prstanov, ur in zapestnic na rokah. Zelo lepo je bilo razvidno, da vsi dodatki na rokah ovirajo pravilno izvedbo razkuževanja rok.

Zaposleni so se lahko preizkusili tudi s pomočjo vprašanj glede higiene rok. Pripravili smo listke s pravilnimi in napačnimi trditvami glede higiene rok v bolnišnici. Zaposleni so se morali opredeliti, ali je trditev pravilna ali nepravilna. Trditve smo nalepili na oglasno tablo. Zaposleni so izkazali zelo dobro teoretično znanje glede higiene rok v bolnišnici. ■

PRAVILNA UPORABA ROKAVIC

PRED UPORABO

- Z ROK ODSTRANIMO NAKIT
- ROKE RAZKUŽIMO
- IZBEREMO USTREZNO VELIKOST IN TIP ROKAVIC
- ČAS UPORABE: DO 20 MIN, PO POTREBI JIH ZAMENJAMO PREJ

NOŠENJE ROKAVIC NE NADOMEŠČA HIGIENE ROK!

ROKAVIC NIKOLI NE RAZKUŽUJEMO!

POŠKODOVANE ROKAVICE TAKOJ ZAMENJAMO!

ROKAVICE SO ZA ENKRATNO UPORABO!

PAZIMO DA Z ROKAVICAMI NE RAZNAŠAMO MIKROORGANIZMOV!

PO UPORABI

- ROKAVICE ODSTRANIMO BREZ DOTIKANJA ZUNANJE POVRŠINE
- ROKAVICE ODVRŽEMO MED NEINFEKTIVNE ODPADKE IZ ZDRAVSTVA
- ROKE RAZKUŽIMO (ROKAVICE NISO NEPROPUSTNE)

EKONOMIČNA RABA

- NEUSTREZNA UPORABA ROKAVIC PREDSTAVLJA VELIKO KOLIČINO ODPADKOV BOLNIŠNICE
- ROKAVICE UPORABLJAMO LE TAKRAT, KO JE TO UTEMELJENO
- PRAVILNA UPORABA ZMANJŠA STROŠKE IN VPLIV NA OKOLJE

KDAJ UPORABLJAMO ROKAVICE

- PRI ČIŠČENJU UMIVALNIKOV IN WC ŠKOLJK
- PRI ČIŠČENJU LAVORJEV, VRČEV IN NOČNIH POSOD
- PRI ČIŠČENJU NEČISTIH PROSTOROV
- PRI ČIŠČENJU KOLES VOZIČKOV IN OSTALE OPREME
- PRI DELU S KONCENTRIRANIMI ČISTILI IN RAZKUŽILI
- PRI POBIRANJU SMETI
- PRI ČIŠČENJU BOLNIŠKIH POSTELJ
- PRI DELU V IZOLACIJSKIH SOBAH
- PRI STIKU Z IZLOČKI PACIENTOV
- ČE IMAMO NA ROKAH RANE

KDAJ NE UPORABLJAMO ROKAVIC

- PRI DELU Z LAMELO (MASLENKANJE IN POMIVANJE TAL)
- PRI ČIŠČENJU SOBE BREZ IZOLACIJE
- PRI POBIRANJU SMETI IZ PISARN

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi
Foto: Alenka Klun

Babice – tihe junakinje rojstva

Ko ženska stopi v porodno sobo, s seboj prinese pričakovanja, upanje, pogosto pa tudi strah. Ob njej je takrat oseba, ki ji pomaga skozi eno od najintenzivnejših življenjskih izkušenj – babica. Ob letošnjem mednarodnem dnevu babic so v Porodnišnici Ljubljana prvič odprli vrata javnosti in obiskovalcem omogočili vpogled v delo strokovnjakinj, ki vsak dan spremljajo prihod novih življenj na svet.

Zanimanje je preseglo pričakovanja organizatorjev. Bodoče mamice so si želele ogledati porodne sobe, izvedeti več o poteku poroda in predvsem poiskati odgovore na vprašanja, ki jih spremljajo v zadnjih mesecih nosečnosti. Najpogosteje jih je zanimalo, kako se soočiti s strahom pred bolečino in ali bodo porod sploh zmogle.

> *Prav zato bodočim mamicam svetujemo, da se pred porodom naročijo na individualni pogovor z babico.*

Kot poudarja nadzorna babica v porodnem bloku UKC Ljubljana Nina Badić, lahko takšni pogovori pomembno prispevajo k večji samozavesti in občutku varnosti pred porodom. Vloga babic obsega veliko več kot zgolj spremljanje poroda, opozarja diplomirana babica Martina Potisek. Raziskave po svetu namreč kažejo, da so tam, kjer porod vodijo babice, rezultati praviloma boljši. Manj je zapletov, manj porodniških posegov, nižja pa sta tudi obolevnost in umrljivost v perinatalnem obdobju.

ŠTEVILNI IZZIVI

Toda poklic prinaša tudi številne izzive. Med njimi so nerealna pričakovanja porodnic, pa tudi komunikacija z ženskami, ki govorijo druge jezike. Med najpomembnejšimi lastnostmi babice zato ostajajo potrpežljivost, empatija in sposobnost poslušanja.

Na dnevu odprtih vrat so se obiskovalke lahko udeležile tudi predavanj o lajšanju bolečin med porodom, dojenju in carskem rezu, na različnih stojnicah pa so strokovnjaki predstavljali programe šole za starše ter odgovarjali na vprašanja nosečnic. Na oddelku za perinatalno medicino so bodočim mamicam merili krvni tlak, raven hemoglobina, glukozo in nasičenost krvi s kisikom.

Za varnost porodnic in novorojenčkov skrbi 110 babic, med njimi tudi trije babičarji. V porodnem bloku, kjer je deset porodnih sob, dela 44 babic, ki bodoče starše spremljajo skozi enega najpomembnejših trenutkov v življenju.

Letošnje geslo mednarodnega dne babic, »Milijon babic več!«, opozarja na globalno pomanjkanje tega kadra. Gre za poziv vladam in odločevalcem, naj več vlagajo v izobraževanje, zaposlovanje in razvoj babiške stroke. Babice namreč niso le spremljevalke poroda, temveč so pomemben steber zdravja žensk, otrok in družin. ■

OSUPLJIVE ŠTEVILKE

Porodnišnica Ljubljana ostaja največja porodnišnica v Sloveniji. V preteklem letu je v **4910** porodih na svet prijokalo **5019** otrok, med njimi **109** parov dvojčkov. Letos so zabeležili že več kot **1500** porodov, razveselili pa so se tudi rojstva dveh trojčkov.

Nejc in gasilec Sandi – zgodba o pravih junakih vsakdanjega življenja

»Ko bom velik in ko bom zdrav, bom gasilec,« je pogumno rekel Nejc, deček iz nove knjižice Nejc in gasilec Sandi. Ta topla in poučna pravljica otrokom na sproščen in zabaven način predstavi odgovorno delo gasilca in druge nepogrešljive poklice v največji slovenski bolnišnici. Gasilci iz Gasilske enote UKC Ljubljana so navdih za zgodbo o pogumu, prijateljstvu in požarni varnosti črpali iz svojega vsakodnevnega dela, podobnost z resničnimi osebami pa tokrat ni zgolj naključna. V kratkem videu vodja gasilske enote Sebastjan Šenk skupaj z gasilcem Sandijem Horvatom, ki je bil navdih za postavnega naslovnega junaka, predstavlja vsebino knjižice, podprte s sredstvi, zbranimi s prodajo gasilskega koledarja ob novem letu. Simpatične ilustracije v pravljici, namenjene otrokom, ki se znajdejo v bolnišničnem okolju, so delo Monike Klobčar. Izvode knjižic bodo gasilci razdelili po različnih kliničnih oddelkih naše ustanove. ■

Gasilci UKC Ljubljana osvojili vrh Kristalne palače

Na 11. teku na Kristalno palačo, ki je potekal 16. maja 2026, so se tekmovalci znova preizkusili v enem najzahtevnejših športnih izzivov pri nas. Do vrha ene najvišjih stavb v Sloveniji jih je vodilo 479 stopnic, 21 nadstropij in kar 89 metrov višinske razlike. Poseben izziv je preizkušnja predstavljala za gasilce, ki so se na vrh podali v polni gasilski zaščitni opremi, težki približno 25 kilogramov. Tek v tako zahtevnih razmerah od tekmovalcev zahteva vrhunsko telesno pripravljenost, izjemno vzdržljivost in močno voljo. Med udeleženci so bili tudi gasilci iz UKC Ljubljana, ki so s svojim nastopom ponovno dokazali odlično pripravljenost, pogum in predanost svojemu poslanstvu. Kljub napornemu vzponu so uspešno premagali vse ovire ter ponosno osvojili vrh Kristalne palače. ■

Nova podoba urgence za hitrejšo in lažjo orientacijo pacientov

Ob dnevu urgentne medicine smo v Urgentnem bloku UKC Ljubljana javnosti predstavili pomembno novost, ki bo pacientom in obiskovalcem olajšala prihod in gibanje po urgentnem bloku: nov sistem označevanja za boljšo preglednost, dostopnost in prijaznejšo uporabniško izkušnjo v enem najbolj obremenjenih delov zdravstvenega sistema.

Projekt zajema Urgentni kirurški blok, Internistično prvo pomoč, urgentno ginekološko ambulanto in SNMP ZD Ljubljana. Temelji na enotnem sistemu barv in črk, ki omogoča hitrejše prepoznavanje posameznih poti in prostorov. Pacienti lahko tako že ob prihodu sledijo preprostim barvnim oznakam: oranžna vodi do UKB, modra do IPP, zelena do SNMP ZD Ljubljana, vijoličasta pa do ginekološke ambulante. Vsi oddelki, ambulante in prostori so označeni tudi v angleškem jeziku, kar dodatno izboljšuje dostopnost za tuje paciente in njihove spremljevalce. Projekt še ni zaključen: v prihodnjih mesecih bomo dodali še talne označitve, informativne plakate, zloženke in zunanje usmerjevalne table. Že zdaj pa so urejene označitve križišč znotraj objekta ter parkirni prostori na dovozu. Dan urgentne medicine je bil tudi odlična priložnost za zahvalo vsem zaposlenim za predanost, strokovnost in srčnost, s katerimi vsak dan pomagajo ljudem v najtežjih življenjskih trenutkih. ■

Glas pacientov v UKC Ljubljana

Z željo po večji odprtosti UKC Ljubljana ter krepitvi sodelovanja z društvi pacientov in organizacijami, ki delujejo v dobro pacientov, je bil julija 2009 ustanovljen Svet pacientov UKC Ljubljana.

Svet pacientov je posvetovalno telo vodstva zavoda, namenjeno sistematičnemu in kontinuiranemu povezovanju s pacienti, uporabniki zdravstvenih storitev in civilno družbo. Obravnava pobude in predloge društev, združenj, zainteresiranih posameznikov ter civilne družbe, ki se nanašajo na kakovost oskrbe in bivanja uporabnikov v zavodu. Poleg tega obravnava tudi pobude in gradiva vodstva zavoda ter letno poročilo Urada za pohvale in varstvo pacientovih pravic.

Svet pacientov je v novi sestavi na konstitutivni seji 4. marca 2026 imenoval novo vodstvo. Za predsednico Sveta pacientov UKC Ljubljana je bila izvoljena Breda Brezovar Goljar, za podpredsednico pa Darinka Pavlič Kamien. To posvetovalno telo bo v prihodnjih petih letih zastopalo interese bolnikov in njihovih organizacij ter sodelovalo pri soustvarjanju kakovostnejše zdravstvene obravnave.

V svetu delujejo predstavniki društev bolnikov z različnimi zdravstvenimi izzivi – od sladkorne bolezni, onkoloških in revmatičnih bolezni do transplantacij, bolezni srca in ožilja, slepote, ledvičnih bolezni ter skrbi za prezgodaj rojene otroke. Njihove izkušnje in vsakodnevni stik z bolniki predstavljajo dragocen vir informacij za vodstvo največje slovenske bolnišnice.

Generalni direktor UKC Ljubljana, doc. dr. Marko Jug, dr. med., je poudaril, da sodobnega zdravstvenega sistema ni mogoče razvijati brez aktivnega sodelovanja pacientov. Svet pacientov je pomemben sogovornik vodstvu pri oblikovanju rešitev, ki prispevajo k izboljševanju kakovosti zdravljenja, varnosti in zadovoljstva bolnikov.

Za predsednico Sveta pacientov UKC Ljubljana je bila soglasno izvoljena Breda Brezovar Goljar iz Društva onkoloških bolnikov Slovenije, za podpredsednico pa Darinka Pavlič Kamien iz Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije. Njun mandat skupaj z mandati drugih članov sveta traja do marca 2031.

Člani sveta so se dogovorili, da se bodo sestajali štirikrat letno, obravnavali aktualne izzive zdravstvenega sistema ter pripravljali pobude za izboljšanje položaja pacientov. Med pomembnejšimi temami prihodnjih srečanj bodo kakovost zdravstvene oskrbe, sodelovanje med zdravstvenimi delavci in bolniki ter vloga pacientov pri spremljanju in izboljševanju zdravstvenih storitev.

V začetku junija je Svet pacientov že prvič zasedal v novi sestavi. ■

Foto: Andreja Basle

Enota za odnose z javnostmi

Foto: Dajana Tatar

Reševalci motoristi

Prvi na kraju najtežjih intervencij

Reševalci motoristi predstavljajo pomemben in nepogrešljiv del sistema nujne medicinske pomoči, saj omogočajo hiter dostop do pacientov, zlasti v prometno obremenjenih območjih, kjer je odzivni čas ključnega pomena. Sezona reševalcev motoristov običajno traja od 1. maja do 1. novembra, ob ugodnih vremenskih razmerah in zadostni dnevni vidljivosti.

V pol leta delovanja opravijo med 350 in 450 intervencij. Letos je bilo do vključno 17. maja že 43 intervencij. Pri tem velja poudariti, da je bilo letos več deževnih dni, ko reševalec motorist zaradi varnosti ne more posredovati. Kljub temu število nujnih intervencij narašča; lani je bilo namreč v celem mesecu opravljenih 68 intervencij reševalca motorista.

VRHUNSKO USPOSOBLJENI

Reševalci motoristi so redno zaposleni diplomirani zdravstveni tehniki, ki sicer delujejo v ekipah nujne medicinske pomoči v reševalnih vozilih, dodatno pa so posebej usposobljeni za vožnjo motornega kolesa. Njihovo delo zahteva visoko stopnjo strokovnosti, večletne izkušnje, psihofizično pripravljenost in sposobnost hitrega odločanja, saj pogosto prvi prispejo na kraj dogodka in začnejo z nujnimi postopki sami.

Na Reševalni postaji UKC Ljubljana trenutno uporabljajo štiri reševalne motorje, opremljene z vso potrebno medicinsko opremo za izvajanje nujne medicinske pomoči. Letos so reševalci Reševalne postaje UKC Ljubljana dobili nov motor Honda CRF1100L Africa Twin, ki omogoča hitrejši in varnejši dostop do pacientov.

POGOSTO POMAGAJO PRVI

Letos naloge reševalca motorista opravlja šest zaposlenih, dodatna dva sodelavca pa sta v procesu usposabljanja. Njihovi največji prednosti sta predvsem hitrost prihoda na kraj dogodka ter možnost premagovanja prometnih zastojev, kar bistveno skrajša čas do prve medicinske pomoči. Reševalec motorist tako ostaja ključni člen v verigi predbolnišnične nujne medicinske pomoči, saj ravno čas do prve obravnave pogosto odloča o izidu zdravljenja in preživetju pacienta.

V letu 2025 so reševalci motoristi po podatkih Dispečerske službe opravili 456 intervencij. Od tega je bilo kar 453 intervencij takšnih, pri katerih je bila že ob izvozu ekipe prepoznana neposredna življenjska ogroženost pacienta. Reševalci motoristi so aktivirani predvsem za najzahtevnejše in najbolj kritične primere. Največ intervencij v letu 2025 je bilo zabeleženih v poletnih mesecih, ko se povečata prometna obremenitev in število dogodkov na prostem.

Analiza najpogostejših razlogov za aktivacijo reševalca motorista v letu 2025 kaže, da prevladujejo nujna stanja, povezana z motnjami zavesti in nevrološkimi dogodki:

- nezavest pri odraslih predstavlja največji delež intervencij (21,27 %), kar poudarja pogosto prisotnost življenjsko ogrožajočih stanj;
- prometne nesreče predstavljajo 12,06 % vseh intervencij, kar odraža pomembno vlogo reševalcev motoristov pri hitrem posredovanju na krajih nesreč;
- epileptični napadi oziroma krči so bili razlog za intervencijo v 11,62 % primerov;
- enak delež (11,62 %) predstavljajo tudi motnje zavesti in ohromelost, ki pogosto zahtevajo hitro prepoznavo in urgentno obravnavo;
- med pogostejšimi razlogi so tudi različne nesreče (8,33 %) in alergijske reakcije (4,82 %);
- pomemben delež predstavljajo bolečine v prsnem košu in srčna obolenja (3,95 %), kjer je hiter prihod ekipe ključnega pomena zaradi možnosti akutnih srčno-žilnih zapletov;
- v 13,38 % primerov gre za intervencije, pri katerih je bil ob klicu prisoten nejasen ali nepopolno opredeljen problem, kar dodatno poudarja pomen hitrega prihoda na teren in takojšnje strokovne ocene stanja pacienta. ■

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi

Reševalec motorist Luka Uršič

Pomoč na dveh kolesih

Ko na cesti zaslišimo sireno reševalnega motorja, vemo, da nekdo nekje nujno potrebuje pomoč. Reševalci motoristi so pogosto prvi na kraju nesreče ali nujnega dogodka, njihovo delo pa zahteva izjemno zbranost, hitro odzivnost in veliko odgovornost. Luka Uršič, reševalec motorist, združuje svojo strast do motorjev z željo pomagati ljudem v najtežjih trenutkih.

Kako ste se odločili za poklic reševalca na motornem vozilu?

Za poklic reševalca sem se odločil predvsem zaradi želje pomagati ljudem v najtežjih trenutkih. Že od malega sem navdušen nad motorji in sem jih tudi veliko vozil, zato me je delo reševalca motorista še posebej pritegnilo. Združuje dve stvari, ki me najbolj veselita – pomoč ljudem in vožnjo z motorjem. Delo na motornem vozilu zahteva hitro odzivnost, zbranost in veliko odgovornost, hkrati pa omogoča, da do pacienta pogosto pridemo hitreje, predvsem v prometnih zastojih ali težje dostopnih krajih. Prav ta dinamika in občutek, da lahko nekomu pomagaš ob pravem času, me najbolj motivirata.

S kakšnimi najzahtevnejšimi ali najbolj čustvenimi intervencijami se srečujete pri svojem delu?

Pri svojem delu se pogosto srečujemo z zelo zahtevnimi in čustvenimi situacijami. Najtežje so intervencije, kjer gre za hude prometne nesreče, življenjsko ogrožene paciente ali dogodke, v katere so vključeni otroci. Takšni trenutki te kot človeka vedno zaznamujejo, ne glede na izkušnje.

Obenem pa je delo reševalca motorista zelo odgovorno, saj smo pogosto med prvimi na kraju dogodka in moramo hitro ter pravilno ukrepati. V takšnih situacijah sta ključna mirna glava in dobra usposobljenost. Kljub težkim trenutkom največ pomeni občutek, ko lahko nekomu pomagaš ali celo prispevaš k temu, da se zgodba srečno konča.

Katere lastnosti in znanja mora imeti človek, da lahko postane reševalec na motorju?

Človek, ki želi postati reševalec na motorju, mora imeti predvsem veliko zbranosti, mora biti odgovoren in mora imeti sposobnost hitrega odločanja v stresnih situacijah. Pomembno je, da zna ostati miren tudi takrat, ko gre za sekunde, saj je naše delo pogosto zelo nepredvidljivo.

Osnovni pogoj je, da si diplomiran zdravstvenik z opravljeno licenco iz nujne medicinske pomoči. Poleg tega moraš imeti vozniški izpit za motor najmanj dve leti. Ko si izbran kot kandidat za reševalca motorista, sledi še posebno usposabljanje oziroma trening varne vožnje, kjer skupaj z inštruktorjem podamo oceno, ali je posameznik primeren za nujno vožnjo motorja.

Poleg strokovnega medicinskega znanja so zelo pomembni tudi odlične vozniške sposobnosti, dobra fizična pripravljenost, disciplina in ekipni duh. Ker sem tudi sam že od malih nog povezan z motorji, mi je to pomagalo pri občutku na motorju in samozavesti na cesti. Delo reševalca motorista združuje veliko mero odgovornosti, izkušenj in predvsem željo pomagati ljudem.

Kako vozniki na slovenskih cestah reagirajo, ko vas opazijo v prometu, in kaj bi si želeli, da bi ljudje bolje razumeli o vašem delu?

Večina voznikov na slovenskih cestah se ob srečanju z reševalcem na motorju odzove zelo korektno in nam skuša čim prej omogočiti prosto pot. Ljudje nas pogosto opazijo hitreje kot večje interventno vozilo, kar je v prometnih zastojih velika prednost. Se pa še vedno zgodi, da nekateri vozniki zaradi panike ali nepozornosti reagirajo nepravilno, zato je pomembno, da ostanejo mirni in predvidljivi.

Želel bi si, da bi ljudje še bolje razumeli, da je za vsako nujno vožnjo nekdo, ki potrebuje hitro pomoč. Naša prioriteta ni hitrost sama po sebi, ampak varno in čim hitrejše posredovanje. Reševalec na motorju ni na cesti zaradi adrenalina, ampak zato, da lahko v kritičnih trenutkih pride do človeka čim prej in mu nudi nujno pomoč. Prav sodelovanje voznikov in strpnost v prometu lahko v takšnih situacijah pomembno vplivata na izid intervencije.

Se vam je med intervencijo zgodil trenutek, ki vam je še posebej ostal v spominu in vas spomnil, zakaj opravljate ta poklic?

Veliko trenutkov ostane v spominu, saj se pogosto srečujemo z zelo težkimi, pa tudi z zelo lepimi zgodbami. Še posebej se me dotaknejo primeri, ko lahko s hitro pomočjo nekomu resnično pomagaš ali celo rešiš življenje. Takšni trenutki te spomnijo, zakaj opravljaš ta poklic kljub stresu, odgovornosti in zahtevnim situacijam, s katerimi se srečujemo vsak dan. V spominu ostanejo tudi iskrene reakcije ljudi — hvaležnost pacientov, svojcev ali že samo občutek, da si bil ob pravem času na pravem mestu. Takrat vidiš, kako pomembno je naše delo in da ves trud, usposabljanja ter odrekanja niso zaman. Ravno zaradi takšnih trenutkov z veseljem opravljam ta poklic.

> *Treba se je zavedati, da vožnja motoristov reševalcev ni pomembna sama po sebi, ampak je nekje nekdo, ki potrebuje pomoč. S sodelovanjem in strpnostjo v prometu lahko skupaj prispevamo k temu, da reševalci hitreje in varneje pridejo do pacientov — in s tem komu rešimo življenje.*

Kaj želite sporočiti voznikom?

Predvsem to, da naj v prometu ostanejo mirni, pozorni in predvidljivi. Ko zaslišijo ali zagledajo reševalno vozilo, naj ne reagirajo panično, ampak si vzamejo trenutek in varno ustvarijo prostor za prehod. Tudi majhna, a pravočasna reakcija lahko pomeni veliko razliko v nujnih primerih. Pa še to: ko mimo vas pelje reševalni motor, lahko pogosto pričakujete, da mu bodo sledila še ostala interventna vozila, kot sta reševalno vozilo in vozilo urgentnega zdravnika, zato je pomembno, da ostanete pozorni tudi po tem, ko motor že preide. ■

Nataša Čermelj, Kabinet glavne medicinske sestre UKC Ljubljana

Prostovoljci v UKC Ljubljana

Ko srčnost postane del celostne obravnave

V UKC Ljubljana prostovoljsko delo že vrsto let predstavlja pomemben most med strokovno zdravstveno obravnavo in človeško bližino. Gre za dejavnost, ki presega zgolj pomoč in se dotika temeljnih vrednot, kot so empatija, solidarnost ter spoštovanje dostojanstva vsakega posameznika. V sodobnem zdravstvenem sistemu, kjer prevladujejo visoke strokovne zahteve in časovne omejitve, prostovoljsko delo vnaša ravnotežje – pristno človeško bližino, ki jo pacienti pogosto najbolj potrebujejo.

V UKC Ljubljana že več desetletij sistematično organiziramo in izvajamo prostovoljsko delo. Ta dolgoletna tradicija temelji na razumevanju, da zdravljenje ni zgolj zdravstveni proces, temveč celostna obravnava človeka. Prostovoljci predstavljajo pomemben del podporne oskrbe, ki dopolnjuje strokovno zdravstveno obravnavo posameznega pacienta. Osrednja oblika prostovoljskega dela v UKC Ljubljana je družabništvo. Prostovoljci s pogovorom, branjem, družabnimi igrami ter drugimi prostočasnimi aktivnostmi pomembno prispevajo h kakovostnejši oskrbi pacientov. Na prvi pogled preproste aktivnosti imajo za paciente izjemen pomen, saj zmanjšujejo občutke osamljenosti, strahu in negotovosti ter prispevajo k občutku sprejetosti in varnosti. To potrjujejo tudi izkušnje prostovoljcev, ki jih navajajo v mesečnih poročilih.

PROSTOVOLJSTVO, KI RASTE Z ZAUPANJEM

Razvoj prostovoljskega dela v bolnišnici se jasno odraža v številkah. V letu 2024 je sodelovalo 53 prostovoljk in prostovoljcev, leto kasneje pa že 87. Takšno povečanje ne pomeni zgolj večjega števila vključenih posameznikov, temveč tudi večje zaupanje v program prostovoljskega dela. Povečal se je tudi obseg njihovega dela. Prostovoljci so v letu 2024 opravili 1.041 ur, v letu 2025 pa kar 1.872 ur, kar predstavlja skoraj podvojitev njihovega prispevka v enem letu. Trend povečevanja se v letu 2026 nadaljuje. Porast ni naključen, temveč je rezultat sistematičnega, premišljenega in proaktivnega pristopa k organizaciji prostovoljskega dela. Pri tem ne skrbimo le za vključevanje prostovoljcev, temveč tudi za njihovo usposabljanje, podporo in varno vključevanje v bolnišnično okolje.

> *V okviru nacionalnega tedna prostovoljstva, ki je potekal od 18. 5. 2026 do 24. 5. 2026, smo organizirali tudi srečanje vseh prostovoljk in prostovoljcev, namenjeno izmenjavi mnenj ter zahvali za njihovo sodelovanje, predanost in nesebično pomoč sočloveku.*

MLADI KOT NOSILCI PRIHODNOSTI

Pomembno mesto v razvoju prostovoljskega dela imajo mladi. UKC Ljubljana se z namenom vključevanja novih generacij prostovoljcev aktivno povezuje s srednjimi šolami. Leta 2023 smo prejeli tudi priznanje Mladim prostovoljcem prijazna organizacija, kar potrjuje dolgoročno usmerjenost v razvoj prostovoljskega dela v UKC Ljubljana ter spodbujanje mladih k solidarnemu in odgovornemu ravnanju.

V šolskem letu 2025/26 smo sodelovali s Srednjo zdravstveno šolo Ljubljana, Škofijsko gimnazijo Šentvid in Gimnazijo Vič. Mladi prostovoljci v zdravstveno okolje prinašajo svežino, energijo in

iskreno pripravljenost pomagati, hkrati pa pridobivajo dragocene izkušnje, ki vplivajo na njihov osebni in prihodnji poklicni razvoj.

ŠIRITEV DEJAVNOSTI IN NOVE PRILOŽNOSTI

Prostovoljsko delo se stalno razvija in prilagaja potrebam pacientov ter sodobnim pristopom obravnave. Postopno in sistematično širimo število organizacijskih enot v bolnišnici, v katerih poteka prostovoljsko delo, s čimer omogočamo podporo vedno večjemu številu pacientov. Pomemben korak naprej predstavlja tudi vključitev UKC Ljubljana v Katalog poletnih prostovoljskih aktivnosti za mlade v letu 2026, ki ga oblikujejo pri Slovenski filantropiji, kar odpira dodatne možnosti za vključevanje mladih tudi v poletnem času ter dodatno krepi prepoznavnost prostovoljskega dela.

VIDNOST PROSTOVOLJSTVA – ZGODBE, KI NAVDIHUJEJO

Za dolgoročen razvoj prostovoljskega dela je ključnega pomena tudi ozaveščanje, zato prostovoljsko delo redno predstavljamo prek osebnih zgodb prostovoljk in prostovoljcev, ki najbolje odražajo resnično vrednost njihovega dela. Te zgodbe najdejo prostor tudi v časopisu Interno, v intervjujih ter v rubriki Dnevnik prostovoljca, kjer prostovoljci delijo svoje izkušnje, občutke in doživetja ob delu s pacienti.

NADGRADNJA PROGRAMA: NOVE OBLIKE PODPORE

Sodobni pristopi k obravnavi pacientov vključujejo tudi inovativne oblike podpore. Maja 2026 smo program družabništva nadgradili z uvedbo terapevtskega psa pri odraslih hospitaliziranih pacientih na KO za travmatologijo. Znanstveno je dokazano, da terapevtski psi pozitivno vplivajo na več področij pacientovega zdravja. Spodbujajo gibanje in sodelovanje pri rehabilitaciji, izboljšujejo motoriko ter zmanjšujejo zaznavanje bolečine. Hkrati delujejo pomirjujoče – zmanjšujejo stres in anksioznost ter izboljšujejo razpoloženje. Pomembni so tudi učinki na kognitivnem in komunikacijskem področju, saj spodbujajo govor, koncentracijo in socialno interakcijo. Pogosto delujejo kot »ledolomilec«, ki povezuje paciente, svojce in zdravstveno osebje ter ustvarja bolj sproščeno in varno okolje.

VEČ KOT POMOČ – ČLOVEŠKA BLIŽINA

Prostovoljci v UKC Ljubljana so nepogrešljiv del podpore, ki pacientom pomaga ohranjati občutek dostojanstva, varnosti in človeške bližine v času, ko so pogosto najbolj ranljivi. Njihovo delovanje dopolnjuje strokovno delo zdravstvenih delavcev ter pomembno prispeva k celostni obravnavi pacienta. So tisti, ki se ustavijo, prisluhnejo in namenijo čas – nekaj, česar v hitrem tempu bolnišničnega okolja pogosto primanjkuje. Njihova prisotnost pomeni bistveno več kot zgolj pomoč pri vsakodnevnih opravilih. Pripravljeni so poslušati, razumeti, sočutno spremljati in biti ob človeku v trenutkih negotovosti, strahu ali osamljenosti. Prav v teh drobnih, na videz preprostih dejanjih, se skriva največja vrednost prostovoljskega dela. Posamezen pogovor, nasmeh ali skupno preživeta minuta lahko pacientu pomenijo občutek, da ni sam, in mu pomagajo lažje preživeti proces zdravljenja. To so trenutki, ki jih ni mogoče nadomestiti z nobeno tehnologijo.

ZA VEČ INFORMACIJ GLEDE PROSTOVOLJSKEGA DELA:

Nataša Čermelj,
koordinatorica prostovoljskega dela v UKC Ljubljana,
T: 01/522–87–10 | E: natasa.cermelj@kclj.si

POGLED NAPREJ

Rast števila prostovoljcev in obsega njihovega dela jasno kaže, da ima prostovoljsko delo v UKC Ljubljana trdne temelje ter velik razvojni potencial. Trend ni le odraz večjega zanimanja posameznikov za prostovoljsko delo, ampak tudi rezultat premišljene organizacije, podpore in prepoznavanja njegovega pomena v zdravstvenem okolju, kot je UKC Ljubljana. Ključni izzivi v prihodnje ostajajo predvsem širitev dejavnosti na dodatne organizacijske enote v UKC Ljubljana, vključevanje novih generacij prostovoljcev ter zagotavljanje dolgoročne sistemske in strokovne podpore programu prostovoljskega dela. Posebej pomembna bosta nadaljnje povezovanje z izobraževalnimi ustanovami ter ustvarjanje spodbudnega okolja, ki bo mladim omogočalo pridobivanje izkušenj in razvoj socialnih kompetenc. Hkrati bo treba ohranjati kakovostno mentorstvo ter podporo prostovoljcem, saj je njihovo delo pogosto čustveno zahtevno in vključuje neposreden stik s stisko, boleznijo in ranljivostjo. ■

Enota za odnose z javnostmi

Dnevnik prostovoljca Gašperja Ilca

Četrtek. Dan za UKC Ljubljana. Letošnji maj sklepa moj prvi krog na oddelku D KO za travmatologijo. Za mano sta dobra dva kilometra plavanja v bazenu na Fakulteti za šport in vzdolž Ljubljanice hitim proti oddelku. Plavanje me spravi v meditativno stanje: vztrajno ponavljanje istih gibov zaposli telo in mišice, možgani pa ostanejo v prostem teku. Koga vse bom danes spoznal? Kdo je še na oddelku? S kom se bom pogovarjal in mu krajšal čas?

Drsna vrata, veder varnostnik Nihad, spregovoriva par besed in že hitim v drugo nadstropje, kjer mi dobrodušna gospodinja izven razdelilnega časa zmeraj brez težav najde uniformo. Kaj že imava midva? Saj res, ja. Na oddelku kratek pogovor z nadzorno medicinsko sestro Katjo. Smo polni, ampak so vsi v redu. Če imaš čas, pojdi malo k pacientu v bolniško sobo 11. Mislim, da rabi malo družbe.

SEM TE ČAKAL

Spominjam se mladega moža v poznih dvajsetih, ki me je en dan pričakal že na hodniku. Gašper, si prišel. Sem te čakal. Pojdiva ven v park, na kavo. Zadnje dni nisem ravno najboljši. Zagrabim njegov invalidski voziček in ga potisnem do klopce v parku; zunaj je lep poletni dan. Prinesem dve kavi iz avtomata, se sedem k njemu in mladi mož začne pripovedovati. Počasi govori o sebi, svojem življenju, izkušnjah in razočaranjih. O tem, kam sta ga mladostna zaletavost in nepremišljenost pripeljali. Kako se je nabralo veliko slabega. Sem močan. Imam voljo. Bo pa težko. Težko bo z okrevanjem, stanovanjem, zaposlitvijo. Sedim na klopci in poslušam. Dovolj za danes. Sem bolje, res, hvala. Pridi spet naslednjič. Bom še tukaj.

Spominjam se starejše gospe s hudo obliko demence. Vsakokrat me vpraša, kje je, in vsakokrat je prepričana, da je nekje drugje. Z invalidskim vozičkom kroživa po oddelku in skupaj bereva napise, ki jih je povsod polno. Lokacijo si tudi zapiševa na listek, da je lažje. Pravi, da jo vsakokrat močno prestrašijo možje v rdečem, ki jih vsakodnevno vidi iz bolniške postelje. Teden kasneje mi v parku še zaupa, da jo je strah, da jo gasilci ne bodo pravočasno rešili in da bodo nanjo čisto pozabili. Pomislim, seveda, edini možje v rdečem, ki jih pozna, so verjetno gasilci. Tudi to vsakokrat znova razložim. Da po hodniku ne hodijo gasilci, temveč reševalci, ki pripeljejo paciente. Tudi to zapiševa na listek.

Spominjam se športno aktivnega štiridesetletnika, ki je šel smučat. Sam. Nekje na belih strminah je dopoldne v nogi nekaj čudno zaškripalo, malo počilo in se morebiti premaknilo. Vseeno je nadaljeval. Celodnevna karta je bila plačana. Sneg je bil odličen. Saj ni nič, kot da bi samo malo narobe stopil. Domov se je pripeljal brez težav. Proti večeru je noga postajala vedno bolj čudna. Rekel si je, da je samo utrujena od smuke in da bo zjutraj že bolje. Ampak žena ni in ni dala miru. Šla sva na Urgenco. No, zdaj sem tukaj.

Spominjam se pacientke, ki je močno tarnala zaradi neznosnih bolečin in je ves čas klicala medicinsko sestro, da potrebuje nekaj proti bolečinam. Vsakokrat jo je pomirila in zagotovila, da so ji že dali vse, kar so lahko, da naj malo počaka, da zdravilo prime. Prisedem. Gospa, dajva se malo pogovoriti, bova skupaj počakala. Česa se radi spominjate? Pot naju odnese v mlada leta, ko je spoznala moža, si ustvarila družino in živela v tujini. Ni bilo lahko, ampak bila sta srečna. Moža ni več, huda bolezen ga je počasi odnesla, ostali so otroci in vnuki. Obiskujejo jo, vsak dan nekdo pride. Veste, medicinska sestra je imela prav. Zdaj je res bolje. Bolečina je izzvenela.

NA SPREHODU

Spominjam se gospe, ki je bila leta aktivna v lokalni skupnosti in je organizirala razne proslave. Najraje je imela dan žena, ko je tuje otroke učila deklamirati pesmice. Fizioterapevtka nama predlaga sprehod. Odpraviva se ob Ljubljanici do Cukrarne in nazaj. Toplo sonce prijetno objema gospo, ki iz spomina začne prešerno recitirati otroške verze o zvončkih, sreči, ljubezni, mamicah in babicah. Ko jo fizioterapevtka spravi nazaj v bolniško posteljo, se pridem še posloviti. Danes je bilo tako lepo dopoldne. Po mesecu dni končno spet malo na soncu in zraku. Naredi požirek vode, se zamisli in mi deklamira še zadnji verz za ta dan, tokrat iz čisto drugih bukvic: Dolgost življenja našega je kratka. / Kaj znancov je zasula že lopata! / Odprte noč in dan so groba vrata; / al dneva ne pove nobena pratka.

Prideta medicinski sestri z invalidskim vozičkom. Čas za nego pacientov in obrok. Odidem. Do naslednjič. V četrtek. ■

Center za promocijo zdravja, KIMDPŠ

Družili smo se na 11. Dnevu za zdravje

V četrtek, 28. maja 2026, smo izvedli že 11. dan za zdravje v UKC Ljubljana. Tudi letos so aktivnosti z izjemo predavanj potekale na ploščadi pred glavno stavbo UKC Ljubljana, aktivni odmor pa še na dvanajstih drugih lokacijah. Dan za zdravje sta s kratkim nagovorom otvorila poslovni direktor KIMDPŠ mag. Peter Požun, dipl. ekon. (UN), in predstojnica KIMDPŠ prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, dr. med.

Otvoritvi dneva za zdravje je sledila vodena jutranja telovadba, ki se je je udeležilo skoraj sto zaposlenih, v nekoliko manjšem obsegu pa smo z zaposlenimi na ploščadi pred glavno stavbo telovadili tudi na aktivnem odmoru ob 12. uri. Pri izvedbi aktivnega odmora se nam je tokrat pridružilo še dvanajst klinik, in sicer so z nami telovadili še na Očesni kliniki, Ginekološki kliniki, kjer so telovadili kar na dveh lokacijah (Babiška šola in Porodnišnica, 2. nadstropje, B oddelek), Pediatrični kliniki, Bolnici dr. Petra Držaja, Stari travmi, Bohoričevi 28 (SUPAS, 1. nadstropje), Kliniki za infekcijske bolezni in vročinska stanja na Vrazovem trgu 1, Kliničnem oddelku za nevrokirurgijo, Kliničnem inštitutu za genomsko medicino na Poljanskem nasipu 58, Službi bolniške prehrane in dietoterapije ter Oskrbovalnih službah – Centralni sterilizaciji.

ZA VSAKEGA NEKAJ

V dopoldanskem času so na ploščadi potekale različne aktivnosti: zaposleni so se lahko individualno posvetovali s fizioterapevti, ki so jim nudili koristne nasvete, lahko so preizkusili svoje telesne zmogljivosti in pridobili napotke, kako jih še izboljšati, ali pa so na kvizu preverili svoje znanje na področju skrbi za zdravje.

Za zaposlene smo organizirali dve predavanji. Aljoša Kuzmanovski, mag. inž. preh., iz Službe bolniške prehrane in dietoterapije UKC Ljubljana, je slušateljem predstavil sodobne prehranske trende in zdravo prehrano, Anže Kosmač, mag. kin., in Nejc Filipčič, dipl. fiziot., oba s KIMDPŠ, pa sta izvedla predavanje z naslovom Zakaj je gibanje pomembno za dobro počutje. Predavanjema je sledila živahna debata, saj so imeli slušatelji številna vprašanja za predavatelje.

Dan za zdravje smo uspešno zaključili s tekom in pohodom na Ljubljanski grad, ki se ga je udeležilo približno osemdeset zaposlenih. Sodelujoče je na gradu pričakala manjša pogostitev.

Tudi letošnji dan za zdravje bomo ohranili v lepem spominu in se veselili prihodnjega. Dan smo preživeli v dobri družbi, aktivno in koristno za zdravje. Hvala vsem udeležencem in sodelujočim. Upamo, da se prihodnje leto ponovno zberemo v še večjem številu. ■

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi Foto: Jernej Brodarič

Rekorden 8. Hop na Grad

Na sončno nedeljsko dopoldne se je okolica Pediatrične klinike odela v barve sivke, mesto pa je znova zadihalo v ritmu dobrodelnosti, gibanja in srčnih dejanj. Na 8. dobrodelnem teku Rokusov Hop na Grad so se zbrali številni tekači, družine, podporniki in prijatelji dogodka, ki jih je povezoval skupen cilj – pomagati najmlajšim bolnikom. Letos so skupaj dosegli izjemen mejnik in zbrali rekordnih 41 tisoč evrov za boljšo prihodnost otrok.

Dogodek je tudi letos dokazal, da Hop na Grad ni zgolj športna prireditev, ampak simbol povezovanja in solidarnosti. Z leti je prerasel v enega najbolj prepoznavnih dobrodelnih tekaških dogodkov pri nas, pri čemer ima že od začetka pomembno vlogo Založba Rokus Klett, ki stoji za organizacijo in razvojem dogodka. Prav zaradi njihove podpore in predanosti tek vsako leto raste tako po številu udeležencev kot po svojem dobrodelnem poslanstvu. Dogodek sofinancira Mestna občina Ljubljana, ki je tudi častni pokrovitelj teka. Zbrane so nagovorili ljubljanski župan Zoran Janković, predstavnik Založbe Rokus Klett Matic Jurkošek ter idejna vodji dobrodelnega teka, doc. dr. Nina Battelino, dr. med., in prof. dr. Damjan Osredkar, dr. med., ki sta poudarila pomen skupnosti in pomoči otrokom ter njihovim družinam. Posebno energijo so dogodku dali številni spremljevalni trenutki. Za glasbene utrinke je poskrbela skupina PopX, celotno dogajanje pa sta z veliko humorja povezovala Uroš Bitenc in Žiga X Gombač.

Za ogrevanje pred otroškimi teki je skrbela ambasadorka tekov Zavarovalnice VITA, mlada in perspektivna tekačica Živa Remic, ki s svojo energijo in predanostjo športu navdihuje najmlajše generacije. Nasmehe v cilju je pričarala tudi Vitina maskota VITA, na Grajskem griču pa je tekače pričakal eden najbolj priljubljenih prebivalcev Ljubljanskega gradu – grajska podgana Friderik.

Prav posebno vzdušje med tekom je ustvaril Anže Zavrl, ki je harmoniko igral kar med tekom in ob glasbi premagal celotno šestkilometrsko traso. Njegov nastop je navdušil tako tekače kot obiskovalce in še dodatno poudaril sproščeno, srčno in povezovalno energijo dogodka. ■

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi

Foto: osebni arhiv

Romana Kren, umetnica po duši, sodelavka po srcu

Prekrasna gesta naše sodelavke

V UKC Ljubljana sodelavci Romano Kren poznajo kot predano administrativno sodelavko, ki svoje delo že vrsto let opravlja z veliko natančnostjo in srčnostjo. A za službeno podobo se skriva mehka umetniška duša, ki je z leti razvila ljubezen do risanja in ustvarjanja zgodb za otroke. S svojo slikanico Hvaležni dimnik je razveselila bolne otroke na Pediatrični kliniki.

»V UKC Ljubljana sem prvič vstopila ob novem letu 1993, ko sem se zaposlila v administraciji KO za nevrokirurgijo, po treh letih pa sem bila premeščena v tajništvo. Takrat je bil predstojnik profesor Dolenc. Delo v njegovem tajništvu je bilo takrat specifično in kot mlademu in neizkušenemu dekletu zelo zahtevno, saj sem se vsakodnevno srečevala s komunikacijo s pacienti in z doktorsko elito izven meja Slovenije,« se spominja Romana, ki je morala pisati ogromno dopisov in izvidov, tako ambulantnih kot dolgih operacijskih zapisnikov, in sicer v angleškem jeziku, v nemščini, odgovoriti pa je morala tudi na kakšen italijanski telefonski klic, ko ni bilo mogoče uporabiti ne rok, ne angleščine, temveč izključno italijanščino. Profesor Dolenc je imel vse te jezike v malem prstu, njej pa je bilo resnično neprijetno, ker se ji je kar pošteno lomil jezik. To jo je spodbudilo, da je začela obiskovati tečaje nemščine, angleščine, kasneje pa tudi italijanščine. Ko je opravila vse stopnje nemškega jezika, ji je profesor Dolenc omogočil »prakso« v bolnišnici v Münchnu, kjer se je en mesec izpopolnjevala v tajništvu, prav tako na nevrokirurgiji. Za to izkušnjo in jezikovne spodbude mu je zelo hvaležna, saj v življenju tovrstno znanje vedno pride prav.

UMETNICA PO DUŠI

Romana je nato čez nekaj let tajniško delo zamenjala za materinski poklic. Ko se je kot mati dveh otrok vrnila na delo, jo je čakalo delovno mesto v administraciji, kjer je ostala sedem let in se kasneje ponovno vrnila v tajništvo, kjer še danes z veseljem opravlja svoje delo in pomaga, da delo v največji slovenski bolnišnici teče brez zapletov. »Leta so tekla, potrebovala sem nov izziv in ga našla. Tokrat doma, pred belino platna in papirja. Tako se je rodila zgodbica, ki sem jo podarila ustanovi, ki me je v življenju veliko naučila in prav tako veliko dala,« pove srčna mama, ki je otroka vzgajala (tudi) v umetniškem duhu, saj so veliko risali, prepevali in igrali. Ko je nekega dne sina peljala v glasbeno šolo, je bila v avli razstava otroških ilustracij, ki so jo tako pritegnile, da si je zaželela, da bi tudi njen dom krasila katera od njih. Ker je v otroštvu veliko risala, se je odločila, da jih začne risati kar sama. Tako je ob večerih razvijala svoj novi konjiček.

HVALEŽNI DIMNIK ALI »NEMOGOČE JE MOGOČE«

»Od trenutka, ko sem zapisala prvo besedo, pa vse do izdaje slikanice nisem niti za hip pomislila, da mi ne bo uspelo. Vsak dan sem prispevala kakšen kamenček v ta mozaik. Od ideje do tega, da je knjiga prišla med otroke in starše, sta minili dve leti. Po napisani zgodbi sta sledila dolgotrajno branje in kopica popravkov, preden sem si jo drznila poslati ljudem, dobro podkovanim na knjižnem področju. Sledile so pohvale, preboleti pa sem morala tudi marsikatero kritiko. Medtem sem se ob večerih s svojim čopičem sprehajala po neskončni belini. V letu dni je nastalo še enajst ilustracij. Sledila je bitka za založbo, vendar je na koncu prišel dan, ko so knjige ugledale luč sveta. Zdaj jih čaka potovanje v domove, v dlani mamic, očetov, babic in dedkov, ko jih bodo ob večerih brali svojim malčkom ter jih s pravljico nežno pospremili v sanje.«

NOVE IDEJE

»Življenje mi je izpopolnjevala tudi psička Gaja, črna labradorka, ki je pred enim mesecem žal poginila v starosti dvanajstih let. Z njo sva prehodili veliko kilometrov po gozdnih poteh, kjer se mi je utrnila večina idej za slikanje in kasneje tudi za vsebino številnih pravljic, ki jih zaenkrat še nisem ilustrirala. Podobno kot pri drugih ljudeh je tudi pri meni težava čas, malo pa tudi izzivi, povezani z mojimi leti. Vesela bi bila pomoči kakšnega ilustratorja. Hči je lani sicer diplomirala iz slikarstva, vendar jo življenje pelje po drugi poti, tako da pravljice zaenkrat še čakajo, da jih nekdo slikovno opremi. Prepričana sem, da bi jih otroci lepo sprejeli,« veselo sklene. ■

Andreja Comino, Enota za odnose z javnostmi Fotografije: Bina Trplan

Ko so metulji opora: umetnost Eve Petrič na Pediatrični kliniki

V avli Pediatrične klinike v Ljubljani je 27. maja zaživela razstava Tvoja glava je polna metuljev, ki združuje umetnost, skrb za duševno zdravje in iskreno željo po ustvarjanju prijaznejšega okolja za otroke in mladostnike. Nastala je v sodelovanju svetovno uveljavljene multimedijske umetnice Eve Petrič, Službe za otroško psihiatrijo Pediatrične klinike in Slovenskega društva za duševno zdravje otrok in mladostnikov.

Razstava je odprla prostor podobam, ki ne sodijo, ne primerjajo in ne zahtevajo popolnosti. V času, ko nas vsak dan obkroža nešteto podob in sporočil, ki pogosto krepijo občutke negotovosti, Eva Petrič ustvarja drugačen vizualni svet – takšen, ki vabi k sprejemanju sebe, nežnosti in upanja. Njene slike ne dajejo odgovorov, temveč postavljajo vprašanja. Posebnost projekta je, da razstava ne bo ostala zgolj galerijski dogodek. Dela, ki jih je umetnica podarila Službi za otroško psihiatrijo, se bodo po otvoritvi preselila na stene oddelka, dnevne bolnišnice, ambulant in čakalnic. Tako bodo še naprej spremljala otroke, mladostnike in njihove družine v trenutkih, ko najbolj potrebujejo občutek varnosti, topline in podpore.

Eva Petrič ustvarja na področjih fotografije, videa, performansa, instalacije, zvoka in pisanja

Podobe na razstavi so nastajale tudi v dialogu z otroki in mladostniki, zato nosijo posebno sporočilo bližine in razumevanja. Metulji, ki jih srečamo v umetničinem delu, niso le estetski motiv, temveč simbol preobrazbe, rasti in novih začetkov. Ob odprtju je v sodelovanju s Slovenskim društvom za duševno zdravje otrok in mladostnikov izšla tudi knjiga Eve Petrič Tvoja glava je polna metuljev v slovenščini, ki je bila pred tem objavljena že v angleškem in nemškem jeziku. Knjiga in razstava skupaj tvorita celoto, ki nagovarja tako mlade kot odrasle ter opominja, kako pomembno je skrbeti za notranji svet otrok.

Za naročilo knjige lahko pišete na bina.trplan@kclj.si, prostovoljni prispevki za knjigo bodo v celoti namenjeni nakupu materiala za ustvarjanje otrok in mladostnikov na oddelku Službe za otroško psihiatrijo. ■

Preplet poezije in slikarstva

Otvoritve razstav v glavni stavbi UKC Ljubljana vsakokrat prinašajo posebne zgodbe, a le redke se dotaknejo srca tako globoko, kot otvoritev razstave in predstavitev monografije slikarja in pesnika Jožefa Matjašca, ki je potekala 8. aprila 2026. Jože je vsestranski ustvarjalec, ki že desetletja prepričljivo združuje likovno umetnost z milino pisane besede.

Kulturni večer se je začel na najbolj simboličen način – z recitalom avtorjeve prve pesmi. Uvodni trenutek je zbrane takoj popeljal v preteklost, saj njegova pesniška pot sega daleč nazaj. Kot je zaupal Matjašec, je bila ta prva pesem objavljena že leta 1969 v časopisu, ko je bil še učenec sedmega razreda osnovne šole. Ta zgodnja iskra se je z leti razvila v globoko ustvarjalno zavezništvo z besedo. Po poklicu diplomirani zdravstveni tehnik že od osemdesetih let prejšnjega stoletja neutrudno raziskuje svet umetnosti.

Njegovo likovno ustvarjanje je na prireditvi strokovno osvetlil mentor KUD Jože Kovačič, ki ga je predstavil kot izjemno suverenega akvarelista in mojstra te zahtevne tehnike. Poudaril je, da je akvarel v Matjaščevem izrazu »neposreden izraz duše«. Njegovo strokovnost in toplino pri svojem poklicnem delu je v spremni besedi monografije izpostavila tudi Đurđa Sima, predsednica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana. Čeprav umetnik ustvarja tudi v drugih tehnikah, ostaja v akvarelu najbolj prepričljiv in domač. V njegovih delih oživljajo prepoznavni motivi prekmurskih meglic, reke Mure in mogočnih dreves. ■

Saša Kotar, VMS, univ. dipl. ped., predsednica SDZNS SE KC

Novo vodstvo v Sindikatu delavcev v zdravstveni negi Slovenije in podelitev priznanj

16. 04. 2026 je potekala XXXII. Redna skupščina in IX. Volilna skupščina Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije (SDZNS). Udeležili smo se je tudi delegati iz Sindikalne enote UKC Ljubljana (SE KC). Sprejeli smo program dela za naslednje leto, finančni načrt in izvedli volitve. Na skupščini bilo podeljenih tudi 7 priznanj Človek in pol. Iz UKC Ljubljana sta priznanje prejela Vesna Sekelj Rangus in Klemen Tomšič.

Za mandatno obdobje 2026–2030 je bil za predsednika SDZNS izvoljen Edin Adrović, dosedanji podpredsednik SDZNS, sicer zaposlen v Kirurškem sanatoriju Rožna dolina, za podpredsednico pa Anita Zajec Kambič iz ZD Črnomelj.

V Republiški odbor SDZNS sva bili za mandat 2026–2030 ponovno izvoljeni preko Odborov oz. Regij sindikata Blanka Pust (KO za kirurgijo srca in ožilja, podpredsednica SDZNS, SE KC), ki bo naslednja štiri leta zastopala Regijski odbor Ljubljana in Saša Kotar (predsednica SDZNS SE KC), ki bom zastopala Odbor dejavnosti za področje bolnišnic. Verjamem, da bova aktivno in produktivno delovali v dobro zaposlenih v zdravstveni negi oz. članstva sindikata še naprej.

Na skupščini SDZNS je bilo podeljenih 7 priznanj »Človek in pol«. Izvršni odbor SE KC je predlagal dva prejemnika tega priznanja iz UKC Ljubljana. Poleg drugih sta tako priznanje »Človek in pol« prejela Vesna Sekelj Rangus (KO za ginekologijo) in Klemen Tomšič (Klinika za nuklearno medicino), ki sta pustila pečat v delu sindikata oz. sindikalni enoti UKC Ljubljana, kjer sta zaposlena. Še enkrat jima iskreno čestitamo za prejeto priznanje in se jima zahvaljujemo za vse dosedanje aktivno delo v SDZNS oz. v SE KC.

Več lahko preberete na spletni strani SDZNS: https://www.sdzns.si/sindikat-delavcev-v-zdravstveni-negi-je-na-skupscini-izvolil-novo-vodstvo-za-mandat-2026-2030.

UTEMELJITEV PRIZNANJ

KLEMEN TOMŠIČ, diplomirani zdravstvenik, zaposlen na Kliniki za nuklearno medicino UKC Ljubljana, kjer opravlja funkcijo strokovnega vodje.

Klemen Tomšič je svojo poklicno pot začel po zaključeni srednji zdravstveni šoli leta 1994 kot zdravstveni tehnik na KO za splošno kirurgijo UKC Ljubljana. Svojo strokovno pot je nadaljeval v Kirurškem sanatoriju Rožna dolina, nato pa se je leta 2003 odločil za nadaljnje izobraževanje na Visoki šoli za zdravstvo, ki ga je uspešno zaključil leta 2007. Kot diplomirani zdravstvenik je deloval v anesteziološki dejavnosti, pomembne mednarodne izkušnje pa je pridobil leta 2010 z delom v bolnišnici Princess Grace Hospital v Londonu. Po vrnitvi se je leta 2011 zaposlil na Kliniki za nuklearno medicino UKC Ljubljana, kjer je leta 2014 prevzel vlogo strokovnega vodje zdravstvene nege na Oddelku za nuklearno medicinsko diagnostiko. Vso kariero se nenehno strokovno izpopolnjuje, predvsem na področju nuklearne medicine in zdravstvene nege, ter svoje znanje uspešno prenaša v prakso.

Aktiven je tudi na sindikalnem področju. Član SDZNS je od začetka svoje zaposlitve, leta 2003 pa je bil izvoljen v Republiški odbor kot predstavnik zaposlenih pri zasebnikih, kjer je deloval do leta 2010. Leta 2014 je postal predsednik nadzornega odbora Sindikalne enote UKC Ljubljana, leta 2018 pa član nadzornega odbora SDZNS na republiškem nivoju, kjer je v prvem mandatu opravljal tudi funkcijo predsednika. Pri svojem delu v sindikatu izkazuje visoko stopnjo odgovornosti, strokovnosti in predanosti. Zavzema se za transparentno in gospodarno delovanje ter za dobrobit članov sindikata. Sodelavci ga opisujejo kot dostopnega, optimističnega in vedno pripravljenega pomagati. Njegova srčnost, pozitiven odnos in pripravljenost na sodelovanje pomembno prispevajo k dobremu delovnemu vzdušju in povezanosti kolektiva.

VESNA SEKELJ RANGUS, DMS na Ginekološki kliniki UKC Ljubljana, KO za ginekologijo.

Svojo poklicno pot je začela leta 1984 po zaključeni Srednji zdravstveni šoli (smer medicinska sestra – babica) in se istega leta zaposlila na Ginekološki kliniki v Ljubljani. Do leta 1995 je delala v enoti intenzivne nege, kjer se je dodatno izobraževala na področjih intenzivne nege, oskrbe ran in stomaterapije. Izobraževanje je nadaljevala na Višji zdravstveni šoli, ki jo je zaključila leta 1995, ter leta 2002 pridobila naziv DMS. Med letoma 1998 in 2007 je vodila Urgentno ginekološko ambulanto, nato pa do leta 2014 opravljala delo nadzorne medicinske sestre na urgentnem oddelku. Od leta 2014 je glavna medicinska sestra KO za ginekologijo (letos maja se je upokojila).

Vso kariero se je nenehno strokovno izpopolnjevala, zlasti na področju urgentne medicine, ter svoje znanje prenašala na sodelavce, dijake in študente. Je habilitirana mentorica Fakultete za zdravstvo in avtorica več strokovnih prispevkov. Aktivno deluje tudi v strokovnih združenjih, med drugim v Skupini za nenasilje pri Zbornici – Zvezi. Članica SDZNS je od leta 1994. Že leta 1996 je prevzela vlogo sindikalne zaupnice na Ginekološki kliniki in skozi leta aktivno sodelovala v sindikalnih organih. Med letoma 2002 in 2014 je bila članica Izvršnega odbora Sindikalne enote UKC Ljubljana, od leta 2018 pa je članica njenega Nadzornega odbora. Pri sindikalnem delu izkazuje veliko mero predanosti, vztrajnosti in občutka za pravičnost. Aktivno se zavzema za boljše delovne pogoje, medsebojno podporo in dostojanstvo zaposlenih v zdravstveni negi. ■

Nika Debeljak, štud. med.; Neža Četina, štud. med.; dr. Maja Boncelj Svetek, dr. med.; doc. dr. Monika Štalc, dr. med.

Ateroskleroza vratnih arterij in koronarne kalcifikacije pri bolnikih s sumom na ishemično srčno bolezen

Na Kliniki za nuklearno medicino poleg kliničnega dela dajemo pomen tudi raziskovanju z namenom, da bi prispevali k boljši obravnavi bolnikov in razumevanju bolezni. V študijskem letu 2024/25 sta tako študentki medicine Nika Debeljak in Neža Četina pod mentorstvom doc. dr. Monike Štalc in somentorstvom dr. Maje Boncelj Svetek v sklopu terciarnega projekta izdelali raziskovalno nalogo z naslovom »Ateroskleroza vratnih arterij in koronarne kalcifikacije pri bolnikih s sumom na ishemično srčno bolezen«, ki je bila nagrajena s Prešernovim priznanjem.

Namen raziskave je bil ovrednotiti razširjenost ateroskleroze pri bolnikih, napotenih na perfuzijsko scintigrafijo srca (PSM), ki predhodno niso imeli znane ateroskleroze in niso bili zdravljeni s statini, ter raziskati dodano diagnostično vrednost ultrazvoka vratnih arterij pri bolnikih brez dokazane ishemije miokarda ali koronarnih kalcifikacij pri PSM.

Ateroskleroza je kronična, sistemska bolezen, ki pogosto dolga leta poteka asimptomatsko, zato jo praviloma odkrijemo šele v napredovalih stadijih, ko pride do ishemičnih zapletov. Z vidika sodobne medicine je ključnega pomena zgodnje prepoznavanje ateroskleroze, še preden se izrazi s hemodinamsko pomembnimi zožitvami ali zaporami arterij.

USTREZNE PREISKAVE

PSM je uveljavljena neinvazivna funkcijska slikovna preiskava za dokazovanje ishemije srčne mišice pri bolnikih s sumom na ishemično srčno bolezen. Normalen izvid PSM (slika 1) praviloma pomeni odsotnost hemodinamsko pomembnih zožitev epikardialnih koronarnih arterij, ne daje pa odgovora o prisotnosti ateroskleroze.

Normalen izvid PSM je v klinični praksi razumljen kot pomirjujoč tako za bolnika kot za zdravnika, saj so raziskave pokazale, da imajo bolniki brez ugotovljene ishemije pri PSM majhno tveganje za srčno-žilne zaplete. To tveganje se pomembno poveča, če ugotovimo prisotnost ateroskleroze. V klinični praksi se zato postavlja vprašanje, ali je pri bolnikih z negativnim izvidom funkcijske preiskave, kot je PSM, smiselno opraviti še morfološke preiskave, s katerimi lahko prepoznamo subklinične oblike ateroskleroze. Z uvedbo ustreznega zdravljenja, predvsem z zdravili za zdravljenje dislipidemij, lahko pri njih vplivamo na dolgoročni izid bolezni.

KAJ IZBRATI?

Uveljavljeni neinvazivni metodi za ugotavljanje prisotnosti ateroskleroze sta ultrazvok vratnih arterij in določanje koronarnih kalcifikacij z računalniško tomografijo (CT).

Razsežnost koronarnih kalcifikacij (kalcijevo breme, angl. calcium score) natančno ocenjujemo s CT brez kontrasta z elektrokardiografsko (EKG) proženim multidetektorskim zajemom 3-milimetrskih aksialnih rezin med diastolo in jih kvantificiramo po Agatstonovi metodi. Raziskave so pokazale, da lahko kalcijevo breme ocenimo tudi na nizkodoznem CT prsnega koša (brez EKG proženja), ki ga uporabljamo pri PSM za korekcijo atenuacije, saj vizualna ocena prisotnosti kalcifikacij s to metodo dobro korelira s točno izmerjenim kalcijevim bremenom, izmerjenim na CT z EKG proženjem. Na nizkodoznem CT lahko pri bolniku, ki nima ishemije (slika 2), vidimo kalcifikacije koronarnih arterij. Tako pri PSM poleg funkcijskih podatkov o perfuziji pridobimo tudi morfološke podatke o prisotnosti koronarne ateroskleroze.

Ultrazvok vratnih arterij predstavlja dostopno, neinvazivno metodo za odkrivanje aterosklerotičnih plakov v vratnih arterijah, ki so dobro uveljavljen marker sistemske ateroskleroze.

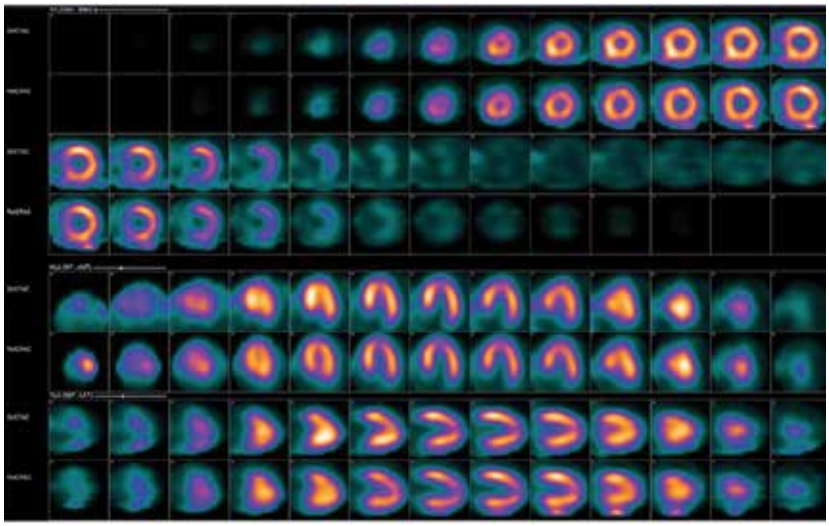

Normalen izvid perfuzijske scintigrafije srca. Med scintigrami ob obremenitvi (zgornja vrstica) in scintigrami v mirovanju (spodnja vrstica) ni razlik.

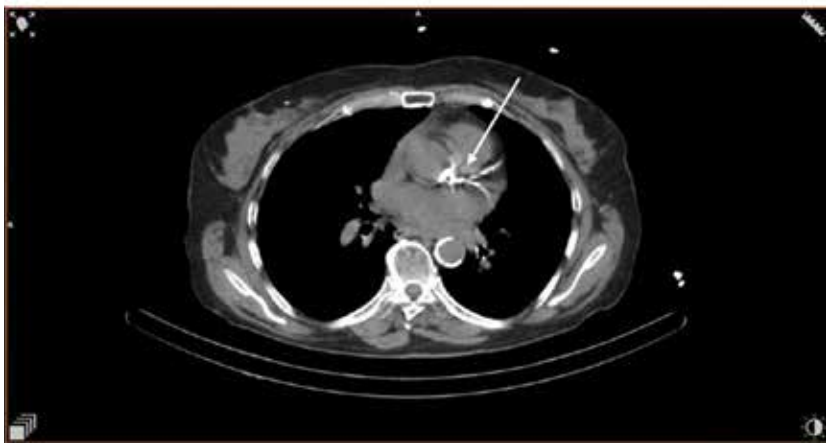

Vidne kalcifikacije v poteku koronarnih arterij na nizkodozni računalniški tomografiji (puščica).

IZSLEDKI RAZISKAVE

Raziskava je potekala v obdobju od septembra 2024 do marca 2025. V raziskavo smo vključili 60 bolnikov brez predhodno znane ateroskleroze ali zdravljenja s statini, ki so bili napoteni na PSM zaradi suma na ishemično srčno bolezen. Vsi bolniki so opravili obremenitveno PSM, bodisi s telesno obremenitvijo na cikloergometru bodisi s farmakološko obremenitvijo. Iz primerjave scintigramov v mirovanju in med obremenitvijo smo ocenili prisotnost ishemije. Iz posnetkov nizkodoznega CT prsnega koša smo vizualno ocenili prisotnost koronarnih kalcifikacij in jih opredelili binarno (prisotne/niso prisotne). Dodatno smo pri vseh vključenih bolnikih opravili še ultrazvočni pregled vratnih arterij z namenom odkrivanja morebitnih aterosklerotičnih plakov.

» Naše ugotovitve nakazujejo, da pri bolnikih s sumom na ishemično srčno bolezen, zlasti pri starejših in pri tistih z dejavniki tveganja, negativen izvid PSM ne pomeni zaključka diagnostične obravnave, temveč izhodišče za razmislek o dodatni oceni ateroskleroze. Takšen pristop podpira bolj personalizirano in preventivno usmerjeno obravnavo bolnikov, za njegovo širšo uvedbo v klinično prakso pa bodo potrebne nadaljnje prospektivne raziskave z večjim številom preiskovancev. ■

Rezultate raziskave prikazuje slika 3. Pri kar 65 % preiskovancev smo potrdili prisotnost ateroskleroze – bodisi v obliki koronarnih kalcifikacij, aterosklerotičnih plakov v vratnih arterijah ali obojega, kar kaže na visoko prevalenco ateroskleroze v populaciji bolnikov, napotenih na PSM. Kot pričakovano je bila ateroskleroza prisotna pri večini bolnikov z dokazano ishemijo pri PSM: med 12 bolniki smo aterosklerozo ugotovili pri 92 %, kar potrjuje tesno povezanost napredovale koronarne bolezni z aterosklerotičnim procesom.

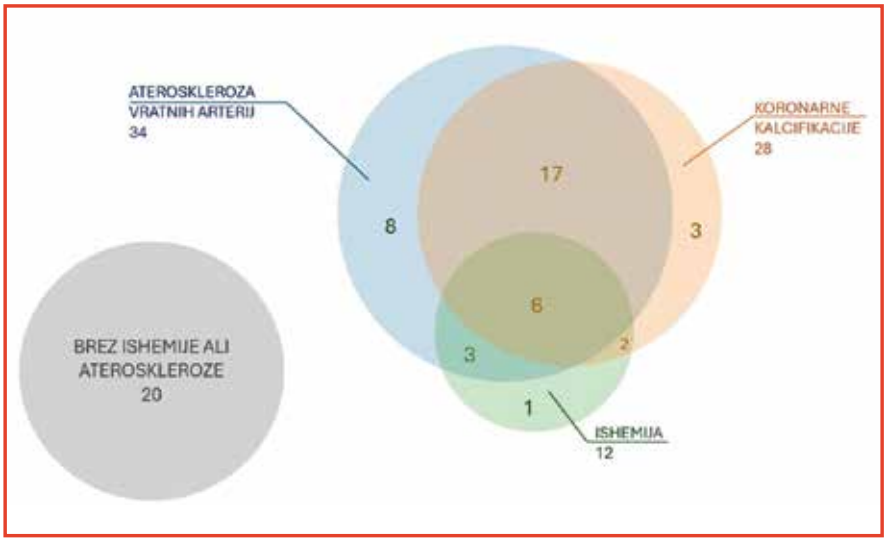

Prikaz ishemije pri perfuzijski scintigrafiji srca, koronarnih kalcifikacij na nizkodozni računalniški tomografiji in ateroskleroze vratnih arterij na ultrazvoku pri vseh preiskovancih.

Klinično pomembne so bile predvsem ugotovitve pri bolnikih brez potrjene ishemije. Med 48 bolniki z normalnim izvidom PSM smo pri 58 % odkrili aterosklerozo. Ti bolniki so bili v povprečju starejši in pogosteje hipertenzivni, kar je skladno z znanimi dejavniki tveganja za srčno-žilne bolezni. Visoka prevalence ateroskleroze (skoraj šest od desetih bolnikov z negativnim PSM je že imelo aterosklerotične spremembe) poudarja pomen nadaljnjega presejanja za aterosklerozo z morfološkimi preiskavami pri tej skupini bolnikov. Z zgodnjim odkritjem ateroskleroze in uvedbo sekundarne preventive, ki je po trenutni klinični praksi ti bolniki, če bi upoštevali le normalen izvid PSM, ne bi bili deležni, lahko vplivamo na dolgoročen izid bolnikov.

Posebno pozornost smo namenili oceni dodatne diagnostične vrednosti ultrazvoka vratnih arterij, saj raziskav, ki bi preučevale vlogo ultrazvoka vratnih arterij pri bolnikih, ki opravijo PSM in sočasno določanje koronarnih kalcifikacij z nizkodoznim CT, v literaturi nismo našli. Pri bolnikih z negativnim izvidom PSM in brez zaznanih kalcifikacij na nizkodoznem CT smo z ultrazvočnim pregledom vratnih arterij odkrili dodatnih 29 % »skritih« primerov ateroskleroze. To pomeni, da pri približno vsakem četrtem bolniku brez koronarnih kalcifikacij na CT z uporabo UZ odkrijemo aterosklerozo, ki bi bila sicer neprepoznana, zato ima ultrazvok vratnih arterij dodatno diagnostično vrednost pri oceni ateroskleroze, saj zazna dodatne primere, ki jih nizkodozni CT ne pokaže. Ti podatki nakazujejo potencialno klinično vrednost ultrazvoka vratnih arterij kot slikovne metode za zgodnje odkrivanje ateroskleroze pri simptomatskih bolnikih z negativnim izvidom PSM.

EEG LABORATORIJ

Zaradi zdravstvenih težav sem bila dva dni v aprilu na preiskavah v EEG laboratoriju, med drugim tudi na polisomnografiji, na katero me je pripravljal gospod Bojan. Sama sem zaposlena v zdravstvu že mnogo let, tudi kot pacientka imam žal veliko izkušenj, ampak takšnega zdravstvenega delavca, kot je gospod Bojan, do zdaj še nisem srečala. Izjemen je, v vseh pogledih!

Izjemno spoštljiv, izjemno natančen, izjemno strokoven, izjemno nežen, izjemno prijazen. Izjemen človek! In ima glas, ki pomirja, tak za na radio, v nočni program. Kljub strahu pred temi preiskavami me je tako pomiril, da sem se lahko popolnoma sprostila. Ja, res sem imela srečo, da sem dobila ravno njega.

Hvala, Bojan! Iz srca!

Mateja

PEDIATRIČNA KLINIKA

Osebno bi rada izrazila iskreno in globoko hvaležnost ter pohvalo medicinski sestri Emi Repanšek, ki dela na področju kardiološke diagnostike (EKG, UZ in pregled pri kardiologu) na Pediatrični kliniki. Moja hči se je leta 2011 rodila s prirojeno srčno napako, zato je naša družina v vseh teh letih pogosto prihajala na kardiološke preglede. Ta pot je bila za nas večkrat polna skrbi, negotovosti in težkih trenutkov. Prav v teh trenutkih je bila sestra Ema ena izmed tistih oseb, ki so nam vedno znova vlivale občutek miru, varnosti in zaupanja. Že približno 15 let nas spremljajo s svojo strokovnostjo, izjemno potrpežljivostjo, toplino in iskreno človečnostjo. Vedo si vzame čas, najde prijazno besedo in nas sprejme z nasmehom, ki pomiri tako otroke kot starše. Njena srčnost in odnos do pacientov kažeta, da svoj poklic opravlja z resničnim poslanstvom. V vseh teh letih je stala ob nas s srcem in z dušo. Zaradi ljudi, kot je sestra Ema, so tudi težke zdravstvene poti za družine vsaj malo lažje. Njena predanost, empatija in profesionalnost si zaslužijo iskreno priznanje. Iskreno si želim, da bi takšni zdravstveni delavci vedeli, kako veliko pomenijo pacientom in njihovim družinam. Za nas sestra Ema ni le medicinska sestra, temveč človek, ki je s svojo dobroto, razumevanjem in srčnostjo pustil neizbrisen in zelo lep pečat v našem življenju.

Ljudje, kot je sestra Ema, ne pomagajo samo s svojim znanjem, temveč tudi s svojim srcem. In prav zato ostanejo v hvaležnem spominu družini za vse življenje.

Hvala, ker imate v svojem kolektivu tako srčno, predano in izjemno osebo.

Z globoko hvaležnostjo in spoštovanjem,

družina Selan

GINEKOLOŠKA KLINIKA, ODDELEK ZA REPRODUKCIJO

Želim pohvaliti celoten oddelek za reprodukcijo ter anesteziološko ekipo, ki me je februarja spremljala v operacijskem bloku. Njihovo delo odlikujejo visoka strokovnost, profesionalnost, odgovornost ter izjemno spoštljiv in prijazen odnos do pacientov.

Posebej bi izpostavila prof. dr. Heleno Ban Frangež, dr. med., ki s svojim znanjem, pristopom in odnosom pomembno prispeva k odlični obravnavi pacientov.

Zahvaljujem se vam za vaš trud in predanost ter vas prosim, da pohvalo posredujete celotni ekipi.

Lepo vas pozdravljam,

Željka

KLINIČNI ODDELEK ZA REVMATOLOGIJO

V imenu družine našega nonota Milana se vam želimo iz srca zahvaliti za vašo neprecenljivo skrb, strokovnost in človečnost, ki ste jo izkazali v času njegovega zdravljenja pri vas. Nono je k vam prišel v izjemno težkem, kritičnem stanju. Septični artritis, sepsa in pljučnica so za človeka njegovih let in zdravstvene zgodovine predstavljali nepredstavljiv napor. Kot svojci smo bili polni strahu in negotovosti, vendar ste nam s svojo potrpežljivostjo in jasnimi informacijami pomagali razumeti potek zdravljenja in nam vlivali upanje, ki smo ga najbolj potrebovali.

Posebna zahvala gre izr. prof. Alojziji Hočevar, dr. med., in vsem specialistom medicine za njihovo vrhunsko strokovno presojo in vztrajnost pri sanaciji zapletenih vnetnih žarišč, pa tudi medicinskim sestram, zdravstvenikom in bolničarjem ter dijakom in študentom zdravstvenih šol. Vaše delo ni le poklic, ampak poslanstvo. Hvala vam za vsako prijazno besedo, za potrpežljivost ob dnevih, ko je bila prisotna zmedenost, in za skrbno nego ran, ki so se pod vašimi rokami začele uspešno celiti.

Prav tako se zahvaljujemo fizioterapevtom in delovnim terapevtom, ki so nonota spodbujali k prvim gibom. To, da danes spet lahko samostojno sedi in dviguje noge, je v veliki meri plod vaše spodbude in strokovnega vodenja.

Z vašo pomočjo je nono premagal najhujše in je zdaj na URI Soča, kjer z optimizmom nadaljuje svojo pot k samostojnosti. Brez vaše temeljne oskrbe ta naslednji korak ne bi bil mogoč.

Želimo vam veliko uspeha pri vašem plemenitem delu in čim več tako uspešnih zgodb o okrevanju.

S spoštovanjem in hvaležnostjo,

Pija

ORTOPEDSKA AMBULANTA NA POLIKLINIKI

Rada bi izrazila iskreno pohvalo in se zahvalila zdravstveno-administrativnemu timu Ortopedskih ambulant na Polikliniki. Moj oče Jože je bil napoten na nujni ortopedski pregled 6. 4., vendar je prišlo do napake na napotnici, kjer je bil pomotoma naveden ortodontski pregled. Ker se oče zaradi starosti teže sporazumeva, je v sprejemni pisarni prijazno in zavzeto pomagala gospa Sumi. Brez odlašanja je prevzela pobudo, kontaktirala zdravstveni dom in poskrbela za popravek napotnice, da je oče lahko pravočasno opravil potreben pregled. Njena prijaznost, razumevanje in pripravljenost pomagati so nam veliko pomenili. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem tudi medicinski sestri in zdravniku v urgentni ambulanti za njuno strokovnost, potrpežljivost in prijazen odnos. Takšna dejanja resnično pokažejo, kako pomembne so male stvari in kako velik vpliv ima lahko človeški pristop. Gospe Sumi se iz srca zahvaljujem.

Alenka

NEFROLOŠKA KLINIKA

Želim pohvaliti izjemnega zdravnika in človeka, nefrologa prof. dr. Jerneja Pajka. Ta izjemen zdravnik mi je s svojo natančnostjo odkril NET na ileumu, čeprav sem šla k njemu zaradi ledvic. Ta človek je pravo utelešenje Hipokratove prisege, empatičen, prijazen, vidi se, da mu je mar za človeka. Če bi se zadovoljil samo z ultrazvokom ledvic in me ne bi poslal na CT preiskavo, ne vem, kaj bi bilo z mano. Hvaležna sem, da se vsi trudite po najboljših močeh in tudi dobro vodite UKC Ljubljana. Želim vam veliko zdravja in potrpljenja, da človek zdrži vse pritiske.

Klavdija

OČESNA KLINIKA

Pred dnevi sem nujno potreboval pomoč zaradi nenadnih nastopov motenj vida. Napotili so me v ambulanto 1, kjer je takrat delal mladi zdravnik Fran Drnovšek, dr. med., specialist oftamologije. Navkljub polni čakalnici in z nekaj (po moji laični oceni) težjimi primeri je delo potekalo organizirano, timsko, hitro in zelo umirjeno, tako da se je v tem času tudi ob njem prisotna mlada specializantka lahko ogromno naučila.

Pa vendarle: zaradi svoje invalidnosti (prebolel otroško paralizo) in drugih nezgod ter bolezni se že dobrih 60 let »vlačim« po zdravstvenih ustanovah, vendar takšne obravnave res še nisem doživel. Če sem bil na začetku pregleda poklapan, sem njegovo ordinacijo zapustil zelo zadovoljen.

Dr. Drnovšek si je zame vzel ves potreben čas in mi večkrat podrobno razložil diagnozo. Pri tem je bil zelo strpen, strokoven in suveren. Poleg tega pa je še pokazal, da je na prvem mestu zelo dober človek, ki nam vliva zaupanje in na katerega smo lahko vsi skupaj zelo ponosni!

Na trenutke sem dobil občutek, kot da osebjeskrbi samo zame. Vse je namreč potekalo izjemno hitro in usklajeno. Prosim vas, da po svojih močeh tudi vi prepoznate to bogastvo klinike, in prepričan sem, da se ob takih zdravnikih za prihodnost slovenskega zdravstva res nimamo kaj bati.

Stojan

GINEKOLOŠKA KLINIKA – LEONIŠČE

Želim pohvaliti izredno delo, strokovnost, pomoč in svetovanje gospe Miriam Pogačar na ginekologiji – fizioterapija Leonišče. S svojim pristopom, svetovanjem in pomočjo sva skupaj dosegli želeni cilj. Terapija mi je bila v veliko pomoč in občutek po njej je fenomenalen, napredek pa občuten. Hvaležna sem za res izjemen strokovni pristop in prijaznost gospe Pogačar. UKC Ljubljana je lahko samo ponosen na takšne zdravstvene delavce!

Lidija

INTERNISTIČNA PRVA POMOČ NA INTERNI KLINIKI (URGENTNI BLOK UKC LJUBLJANA)

Nedavno smo morali našega očeta pripeljati na IPP blok urgence. Čeprav smo se načakali in smo tega navajeni, bi želel pohvaliti osebje za izjemno prijaznost in profesionalen odnos v času urgentne zdravstvene obravnave očeta na njihovem oddelku. V takšnih situacijah to zelo veliko pomeni.

Hvala za ves trud!

Boštjan

TRAVMATOLOŠKA KLINIKA

Želim izreči iskreno pohvalo in se zahvaliti celotnemu osebju travmatološkega oddelka E. Med hospitalizacijo sem bil deležen zelo strokovne, prijazne in predvsem človeške obravnave. Bivanje v bolnišnici za pacienta nikoli ni enostavno, zato še toliko več pomeni, ko naletiš na ljudi, ki svoje delo opravljajo s toplino, razumevanjem in veliko mero predanosti. Prav zaradi takšnega odnosa je bilo moje okrevanje bistveno lažje.

Posebej bi se rad zahvalil medicinski sestri Senadi Vehabović, pripravniku Nikoli Peuliću ter dr. med. Brinu Štabucu. S svojo prijaznostjo, dostopnostjo, dobro voljo in pripravljenostjo pomagati so name naredili zelo pozitiven vtis in pomembno prispevali k temu, da sem se kot pacient počutil varno, spoštovano in v dobrih rokah. Iskreno sem hvaležen za njihovo delo, trud in odnos do pacientov. Takšni zdravstveni delavci so lahko ustanovi v velik ponos in so dokaz, kako pomembna je človeška toplina v zdravstvu. Še enkrat iskrena hvala za vse.

Samuel

V spomin
Marjan Sabolek

Z globoko žalostjo sporočamo, da nas je zapustil naš dolgoletni sodelavec Marjan Sabolek. Z nami je bil vse od začetkov ustanavljanja dispečerske službe zdravstva, kjer je s svojim znanjem, izkušnjami in predanostjo pomembno soustvarjal razvoj ter delovanje službe. Pred tem je dolga leta opravljal delo zdravstvenega reševalca na terenu, kjer je s strokovnostjo, mirnostjo in človečnostjo pomagal številnim ljudem v najtežjih trenutkih.

Bil je tudi dolgoletni član MRMI sekcije in aktiven zagovornik izboljšav na področju obvladovanja množičnih nesreč ter organizacije zdravstvenega sistema. S svojim delovanjem je pomembno prispeval k razvoju nujne medicinske pomoči in h krepitvi pripravljenosti zdravstvenih služb.

Svojemu poslanstvu je bil iskreno in celovito predan – z dušo in telesom. Njegovo delo, predanost ter človeški odnos bodo ostali trajno zapisani med nami in na področju nujne medicinske pomoči pustili neizbrisen pečat.

Sodelavci se ga bomo spominjali z velikim spoštovanjem, hvaležnostjo in iskreno mislijo na človeka, ki je svoje življenje posvetil pomoči drugim.

Kolektiv Dispečerske službe zdravstva ■

V spomin
Nuška Kotnik

Z globoko žalostjo in iskrenim spoštovanjem sporočamo, da nas je zapustila naša dolgoletna upokojena sodelavka Nuška Kotnik, ki je bila nepogrešljiv del kolektiva UKC Ljubljana.

Spominjali se je bomo kot vedno nasmejane, prijazne in dostopne sodelavke, ki je bila vselej pripravljena pomagati. Slovela je po svojem izjemnem, skoraj enciklopedičnem spominu, saj je v sebi nosila bogato zgodovino in arhivski spomin UKC Ljubljana. Med zaposlenimi je veljalo, da kadar česa ni bilo mogoče najti, je odgovor zagotovo poznala Nuška iz Glavne pisarne.

Bila je duša Bohoričeve, predana sodelavka in človek z veliko srčnosti. S svojo toplino, znanjem in pripravljenostjo pomagati je pustila neizbrisen pečat med sodelavci in prijatelji.

Za vedno bo ostala v naših srcih in lepem spominu.

Sodelavci z Bohoričeve ■

nagradna križanka

3K								FRANCIJA IN ŠPANIJA MEJITA NA ...		NASPROTNO OD TRDA	RENOME	...BERT DE NIRO	univerzitetni klinični center ljubljana			
								AZIJSKI VELETOK					GLAVNO MESTO PIEMONTA	TAKI, KI SO V OBLIKI OBOKA	KEMIJSKA ELEMENTA H IN U	ČEZ SEDEM LET VSE PRAV PR...
								NESAMOZAVESTNI								
								MEDNARODNO PODJETJE ZA DOSTAVO POŠILJK				OBROBNI DEL				
								H...J NA LEDU				SL. KARDINAL (FRANC)				
								GRAND TOURER				NAŠA NUKLEARKA				
																VEDA O ATOMIH
KRIŽANKE & UGANKE	VZHODNJAŠKI NAČIN ŽIVLJENJA IN MIŠLJENJA	EVROPSKI PRESTOLNICI	INDIKATOR RAKA NA PROSTATI	OLIMPIJSKI KOMITE	ROMAN JOHNA KNITTLA	LOŠKI P...K / AMERIŠKA NAFTNA DRUŽBA				JAKOB SKET: MIKLOVA ...	IDENTIČNA / ZNAMKA MOTORNIH OLJ					
PREKINITEV POGODBENEGA RAZMERJA								SLOVENSKO PR...ORJE	LEGALEN / NARODNA: ŠE ... PRODALA BOM							
VASILIJ KANDINSKI												...GO JE ARGENTINSKI PLES	VEZNIK IN V ČASU PREŠERNA / POSEDUJEM			
NEMŠKA KNJIŽEVNICA SEIDEL				ASIMILIRANI PRIŠLEKI										REFEREND... / ...STOL JE KRISTUSOV UČENEC		
EMIL ADAMIČ			PERUNIKA	JAKOST / KARDA... JE ZAČIMBA				LIGNJI / INTERNETNA DOMENA INDONEZIJE								
NJEMU, ..., NJIM						AFRIŠKI VELETOK				NAJVIŠJA GORA SVETA	NIHČE NI BREZ ... / SKAČE S PADALOM					
TIROLSKA (ORIG.)						CESTA, KI SE ODCEPI / VODNA PTICA						... LIZA VISI V LOUVRU / TOPOVSKI PODSTAVEK				
ANGLEŠKA ROCK SKUPINA								OVALNI KROŽNIK / REČ, PREDMET								
NA ... PODOBEN POMENI SKORAJ ENAK				KANADSKI GLASBENIK YOUNG	DIPLOM...KI ODNOSI / RUS. OPERNA DIVA NETREBKO				RUSJANOVO LETALO							
BEATLES: LET ... BE			NATLAČEN / OBLIKA SOCVETJA						NIKO G...ENAUER / JUTRANJA ZA...							
ZA V TUJINO VOZNIK POTREBUJE ... KARTO							HODI KOT MAČEK OKROG ... KAŠE / VID VALIČ									
TRIKRATNIK ŠTEVILA 7																
Z NJO POMETAMO						MANJŠA VRATA										

Rešitev nagradne križanke pošljite v pisemski ovojnici (ali na dopisnici) najpozneje do 10. septembra 2026 na naslov UKCL Enota za odnose z javnostmi, Zaloška 2, 1000 Ljubljana, ali na e-naslov: nagradne.igre@kclj.si s pripisom ZA NAGRADNO KRIŽANKO. Pripišite tudi svoje ime in naslov, kamor vam pošljemo nagrado, knjigo Mladinske knjige.

NAGRAJENCI APRILSKE ŠTEVILKE:

- Jolanda Lampič
- Eva Čargan
- Vasilija Rupnik